

تصویر ابو عبد الرحمن الکروی

خه زنه سی جه و اهیر

کتابخانه شیخ زکریا نایینی و نه دینی

له کمال

مه نرو و مه (اسماء النملی) و (سلسله المطابع النعمانية)

وانراوی:

مه لانه حمدی قازی بهنجینی

خەزىنەى جەواھىر

كۆمەلە شىئىرىكى ئايىنى و ئەدەبىيە

لەگەل

مەنزۇومەى (اسماء الحسنی) و (ملحة المخابر النقشبديّة)

دانراوى:

مەللا ھەمدى قازى پىشجوينى

سرشناسه : قازی، احمد ۱۹۲۰-۱۹۸۳ م.
 عنوان و نام پدیدآور : خه زنه ی جه واهیر/ دانائی که همه دی قازی
 مشخصات نشر : سنندج: انتشارات شیخی، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری : ۱۸۵ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۵۸-۱۵-۴
 وضعیت فهرست نویسی : فیپا
 یادداشت : کردی
 موضوع : شعر کردی -- قرن ۱۴
 رده بندی کنگره : PIR ۳۲۵۶ / س ۱۳۹۱۷۴۳ ۱۲۴ ق
 رده بندی دیویی : ۲۱/۹۸۸
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۰۰۰۷۳۷

شناسنامه کتاب

نام کتاب : خه زنه جه واهیر
 مؤلف : ملا احمد قازی
 ناشر : انتشارات شیخی
 نوبت چاپ : اول
 تیراژ : ۳۰۰۰ نسخه
 قیمت : ۶۰۰۰ تومان

سنندج، پاساژ عزتی
 ۰۸۷۱ - ۲۲۵۴۱۵۲

مرکز پخش: سنندج - خیابان شهداء - پاساژ عزتی - طبقه همکف

انتشارات شیخی - تلفن: ۰۸۷۱-۲۲۵۴۱۵۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پېشەكى

بەناوى خاوى بىن ھاوتا

زانای بەرز و خواناس و ئەدىب، كەلە پیاوی ھەلکەوتوو خوالیخۆشبوو مەلا ئەحمەدى قازى كە يەكێك بوە لە پیاوہ بە نرخ و گەورەكانى سەر دەمى خۆى ھەموو ژيانى لە خزمەت بە ئايىن و گەل و ولاتەكەى بەسەر بردووہ لە ھەولندان و تىكۆشان ساتىك درىغى نەكردوہ.

ئەم زانا خوالیخۆشبووہ ناوى ئەحمەد كورى مەلا محەمەد كورى كەرىم لە ھۆزى وەستا حسەینە كە يەكێكە لە ھۆزە ناودار و سەرەكیەكانى شارى پىنجوینى سەر بە پارىزگای سلیمانى. باوكى بە دوو نازناو بەناوبانگ بوە يەكەم: بە خواھرزادە چونكە خوشكەزای زانای گەورە مەلا عبدالرحمان بووہ كە بە پىنجوینى بەناوبانگ بووہ.

دووہم: قازى چونكە زانایەكى ھەلکەوتوى ناوچەكە بووہ و لە لایەن میرى ئەو سەر دەمەوہ كراوہ بە قازى و مزگەوتىكى بە ناوى مزگەوتى قازى لە پىنجوین بۆ دروست كراوہ و بووہ بە ئىمام و وانەبێژ و مودەرىسى ئەو مزگەوتە

ئەم گەورە زانا لە سالى ١٩٢٠ زاینى بەرابەر بە ١٣٣٨ كۆچى لە شارى پىنجوین چاوى بە دنیا ھەلەیتاوە ھەر لە تەمەنى مندالىدا داىكى كۆچى دواى ئەكات.

سەرەتای خویندنى لە خزمەت باوكیدا دەست پى كردوہ و پاشان بە شیوەى یاسای ئەو سەر دەمەى كوردستان بۆ فەقیى و خویندن كوردستانی ئێران و عىراق گەراوہ لە ناوچەى سلیمانى و قەرەداغ و

سەنگاو و بيارە و چەند شوپىنكى تر لە كوردستانى عىراق خويندويه تى و ئىنجا رۆيشتو بۆ كوردستانى ئيران لە ناوچەكانى بانە و سەقز و موكرىان و مەهاباد و شنۆ و لاجان خويندويه تى وە لە مەدرەسەى زانای گەورە خوالى خوشبوو مامۆستا مەلا سەى حسەن واژى ماوەتەووە يەكئ بوووە لە خوشەويستانى ئەو مامۆستايە. لە پاش تەواو كردنى خويندن گەراوەتەووە بۆ شارى پىنجوين وە لە خزمەت زانای گەورە مامۆستا مەلا عارف، مودەرىسى مزگەوتى پاشای پىنجوين ئىجازەى مەلايەتى وەرگرتوووە و لە مزگەوتى باوكى (مزگەوتى قازى) بوەتە مودەرىس و پيشنوئىز وە لە سالى ۱۹۵۹ز بۆ ماوەى دوو سال لە شارى سنە و مەريوان ماوەتەووە و دواجار گەراوەتەووە شارى پىنجوين و تا سالى ۱۹۶۵ز لە پىنجوين ماوەتەووە دواجار رووى كردووەتە شارى سلیمانى و لە مزگەوتى (سەيد ئەحمەدى نەقيب) بوووە بە پيشنوئىز و کاتەكانى بە خواناسى و نامۆزگارى و نوسين و ھەلبەست بەسەر بردوووە.

ئەم زانا گەورەيە پەيوەندى بە تەسەوفەووە بوووە و لە خزمەت شىخ عەلانەدينى بيارە تەمەسوكى بە تەريقەى نەقشبەندى كردوووە و لە پاش لە دنيا دەرچونى شىخ عەلانەدين تەمەسوكى كردوووە بە ھەزرەتى شىخ عوسمان وە سۆزىكى تايبەتى بۆ ئەم مورشيدهى ھەبوە.

دواى تەمەنىكى بە بەرەكەت، لە شەوى ھەينى ۱۲ئابى ۱۹۸۳زايىنى بەرانبەر بە ۴ذىالقعيدەى سالى ۱۴۰۳ وچى لە شارى سلیمانى گيانى پاكي بە پەرورەدگار سپارد و لە گۆرستانى گردى سەيوان لە پەناى گۆرى شىخ مەعروفى نۆديدا سەرى نايەووە.

جەمەد و سەنا

سەنا و ستایش بە بى ژمارە
 ھەر لە بۆ خودای پەرورەدگارە
 خالقى ئەجرام عولوى و سوفلىيە
 گيان بەخشى ھەيوان و ھەشى و ئەھلىيە
 نەزم ئارای بينای قەسرى عالەمە
 نورى شەعورەدەر بەنى ئادەمە
 نەموختاج بە کەس نە بە خورد و خەو
 عالەم سەراسەر موختاجن بە ئەو
 دائىرەى ئىمکان لە ھەوزەيايە
 زەمامى زەمان لە قەبزەيايە
 دەريای سەلات و سەلامى بى پەى
 شەپۆل دا بۆ سەر موستەفا پەى پەى
 بەرى لە جەزرى نەقس و نىھايەت
 مەددى بۆ ئەبەد بکا سىرايەت
 تىر ناوکا باغى فەزل و مەعالى
 سەروى ئەسحاب و نەھالى^١ ئالى

۲- قیامت

بە پەتى تەقلىد تون تون لەم عەسرا
 ۋەك ئەسیر ھەر دوو بالى دىن بەسرا
 ھەتتا زۆر كەسى باوك موسلمان
 دل چۆلن ئىستە لە نوورى ئيمان
 ۋا وىلن لە پىرى مەزھەب و ئاين
 بى ئەدەب لە گەل (عنعاتى) ^۱ دىن
 ئەگەر بتاسن بە شەخسى دىنى
 لە رويان گرژى كىنە ئەبىنى
 ۋە يا بزانن كەسى بە ۋاۋە
 پىرى پىۋە نەبۋە دل سادە ماۋە
 دەورى لى ئەدەن لە ھەموو لاۋە
 ئەلەين دىسۆزىن تۆش ۋەرە ناۋە
 بە چەشتەى قسەى ھەقىقەت بە تال
 ورد ورد ئەى كىشن بۆ تەلەى (ضلال)
 ئەلەين گۆرانى ئەم ئەۋزاعاتە
 ئەم ھەموو (فن) و (اختراعات) ^۲ ە
 ۋەك (زەرر) ە و (صارخ) تەيارە و رادىۆ
 بەرق و لاسلكى ^۳ يا (تەلەفزیۆ)

۱ - ئامازەيە بۆ فەرمودەكانى پىغەمبەر كە بەشىكى بە فەرمودەى (مُنعن) ناسراۋە.

۲ - جمعى (اختراع)ە يعنى داھىتەراۋ

۳ - بى سىم ؛ بىن واپەر

نه‌مانه و باقی (صنایع) هه‌موو
 له پیش ئیمه‌وه وجودیان نه‌بوو
 دیاره پیشینان پر قسور بوو و
 که له زانینی سه‌نعت دوور بوو و
 دائم خه‌ریکی به‌رزی ئایین بوو و
 بۆیه له عیلما په‌ست و پایین بوو و
 چونکه دین نه‌ی هیشت زانست سه‌رکه‌وئ
 که‌وابوو ئیمه‌یش با نه‌مانه‌وئ
 به‌م چه‌شته که‌واله لایان شه‌کره
 نه‌مما حه‌قیقه‌ت ئامیته‌ی زه‌هره
 له پیاله‌ی ته‌قیریر وای پی نو‌ش نه‌که‌ن
 نه‌ویش به‌ بوغزی دین نه‌خو‌ش نه‌خه‌ن
 به‌ جو‌ریکی وا رو‌چوون له‌ما
 که‌رن له ئیلقای^۱ وه‌عزی عوله‌ما
 له ده‌وای ده‌لیل (منقول) مه‌ل‌ولن
 موحتاجی حه‌ببی (خجّه‌ی) (معقول) ن
 به‌ کو‌مه‌کی خوای ته‌وانای ته‌نیا
 به‌ ئیمداداتی رو‌حی نه‌ولیا

چوم لە (صیدلی) ئایاتی کەونى
 دەرم هینا چەن شیشەى پىر مەعنى
 یانى ئەدویەى ئەدیللەى (معقول)
 کە هوۆ شیفا بن بو دەردى (معلول)
 بەلام (أطبّا) ئەلین پيش دەوا
 لازمە نەخوۆش (مسهل) ئى بخوا
 تادلش نەکرئ لە شک (تنقيه)^۱
 دەرمانى (برهان) فائیدەى نییه
 دواىى بە دەرزى دەلایل ناوى
 حوبى دین ئەشى بچیتە ناوى

پیشەکى

جگم لە ئەخبار خارجى و سادق
 سەبەب زانست بە حوکمى خالق
 دوو حاسەى بینش^۲ هەیه بو بەشەر
 یەكەم لە لە سینه دووهمیان لە سەر
 حاسەى بینشى سەر ناوى چاوه
 ئەمیتەر یا دل یا عەقلى ناوه

^۱ - پاک

^۲ - زانین

بەشى چاوتەنھا چشتى (حسن)ى يە
 دل مەعقولات و ئەمرى قودسى يە
 غەلەت نابىنى قەت چاوى سىنە
 بەلام چاوى سەر زۆر غەلەت بىنە
 مەسەلا چاوت ئەللى ئەستىرە
 كەمتەرە جورمى لەيەك كۆلپەرە
 عەقل ئەللى نەخىر ئەستىرە بەرزىن
 زۆرىان گەورە تر لە حەجمى ئەرزىن
 يالە ھەتاوا بتەوئى وەختى
 تاوئى بچىتە سايەى درەختى
 بە سىبەرە كە ئەللى وەستاو
 چاوت نابىنى بچى بەولاو
 بەلام چاوى دل ئەللى ئەوسايە
 تاو لە گەل تاودا لە رۆيىن داىە
 يا ئەوھى كەوا والە قەتارا
 ئەبىنى وەستاو گشت والە غارا
 وەيا خود انسان كەژو كىو لە ئاو
 بە عەينى خۆيان ئەبىنى بە چاو
 دل ئەللى ھەر دوو غەلەتى چاوە
 ئەميانە عەكسە ئەوئىش وەستاو

چەند شىتى تىرىش كە نە وتراوہ
 عەقل بۆ زانىن چاۋ ساقى چاۋہ
 كەۋابوۋ ئىتر تۆ كە ئىنسانى
 پىۋىستە ئەۋە بە دل بزانى
 عالم ئاۋىنەى بالا نومايە
 ھەر ۋەك نەزەر لەۋ فېكرىش لە مايە
 گەر لادەى پەردەى غەفلەت لە سەرى
 رىك دلت بگىرى لە بەرانبەرى
 لەۋ ئاۋىنەدا تۆ بە يەقىنى
 (صانع)ى (قەدىر) بە دل ئەينى
 فەرمويە ھەزەرەت (عليه السلام)
 بىر مەكنەۋە لە خۋاى عەللام
 بەلام فەرمويە (تفكر) لە خەلق
 بكن بۆ ناسىن خەلاقى (مطلق)
 واىە؛ چوون بە بىۋاسىتە نەزەر
 لە رۆژ، نورى چاۋ ئەدا بە ھەدەر
 بەلام گەر نەزەر لە تەشتى ئاۋا
 لە رۆژ كەى زەرەر ناكەى لە چاۋا
 ھەرۋا (تفكر) لە زاتى يەزدان
 عەقل گىژ ئەكا و عاقل سەرگەردان

بە بىى واسىتەى نەزەر لە (مصنوع)
فكر لە (صانع) ئەمرىكە مەمنوع

بىرىك لە سەرە تاي دروست بوون^۱

رۆژى سەعاتى بەر لە مردنت
بەر لە دەمى خاك بەسەر كردنت
برۆ لە جىيەك بىى دەنگ و سروە
پارچەى ئەفكارى موفىد بدروە
تى فكرە يەك يەك ھەر لە نەفسى خۆت
لە وەحشى سەحرا تا حەيوانى دۆت
لە دار و لە بەرد لە ئاو لە ھەوا
لە ئاسمان و ئەوھى و الەوا
گەر شوشەى عەقل و شعور نەريژى
شەربەتى شەھدى ئيمان ئەچىژى
لە نەفسى خۆتۆ برۆ بەرەوژوور
شەرىف لە رەشىد رەشىد لە غەفور
ئەم (تسلسل)ە زۆرى پى ناوى
ھەموو ئەچنەوہ سەر ژن و پياوى

^۱ - ئەم دوو بەيتە بە خەتێكى جياواز لە سەرەتاي ئەم شىعرانەدا نووسراون:

سەفەرى ئايات ئەخاتۆ بىرت xxx بىر لە ئافاق و نەفس تەدبىرت
ئىستە با بىرى لە نەفسۆ بکەين xxx بە بىر لە نەفسا بە خودا ئەگەين

ھەر ۋەھە ۋەھشى ۋە ھەيواناتى دى
 بە ئىر ۋە مەيى ھە نەھەيەتەن دى
 سەبەبى چى بوو لە يەك مەكانا
 دوو دوو دروست بوون لە يەك زەمانا
 پىم بلى بۆچى ۋەكو يەكەم جار
 جگە لە دوو دوو زوو بە (استمرار)
 ئەم ئەرزە نەبو بە كارگەي ئىجاد
 بۆ نەوعى ھەيوان يا ئادەمى زاد
 ئەو بۆ زوو نەبو ئەمى تەرى دىر
 ئەمە بۆ مەيى بوو ئەو تەرى ئىر
 بۆ پەيدا نەبو ئەمەيان لە توركا
 ئەويان لە نەروىچ يا لە دانماركا
 لەو بەينا بۆچى ھەچيان نەمردن
 مانەو لە بۆ (تەناسل) كەردن
 ئەنواعى ھەيوان دوو دوو يەك بگەرى
 نەندامەيان ھەر ۋەك يەك دروست بگەرى
 لوت ھەر ۋەكو لوت دەم بە وىنەي دەم
 دەست ۋە پى ۋەك يەك بە پى زىاد ۋەكەم
 گوئى ھەر عەينى گوئى سەر بە مەسلى سەر
 ئەعزەي دەرونىش ھەموو ۋەك ھەي دەر

ھەر لە يەك (عضوا) فەرقیان خراوہ
 نیری بەو؛ مێیی بەمیان دراوہ
 ئەویش بو (صلاح) یانی زاووی
 ئەمە بوو بە نیر ئەوێتر بە مێ
 جا گوايە ئێتر لە لاتۆ کەمە
 کە ئەمە خەلقى خواى عالەمە

بیری لە سودەکانی زەوی

ئینجا ئەم خاکە کەواى لە سەرى
 بڕوانە لە بو سود و سەمەرى
 ئەوہى پێویستە بو وەزعی بەشەر
 لە نەوت و لە خوێ لە زیو و لە زەر
 لە (فلزیات) ھەر چیت پێ ئەوێ
 تێیدا مەوجودە پەکت ناکەوێ
 ھەل قولىنى ئاو لەو بن بەردانە
 ھاژە ھاژی لەو شیوو ھەردانە
 پاش بەینى کە دى یەك ئەگرى و ئەروات
 ئەبى بە (شط) ئى وەك دجلە و فرات
 ھەر لە ئیبتدای خەلقى دنیاوہ
 ئەروات و پۆنگى نەھاتە دواوہ

یا ئہوہ ئہروا و مہحو ئہ بیتہوہ
 یا عہینی ئہوہ دیسان دیتہوہ
 ہر کامیکی بی تہرتیبی وایہ
 تہدبیری تہنہا لایہق بہ خواہ
 خاک لہ زہر و زیو زیو و زہر ترہ
 چون ئہم بہ پیت و خاوہن فہر ترہ
 (عنصر) ی زہوی گہر خاک نہبوایہ
 وائہرم و بہ ئاو نمناک نہبوایہ
 تہلا بوایہ یا مس یا ئاسن
 بی کھلک ئہماوہ گا جوت و گاسن
 ئہم (محصولات) ہ لہم دہشت و شاخہ
 ئہم ہموو میوہی بیستان و باخہ
 بہ ئاوی باران یا خود بہ کانیاو
 ہر یہک بہ وہختی بؤمان دیتہ ناو
 بہہوی ئہوہیہ کہ زہوی خاکہ
 کہو ابوو ئیتہر بزائہ کاکہ
 ئہم تہدیہر و تہرتیبہ عالہ
 دہستوری خواہی ساحتب جہلالہ

بیری لہ سودی ئیجادی ہور و ہوا

نہم ہوا کہوا پاک و لہ تیغہ
 لابہری بؤن پیس و کہ سیغہ
 لہ ہموشتی پی ماحتاج تری
 نہو نہبن بہ سن دہ قیقہ ئہ مری^۱
 بؤ سہ وزی و درہخت (طیور) و حہ یوان
 سہ بہ بہ لہ بؤ نہ شئو نو مایان
 (سائق) ی ہورہ بؤ ئہو جیانیانہ
 کہوا ماحتاجی ئاوی بارانہ
 کہوا بوو ہوریش ہوا ی پی ئہوئی
 کوئی وشک و دیمہ روی بکا لہوئی
 ہر وہ کو ئہ ئین ہور (مکہربہ)
 نہو عیکی (سالب) نہو عی (موجبہ)
 ہر دوو لہ یہ کتر (متفان)
 بن شک لہ خووہ قہت یہ ک ناگرن
 ہیژی بالہ گشت لاوہ پیائہ گا
 (تلقیح) ی (موجب) لہ (سالب) نہکا
 موئہ یدہ بؤ ئہمہ وازیحہ
 (أرسلنا الرياح لواقح) ہ

لہ دہریای ہوا ئہ کھونہ مہ لہ
 ئہ گہر (طیار) ہ وہ یا خود مہ لہ
 ہوی گہیشتنی دہنگہ لہ بو گوئی
 چ نزدیک بہ دہم چ دوور بہ رادوی
 کئی بوو بزانی بہ غیری خوا
 کہ بو ئہ مانہ پتویستہ ہوا
 حہرہ کات ہیچی بی ہوا نابی
 ہہ واش بہ خودا بی خودا نابی
 ئہ سباب بہ پلہی ئیمان بزانیہ
 بہ وہ (مسبب) تہ نہا یہ زدانیہ

بہ یانی کہ می لہ سودہ گانی روژ

وا فہرشی خاکت باش بو داخرا
 ئہ وہی پتویستہ بوٹ دروست کرا
 بہ لام چی ئہ کہی تو بہ تاریکی
 مہ علوم موحتاجی (الکتریک) ی
 جالہ گہل عیبرہت سہرت ہہ لہ پرہ
 پہردہی ئہ فکاری ژینت داد پرہ
 پروانہ بو ئہم گلؤپہ جوانہ
 دوور و نزدیکى لہ لا یہ کسانہ

نە موحتاج بە رۆن نە بە بەنزىنە
 دايم کار ئەکا بە بى مەكىنە
 نە دوکەل ئەگرى پاى بکرىتەو
 نە ھەرگىز ئەشكى چاک بکرىتەو
 نە ئەوندە نزيك کە کەس بىرژى
 نە ھەندەش دوورە سەرما بىکوژى
 ھۆى وشکۆبوونە بو (مرطبات)
 زياد لە ئەندازەى حيوان و (نبات)
 (فصول)ى سال و رۆژ شەو ھەر دوو
 لە ھەرەكەى ئەو تەولديان بوو
 لە وەزەى رۆژ و شەو لە ئىتتىقال
 پەيدا بو بۆمان ھەر چوار فەسلى سال
 ھەموو نيزامى نەما تا ژيان
 چاندنى توو و دار و درەختان
 پشکووتنى گول تەقىنى کانى
 روانى دەغل و بەرھەم ھينانى
 چەند سودى تریش کە بى ژمارەن
 بەھۆى گەردش و سوپى ئەم چوارەن
 بلە بەو کەسە ئەلە ئەم ئەرزە
 (منفصل) بوووە لەو رۆژە بەرزە

پاش كۆزانەوہ لە (استتفاع)ى
 بە (تطور)ى حال و ئەوزاعى
 پەيدا بووہ ئەم شەت و دەريايە
 ئەم حەيوانات و درەخت و گيايە
 ئەگەر لە خواوہ پىت وايە ئەلبەت
 (فتقناھما) ^۱ ت كەردوہ بە (حجّت)
 وەر لە خۆتەوہ وەھمەت و اجووہ
 يالە پىشەينان وەھات بىستوہ
 وەھمى پەتيارەت پەتى چىرپوہ
 ئەسلىشت كەونى ھەر وەھا ديوہ
 ئەى رۆژ ئەى ھەوا و (اجرام)ى گران
 كەى بون لە چىى بوون چۆن دروست کران؟
 ئەم رۆژە يەكجار زۆرە (خواص)ى
 كەمىكى نەبى باقى ناناسى
 دەرەجەى گەرمى وايە تەئسىركا
 كەمى لە ئاوى دەريا (تبخیر) كا
 ھەوا سەرى خا و كۆى بكاتەوہ
 ديسان بە ئاوى رۆى بكاتەوہ

بەسەر كەژ و كىو شىوو زەوى و زار
 بو ژىنى دەغل و درەخت و گولزار
 جا بروانە بو ئەم ھەموو سودە
 كە لە (مفازەى) (كون) ۱ مەوجودە
 گەرمى بە رۆژ دان ئاو (تبخىر) كردن
 بە ھىزى ھەوا تەم و مژ بردن
 كۆبىتەو و سەر كەوئ بە تاو
 بو چىنى سەردى ھەم بىي بە ئاو
 كۆ كردنەو و سەرخستنى بو
 تەبەقەى سەردى و بە ئاو بىتۆ
 بىتەو بو ئەرز لە چىنى بەرزى
 بە نەرمى و وردى لە گەل (تجزى)
 ساراو شىوو كەژ بە گول نەخشىن كا
 ھوى ژىنى چىن چىن رۆح لەبەر شىن كا
 ھەر يەك لە جىي خوى ئەدا شەھادە
 لە سەر خالىقى ساحب ئىرادە
 كە ئەم نىزامە پەر لە ھىكمەتە
 دەرچوى كارخانەى عىلم و قودرەتە

ہیلال و میسال

ہیلال کہ کاتت بؤ حیساب ئہ کا
 جگہری مادیت بؤ کہ باب ئہ کا
 بہ پیی تقابل رۆژ بہ جوزئی مانگ
 تا چوارده نوری زیاد ئہ کا شہش دانگ
 دووبارہ (مُحَاق) ہ زہ عفی پی دینئ
 لہ سی دا نووری گشت لی ئہ سینئ
 ئہ میس حیسابی مانگ و سال ئہ کا
 لہ ژہنگی خہ یال دل بی خال ئہ کا
 وہک ہی زی (تجفیف) بہ رۆژ دراوہ
 مانگیش بہ (تَریب) (تَوظیف) کراوہ
 (حُجۃ الإسلام) شیخی غہ زالی
 رہ حمہت لہ خوئی و ئہ هل و عہ یالی
 کہ سہر پاک ئہ هلی فہنی (فہلسفہ)
 بہ عیلم و فہ زلی ئہ و (مُعترف) ہ
 فہرمویہ: ئہ و گشت ئہ ستیرہ بہ رزہ
 ہہر یہک وان لہ سہر شکلی ئہم ئہ رزہ
 بہ عزیزی بجوک بہ عزئی گہورہ یہ
 لہ رہنگیشیانا تہفاوت ہہ یہ
 ئہمہ لہ و نزیک یا ئہ و لہم دوورہ
 (اقتضای) حکمہت بہوہ زہرورہ

جەھەر كەس تەمى (اغواى) شەيتانى
 دانەگرى نوورى چىراى ئىمانى
 ئەزانى كە ئەم نەزمە غەرىبە
 بىناى ئەم قەسرە ئابەم تەرتىبە
 چۆن لە خۆيەو و پەيدا ئەبى
 عاقل لە قسەى و شەيدا ئەبى
 لەو شىتە پرسە كە و لە ھەردا
 خاكى بى ھۆشى ئەكە بەسەردا
 بلى ئەو بىنا كەوا ديارە
 بى دەس لىدانى و ھەستا و مەعمارە
 وە يالە بەرما ئەم پارچە كەوا
 بى و ھەستا تەنرا بى خەيات دروا
 بزائە چلۆن شان كە بە چىوا
 خرابتر لە خۆى بىكە بە كىوا
 گسكى ئەم بىرە بۆ شەخسى عاقل
 خەوش و خالى غەش ئەمالى لە دل
 ئەو ھەش بە (مادى) و (الحاد) مەوسوفە
 بە چا و ئەو ھەش شىت فەيلەسوفە
 مەعلومە لە لای گشت ئەھلى عىرفان
 كەون قەسرىكە زۆر درىژە و پان

سەقفى ئاسمان جوان و رازاوه
 مانگ و روژى پياھەلەواسراوه
 بە ئەستىرەى گەش زىنەت دراوه
 ھەر يەك چەند ئىشى پى سپىرراوه
 زەمىنە فەرشى ئەم قەسرە گەورە
 بە نىعمەتى زۆر دراوه دەورە
 ھەور و رەعد و بەرق لە بو ئا و رشتىن
 سىروەى شەمالىش پانكە و باوەشتىن
 فرىشتەى خوداى ئەھلى ئەم بىنا
 چ لە ئاسمان چ لە زەمىنا
 (تصرف) ئەكەن لە خوارو لە زور
 ئەم فرىشتانە بەگوڤرەى دەستوور
 خواوەنى مالىش حەق تەعالايە
 ناگای لە ئەھلى پەست و بالاىە
 لای بەعزى فەھمى ئەمە گرانە
 چون فەكرى گىژى چەرخى ژيانە
 مىسالى ئەمە وەك مالىكى عال
 پىر لە ئەساس و تفاق و عىال
 لەو مالىدەدا بى دوو شارە مێرو
 تەسادف بکەن بە يەكتەرى دوو

لە ئەوزاعى يەك بىكەونە پىرسىن
 ئەحوالتان چۆنە تىرن يا پىرسىن
 بەغەيرى وەزەئى ژيانى خۇيان
 مەوزوئىكى تىر ناپىسى لىيان
 ئىتر نازانن كە ئەمە مائە
 پىر لە ئەساس و ئەھل و مائە
 بى عىلم و خەبەر لە وەزە و ئەحوال
 نەمال ئەناسن نەساحىبى مال
 ئىمەش ھەر ئەونە لەمە ئەزانىن
 دىارە وەك مىرو بەستە زوبانىن
 ئەمما چون مىرو يا باقى حەيوان
 دووربىنى عەقل نەدراوہ پىيان
 كەس نىسبەت بەوان ناكە تەسەوور
 قابل بن لە بۆيىر و تەفەككەر
 بەلام خۆ ئىمە وەكو ئەوان نىن
 لە كەونا ئەگەر تووى بىر بىچىنىن
 لە مەزرەئەى بىر ھەل ئەگرىن خەرمان
 دەغلى عىيرەت و بىرنجى عىرفان
 خودا بە چاكە كەسىك وەسەف ئەكا
 كەبىر لە سەماو زەھوى (صەرف) ئەكا

بلى ئاسمان ھەر ئەو نىيە
 بلى ئىككى ئەيىنم شىنى و پانىيە
 چونىش ئەو گشت شىنى و پانىيە
 ئەيىننى و لايىق مەدھى خوا نىيە
 (مۇجەللا) يىرى لى خەلقى ئەزەت
 بىكە بە سەر مەشق بۆ ئەرز و سەمەت

يىرى بە كورتى لى ئەندامى لىش

بزانە ئەسەلت نەختى مەنى بوو
 چلەمە لى تەيە خوار و دەنى بوو
 گەر تۆزى لى سەر زەويت دانايە
 ئەبو بە تۆزى تۆزى بى مایە
 ئەوجار بۆ ئەو كە پەرورەدە بى
 خوا حوبى خستە بەينى نىر و مى
 لى وەختى (وقاع) ئىجراى پى ئەكات
 تا لى مى بە جىتى مەخسوسى ئەگات
 ئەم نوتفە سىپە لى پاشى بەينى
 سوور ئەبى ئەبى بە پارچە خوينى
 دووبارە ئەویش لى پاش چەند زەمان
 گوشت پارە ئەكا ئەبى بە ئىسقان

سەيرى ئەم نەختە نوتفە ئاوى يە
 كە ئەجزاى ھەموو متساوى يە
 چۆن ئەبى بە خوين بە رەگ و ئەعساب
 بە گوشت و بە ئىسك بە وردە ئەسباب
 ئەندامى دەرت وەك (تدوير)ى سەر
 لىجيا بونەوہى چاوت بۆ نەزەر
 وە يا (منافذ) دەم و لوت و گووى
 (محل)ى (خروج) ئىتر چىت ئەوئ
 (تمديد)ى دەست و نىنۆك و پەنجە
 وەك ئەعزأى بە دەن كە يەكەم گەنجە
 گەر بە دەن داراى جمگە نە دەبو
 محال بو لە بۆ بە شەر ھاتوچو
 (صانع) ئەى زانى تۆ بە ھاتوچو
 موحتاجى بۆيە عىلاجى فەر موو
 دەرونىش جەرگ و سى و ميعدە و دل
 مەسانە و زرا و ريخۆلە و سىل
 ئەم ئەندامانەش كە ناو براون
 بە چەند ئەجزايە تەقسيم كراون
 مەسەلا كە چا و ھوت تەبەقە يە
 ھەر يەك وە سفىكى مەخسوسى ھە يە

يە كىك لەم ھەوتە ئەگەر نەمىنى
 ئەو چاۋە ئىتەر كۆيەرە نابىنى
 ۋەرە سەر سەيرى ئەم گشت ئىسقانە
 لەو نوتفەۋە ئەو ئىسكە ۋەقانە
 داراى ئىختىلاف شەكل و (مقادىر)
 بەعزىكى درىژ بەعزى (مستدر)
 پتەو و كلۆر بارىك بەعزى پان
 بە گوپەرەى حاجەت ھەرەكەى ئىنسان
 ۋەتەر^۱ ياننى ژى سەرى (مفصل)ى
 پىكۆ بەستوۋە بە (مۇمكىل)ى
 سەرىش لە پەنجا و پىنج پارچە ئىسقان
 شەكل و مىقدارىان لە يەكترى جىان
 شەكلى (كۆرۈى) لى ھەلخراۋە
 شەشيان بۆكەللە (تخصيص) كراۋە
 چواردەيان لە بۆشەۋىلەى سەرو و
 دوۋى ترىان عايد شەۋىلەى خوارو و
 باقىش عىبارەت لە خرى و لە دان
 لەۋانىش برى تىژ و برى پان

ئەو قىسمە تىژن لە بوۋېرىن
 باقىش بوۋچىشتى (غلىظ) ھارېن
 (مركب) ە مل لە ھەوت مورۆلە
 يانى خەرەزە گەرە و بچكۆلە
 بە مىقدار لە گەل يەك موختەلىفن
 ئەمما (مستدیر) دارای (تجويفن)
 لە گەردنەو تە ئىسكى (عەجەز)
 لە پىشتا ھەيە بىست و چوار خەرەز
 (عەجەز) سى ئىسكى پىو (مختص) ە
 ھەرە خوارو يان ناوى (عصص) ە
 (عصص) یش بە سى جوزئا (مقسوم) ە
 لە عىلمى (طب) ە ھەمووى مەعلومە
 مەتلەب ژمارەى ئىسكى و رەگ نىە
 غەرەز مەعرفەت بە (مکون) ى يە
 (فن) ى (تشریح) و عىلمى (اطبا)
 ناوى ھەمويان بە تەفسىل ئەبا
 بەلام نەزەريان ھەر بوۋ عىلاجە
 بزانن نەخۆش بە چى موحتاجە

بەمە (استدلال) ئەكەن (اكابر)
 لە سەر كەمالى قودرەتى (قادر)
 زۆرە فەرقى بەين ئەم دوو تەماشى
 نىسبەتەن لە گەل يەك نىيە حاشا
 ئەو بۆ نەخۆش و ئەم بۆ ئىستىدلال
 لە سەر گەورەيى خوداى (ذوالجلال)
 چى ھەيە ۋەك مس يا ئاسن قايم
 سالتىك لە سەر يەك كار بكا دايم
 بى شك ئەبىنى يا تەنك ئەبى
 يا ئەرزى و ئەپوئى و بى بنك ئەبى
 جا تەماشاكە بە موددەى ژيان
 زوان ھەل ئەسورى و نايەنى زيان
 ۋەيا مەعیدە بە ۋە خەفیفە
 سەد سال كار ئەكا درانى نىە
 ۋە يا مەزەلان ئەويش ھەر ۋەھا
 ئىش ئەكا تا ژىن دىتە ئىنتىھا
 بۆ بەشەر فەكرى ۋا ئەبى بەھۆى
 قوۋەتى يەقین بە خالقى خۆى
 لە بۆ تەحرىكى ئىسقانىش دىسان
 خەلقى فەرموۋە خودا بۆ ئىنسان

چەند (عُضْل)ە يەك مەجموعى ئەمە
 لە پىنجسەد و سى يەككى كەمە
 لەو (عضلات)ە بىست و چوار تەواو
 موخەررىكە بۆ برژانگ و بۆچاۋ
 ئەگەر ناقيس بى يەككى لەوانە
 ئەو چاۋە ئىتر بە كز بزانە
 ھەروا ھەر عوزوئى بە چەند (عضلات)
 تەقييد كراۋە لە بۆ ھەرەكات
 باسى (ورىد) و پەگ و (شەريان)
 لە گەل ئەعسابا گەر بگرى بەيان
 ئەبى كىبى تەشرىح بەيىنى
 يەكە يەكەيان بە دەرس بخويىنى
 ئەمما مەجالى ھەيە كە برۋا
 (تفكر) بە ھەر ئەعزايە لەوا
 خوا ئەمانەى لە يەك قەترە ئاۋ
 بە پەحمەتى خۆى ھىناۋە تە ناۋ
 پشتى ئەساسە لە بۆ بەدەنى
 سكى بۆ (ئالات) غەزا و خواردەنى
 سەرى جامىعى ھەموو ھەواسە
 داراى تەبەقات شەكل و ئەساسە

لە دەنكە نىسكى لە رەشايى چاۋ
 (منعكس) ئەبى ئاسمان تەۋاۋ
 پىلۋ بۆ (سىقل) گەردى ھەۋايى
 برژانگ بۆ جەمعى نوورى بينايى
 چون ۋەك سىپەتى نوور بلاۋ ئەكا
 رەشايىش جەمعى نوورى چاۋ ئەكا
 (تودىع) بەۋ بوۋە قوۋەى (باصرە)
 عەكسى ئەجسامى تىدا زاھرە
 ھىزى (سامعە) ىش بە گۈى دراۋە
 دەنگ رائە كىشى لە پروى ھەۋاۋە
 بە دىۋارى بەلگ دەۋرە دراۋە
 خەفیف و تەنك دروست كراۋە
 نە نەرمە نە رەق بە جۆرىكى ۋا
 ئەگەر دەعبايەك بە سەريا بېروا
 كېرە ۋ دەنگىكى ۋايە لىۋە دى
 گەر نوستىتىش زوۋ بە خەبەر دى
 دووبارە دەنگىش كۆ ئەكاتەۋە
 تا باش لە كېرناخ دەنگ بداتەۋە
 كەردەۋەى خودا پېرە لە ھىكمەت
 ئاۋىكى تالى بە مەھزى پەھمەت

داناوھ لە ناو گوێى ئەم بەشەرە
 بۆ دەفعى ھەوام^۱ (موذى) و ھەشەرە
 ديسان لوتيش بە شىكلىكى جوان
 لە ناوھراست پروو دروست كرد بۆمان
 (مشتمل) بە سەر دوو كون و يەك بەين
 بەو دوو كونانە ئەلەين (مِنْخَرَيْن)
 بە دەماغەو ھەو ھەبەت دراوھ
 (ھاسە) ى (شامە) شى تيا دانراوھ
 تا باش بزانين بە (ھاسە) ى (شامە)
 لە بۆنا خووشى و ناخووشى كامە
 پيشى ھەر ئەگرين ھەواى ساف و روون
 بۆ (مدافعە) ى گەرمایى دەروون
 لە كاتى خەو و ھەختى ئاوو نان
 دەماغە كۆمەك بۆ ھەناسە دان
 بوخارى كەللەت بۆ پائەكيشى
 تا بە ھۆى دەردۆ سەرت نەيەشى
 لە لۆتە نەختى موى تەر ديارە
 بۆ گلدانەو ھى تۆز و غوبارە

ئەو پارچە گۆشتە كە لە دەم داىە
 ھىزى (ذائقە) و لەمىيى تىداىە
 ئالەتى زانين تامى تەعامە
 كاميان بەلەزەت يا كام بى تامە
 چونكە قسەى دل خەفى و نىھانە
 تەرجمانى ئەو سەرى زمانە
 ھەنچەرەش داراى نەوعى شەكل و رەنگ
 بەعزىكى واسە بەعزى تى تەنگ
 درىژ و كورت و پتەوو خەفەف
 زىر و نەرم و رەق ئەستور و زەعەف
 ھىكمەتى فەرقى ئەم شەكل و رەنگە
 لە بو ناسين و تەمىزى دەنگە
 ئەمانە ھەرچى كە ناو براوہ
 لە سەدىە كىكى بەيان كراوہ
 ئەمە بى سانە بى (مەدبر)ى
 لەو ئاوہ چلۆن وا دروست ئەكرى
 نىۆك كە ئەدناى ھەموو ئەعزايە
 ھەر كەس كە نەبىن ھىچى لى نايە
 نە وردە ھەرگىز ھەل ئەگرىتەوہ
 نە گرى گۆلەى بو ئەكرىتەوہ

سەر پەنجەى ھەموو لە کارا ئەخورئ
 بۆى ناخورئ ئەگەر جێیەکی بخورئ
 جا ھەرچى عاید بە مەعیدەىە
 جەرگ ئەیکا بە خوین لە پاش موددەىە
 سێل و گورچیلە و زراو بە جارئ
 خزمەتچى جەرگن ھەر یەك بە کارئ
 سێل ئەکێشئ بەشى سەودایى
 زراو جەزب ئەکا قىسمى سەفراىى
 نەوعى ئاوىشى بە (کلیە) ئەدرئ
 دوایى مەسانەش لەوى وەر ئەگرئ
 بە قەزای حاجەت موحتاجى ئەکا
 لە رێى خۆیەو (اخراج)ى ئەکا
 ئەم ھەموو خەلق و رەبت ئەسبابە
 سەنعەتى دەستى (رب الأرباب)ە

نەمۇنە يەككى تەر (يەر لە رەئى تە كاموولەو)

بى تە ماشاكە لە رەحمى خودا
ساوا كە وەختى وا لە رەحمەدا
ھەر وەھا دىت و لە گەورە بونە
رەھمەيش تەنگ و تارىك و تونە
چۆن ئەو مندالە ھىدايەت ئەدا
كە ھەولى دەرچون لەو جىگە بدا
سەر شوپ ئەكاتۆ وەك ئەھلى شعور
پاشى بە ەكسى پىشوى بەرەوژوور
رەئى دەرچونى خۆى ئەدۆزىتەو
ئەو جار لە داىكى جوئ ئەيىتەو
جا چونكى جىسمى لىق و زەعيفە
موحتاجى خۆراك نەرم و لەتيفە
لەم بەرەو بەرى سىنەى ئەو داىكە
بۆى ھەلواسىو ە خوا دوو مەمكە
ھەمىشە ھەر دوو پەر لە شىرى ساف
لە بۆ ئەو تىفلە زىاتر لە (كفاف)
بۆ ئەو ە ەوا دەمى لى گىركا
بتوانى بە مژ چاك جەلبى شىركا
بە تىبىقى دەمى دوو دانە گۆپكە
داىناو ھەر يەك لە سەر يەك مەمكە

ھەر گۆپكەيە كىش چەند كۈنى تىايە
 جىئى پىاھاتنى شىرى ساوايە
 نە ئەوئەندە واسىع شىرى لى بېرژى
 نە ئەوئەش بچوك كە لە بۆى نەمژى
 سەيرىكە چۆن خوا پىيى ئەفامىنى
 كە مەمكە بگىرى و شىر بىمژىنى
 تەنھا ھەر شىرە خواردى مىال
 تا قوئە ئەگىرى بە موددەى دوو سال
 بەو بەينە ھىزى لە بۆ خەلق ئەبى
 گۆشتى پتەوو ئىسكى رەق ئەبى
 ژيانى ئىتىر بە شىر مەھالە
 موحتاجى خۇراک كولاو و كالە
 ئەوانىش موحتاج بە دان و خرىن
 چونكە بى جوين زەحمەتە بخورىن
 بىروانە كە چۆن خەلاقى عالم
 دان و خرىنى پىك بۆ پروان لە دەم
 وەختى گەورە بوو لاناكاتەو
 لە مانە سەرى بىر بداتەو
 بىزانى كە ھۆى خەلقى خۆى چىيە
 دىوانە ناسا پىيى مەتەب نىە

بىرىكى كورتى ئافاقى

دوا ئەو ە ئىنسان بىر لە نەفسى خۆى
 تەواو كا ئىنجا مومكىن ئەبى بۆى
 بە تەرتىب بىرۋا بۆ گەشتى ئافاق
 تا (واصل) ئەبى بە خوداى (خلاق)
 پاش نەفسى زەوى ئىنجا ەوايە
 پاشتر ئەوانە كە لە جەودايە
 دواى ئەوان پۆژ و ئەستىرە و ەيلا
 ئەفلاک و كورسى و ەرشى (ذوالجلال)
 ەزرتى عومەر فارۆقى ئەعزەم
 دوا تەى كردنى ئەمانە سەرجهەم
 ەرمووى بە قەولى پىر لە ئەدەبى
 (قد رأى قلبى جناب ربى)
 بۆيە بە ئەمرى دەريا جارى يە^۱
 بە گۆيى قاندى دا (يا ساريە)
 بەلام لازمە لە بۆ ئەوانە
 كە (صرف)ى فكر ئەكەن لەمانە
 بە ەموو جوزئا ەك ئاوى جارى
 ببا ەيئەتى كەشفى ئەفكارى

^۱ - ئامازەيە بۆ جارىي بوونى رودى نىل بە ئەمرى ەزرتى عومەر رەزاي خواى لىيى

ھىچ جوزئى لەوا بەجى نەھىلى
 تاھىلى عىبرەت لەوا نەكىلى
 بەشەر لە نەرزىا كە يەك (خُطوہ) يە
 داراى ئەو ھەموو جوزء و عوزوہ يە
 ئەم نەرزە گەورە واسىعە ئەبى
 عوزوى چى يىت و ئەجزاى چەندە بى
 بەرد ھەر بە عەينى ئىسقانى ئەوہ
 شاخ و كىو رەگى ئەركانى ئەوہ
 (نەر) و (شط) ھەر وەك خوينى بەدەنى
 ئەجزاى لە ئەنواع چشتى مەعدىنى
 سەوزى و نەباتات توک و موپەتى
 خاكىش بە چەشنى پىستى پروپەتى
 سەك پىرى زەوى بەو گشت مەواددە
 لە (مەعادن)ى زۆر بە (افادە)
 ئەجزاى تا بلىى خارىچ لە ھەسرە
 ھەموو پىر نەفع و فائىدە و بەھرە
 گەرچى لە ناسىن غالىبان بىكرن
 ئىشتا محەلى حىددەتى فىكرن
 بىروانە زەرىف كە چەند ئەم نەرزە
 دوورە بەينى لەو ئاسمانە بەرزە

لە ئەتەرافەو وەك بەرزى و نەوى
 لە يەكتەر دوورن ئاسمان و زەوى
 ئەر ز ئەبى لەسەر چى دانراين
 يا ئەبى بەچى پراگير كراين
 مەسەلا بۆيىن ئەر ز لەسەر ئاوه
 ئەى ئا و خۆى لەسەر چى دانراوه؟
 گەر ئەويىش لە سەر هەرچى وەستابى
 بنكى هەمووى هەر ئەبى فەزا بى
 ئەر ز لە سەر فەزا بەم گرانىه
 ئاخۆ سەبەبى وەستانى چىه؟
 وەك لە خوارەو وەمودى نىه
 عەلاقەى سەرىش و جودى نىه
 گەر ئەلەى لە بۆ ئىمساكى زەوى
 لە (اجراما) يە جازىبەى قەوى
 نايەلەى لادەن قەت لە مەركەزا
 ئەو هەيزە لە بەين ئەوان و ئەرزا
 كى بوو عىلمى بوو ئەبى جازبى
 بۆ پراگرتنى ئەمانە بى
 لە گەل ئەوانا ئەمىش دروستكا
 كە بەلەى پۆچوون بە هېچيان نەگا

مەعنای جازیبەیش بى گومان وایە
 وەستانى ئەجرام قودرەتى خوايە
 چۆن یا ئەم کەونە فەورى دروست بوو
 وەیا بەرودوا بەینىكى پى چوو
 گەر ئەلىى فەورەن ئىتر چیت ئەوئ
 ئەمە بى قودرەت چۆن دەست ئەکەوئ
 یا ھەندئ لە پيش ھەندئ لە دواوہ
 بە تەدرىج بەین بەین دروست کراوہ
 بەر لەوہى ئەویان دروست نەکراوہ
 بە کام جازیبە ئەمیان وەستاوہ؟
 کەوابوو ئىتر ھەر تەوانايە
 کە راگرتنى لە تەوانايە
 تەبىعەت ئەگەر بى عىلم و دەرکە
 بەشى لە مەیل و ھەياتا تەرکە
 شک نى ئەوہ ئىتر جەمادە
 (مصدر) نىە بو فاعل و ئىرادە
 گەر ئەلىى زىندو و باتەوانايە
 ئىرادەى ھەيە و بە شت دانايە
 مەلى تەبىعەت؛ ئەوہ خودايە
 پەرورەدگارى گشت ماسىوايە

تەبىئەت چوارە ئەبى جەمىعى
 بۆيىك ھاتنى جىسمى تەبىعى
 چار نىيە ئەبى يەك بىگرن ھەموو
 لە فاعىلىن و مەفعولىن ھەر دوو
 كە ناويان ئەبرى بە زوبان كوردى
 بە تەپرى و وشكى و بە گەرمى و سەردى
 قەت وجودىشان نابى بەبى شك
 غەيرى لە گەرم و سارد و تەپ و وشك
 بەبى جامىعى كۆبونەوھىيان
 مەھالە ئىتر پىك كەوئى بۆيان
 نىسبەتى ئىجاد لە تەبىئەت دان
 تەنھا ھەر نىسبەت ئەدرى لە نادان
 ھەتا خارىجىش ئەھلى سەقافە
 زاناي رىيازى و فەننى فەلسەفە
 جولۇجيون و عولەماي فەلەك
 لە تەبىئەتدا (أخصاء) يەك يەك
 ئەلەين ئەو عىلمە كەواھەمانە
 لەسەر وجودى خودا بۆرھانە
 (باستور كىت) ئەلەى من بروام واىە
 ئەگەر لەم عىلمەم زىاتر ببواىە

لە ئىستەم زىاتر ئەبوو بى گومان
 ئيمان بە خوداى ئەرز و ئاسمان
 (وەتەز) كە عوزوى ئاكادىمىيە
 زانناى زانستى كىمىيائىيە
 لە كولىيەى (طىيە)ش ئەووە عەمىدە
 ئەللى لە باسى بىروا و عەقىدە
 ئەگەر لە خۆما بىينم وەختى
 سستى ئيمانم بە خودا نەختى
 لە بو تەسىيتى زۆر بە ئەهمىيە
 رووى دل ئەكەمە ئەكادىمىيە
 (ادمند هر برتى) جىلوجى مەعرووف
 لە جامىعەى (سۆربونا) فىلەسوف
 دەللى مەحالىە (مۆدى) بى قەت
 عىلم بو كوفىر وەيا مادىيەت
 (كوشى رياضى) ئەللى من بىروام
 تەواو سايىتە و مەحكەمە بە خوام
 ئەم عەقىدەشمە نەتىجەى ئەوھام
 وپراسى نىيە بەلكوو من بىروام
 لە جىدياتى سەلىقەى خۆمە
 بە ھوى تەحقىقات عەمىقەى خۆمە

زانای زانستی تہ بیعہ (فابر)
 لہ خوسوس بر وای بہ خودای قادر
 ئہ لئی زہمانہ گشت ہہ وای شیتی
 تیدایہ و ئیستہ زیاتر تیایہ تی
 شیتی تہ و او ئالہم زہمانہ
 باوہر نہ بویی گہ لئی نہ زانہ
 پیتم خوشہ پیستم دابرین لہ بہر
 نہ کہ بروام بہ خودا لہ دل بیتہ دہر
 فیلہ سوف (سبنسر) ی ئینگلیسی
 کہ لہ تہ بیعت گہ یوہ بہ بہرزی
 لہ تہ ربیہ دا وتوویہ ہہر کہس
 عیلمی تہ بیعت بخویننی بہ دہرس
 ئہ گہر ئہو عیلمہ بہ سہ تحی گہری
 لہ گہل ئیستی عجال بکاتہ بہری
 وورد وورد ئہ یکیشی بی شوبہہ و گوومان
 تالہ پر وہ سلی ئہ کا بہ شہیتان
 ئہ ما گہر لہ گہل رہوی یہ و تہ حقیق
 بہ (تعمق) ی بہ لیغ و تہ دقیق
 بیخویننی نومای فیکری پی ئہ کا
 تابہ خالیقی تہ وانائہ گا

به‌رزتری زانای فه‌له‌کی دوکته‌ر
 (هرشیل) له‌ باسی عه‌قیده‌و باوه‌ر
 وتویه‌ بی‌ شک‌ تا‌ له‌ ئافاقا
 توسع‌ بکا‌ عیلم‌ له‌ نیتاقا
 بورهانی ته‌واو دامغ‌ به‌ عه‌ده‌د
 زیاد‌ نه‌کات‌ له‌سه‌ر وجودی ئیزه‌د
 که‌ خالیقیکی‌ وایه‌ قوده‌تی
 نه‌ هه‌ددی‌ هه‌یه‌ نه‌ نیهایه‌تی
 دوکتور (دینریتی) نه‌ل‌مانی‌ مه‌شه‌وور
 له‌ غه‌ربا‌ نه‌بوو‌ له‌ خو‌ی‌ به‌ره‌و‌ ژوو‌ر
 له‌ خسوس‌ بر‌وا‌ و عه‌قیده‌ به‌حس‌ی
 دینیته‌ ئارا‌ له‌ گه‌ل‌ چهند‌ که‌سه‌ی
 له‌ مه‌شه‌وورترین‌ زانایان‌ به‌عزیک
 جامع‌ و به‌عزئ (مختص) به‌ عیلمیک
 پاش‌ مزاکره‌ و به‌یانی‌ بو‌ره‌ان
 له‌سه‌ر وجودی‌ خودای‌ لامکان
 هه‌موو‌ دووسه‌د و نه‌وه‌د نه‌فه‌ر بوون
 بیست‌ و هه‌شت‌ له‌وان‌ ژیره‌ و زه‌به‌ر بوون
 بیست‌ که‌سی‌ تریش‌ ماوه‌ له‌و‌ به‌ینه‌
 مه‌تله‌بیان‌ نه‌بوو‌ به‌دین‌ بن‌ یا‌ نه‌

دووسەد و چل و دوو كەس بە يەكجار
 ئىمانى ھىنا بە پەرۋەردگار
 كافى يە ھىندە ۋەرنە ئەجنەبى
 زانايان ھەموو شەرقى چ غەربى
 ھەر عىلمى خۇيان ئەكەن بە دەلىل
 لە بۆ ئىسباتى خالىقى جەلىل
 لە يەك كرتنى حمق و جەھالەت
 تەۋەلود ئەكا غولى (ضلالة)
 مەعلومە عىلم و عەقل دوو چاۋن
 بۆيە بە بەشەر ھەر دوو دراۋن
 كە پىرى سەعادەت بۆ دىن و دىنا
 بىننىتەۋە و لىيان لانەدا
 جا ھەر كەس عەقلى ھەيە و دانايە
 ئەۋە سەر بەرزى ھەر دوو دىنايە
 ئەۋەش لە عىلم و عەقلا مەحرۇمە
 بى گوومان پىگەى راستى لى گوومە
 بەلام ھەر ۋەك چاۋ بۆ ھەموو كەس دەس
 نادا لەۋىشا كۆپرە گەلى كەس
 دەرەك پايىن تر لە ئەۋ (ضلالا)
 بى ئىمانىيە بە خۋاى تەعالا

دووره لە گومرا رێى بپروا بە خوا
 پێى شە لە هەتا تەبىعەت ئەروا
 ئەو کەسە کە تۆى دروست کردووه
 ئەزەل پەى بە هۆى ژىنت بردووه
 ئەرز لە بەرد و خاک بو پىناى مالت
 دىسان دەست بدات بو کشت و کالت
 عەلاقەى کە جازىبە لە بووى
 دروستکاو بىگرێ بە قودرەتى خووى
 (تجاذب) يا خو هەر خووى قودرەتە
 وەيا جىاوازه و بە هۆى قودرەتە
 کەون ئەگەر لە پىر خولقا بە جىيە
 وەر نه جازىبەى عامە لە کوپىيە
 ئاوىکى نەرمى ساردى ساف و پاک
 بو ت بختە دەر لە ناوسکى خاک
 بو جل شوۆرىن و نان و نووشىنت
 حەيوان بو بەرگ و داشت و دوشىنت
 هەر دەنکە دەغلى سەد دانە وىلە
 ئەگرىت و فکرت لەم فەزە وىلە
 چونکە ئەر لە دەنکى هەر دەنکى بىنى
 بەشەر چى بخوا و چى لى بچىنى

خۆر بۆ تەنۋىرى قەسرى ئافاقت
نەسىمى ھەۋا بۆ استىشاق
رۆژ بۆ سەنئەت و كەسب و فەلاھەت
شەۋ بۆ راكشان بە ئىستىراحت
شەۋ ئەر نەبۋايە زۆر كەس نەئەخەوت
لەبەر تەماعى خۆى نەخۇش ئەكەوت
سەۋزى ھەيۋانات لە ھەرارەتا
بى نەشئەۋ نما ھەموو ئەفەۋتا
دووبارە ئەگەر ھىلال نەبۋايە
بەشەر بى ھىساب ئەبۋا بىمايە
زەۋىش نەى ئەدى كە تىدا بژى
رۆح لەبەر ۋەيا بىرۋى و گىا بىرۋى
گەر شەۋىش تولى بىۋايە دىسان
موشكىل بوو ژىنى ھەيۋان و ئىنسان
كەسىش بۆ ھىچ لا پىگەى نەئەبرد
بە (ضغط)ى سەرما ھەيۋان گشت ئەمرد
بەبى گەرمى رۆژ زەحمەت بوو باران
بىرژىتە خوارۆ بۆ دىمەكاران
موختەسەر زۆر تر عولەماى فەلەك
ئالەما پەئىى گشتىان بوون بە يەك

ئەلەين ئەو ھەموو ئەستىرە زۆرە
 كە رۆژ شاراۋەى ژىر پەردەى خۆرە
 تەنھەى يەككىيان ئەگەر تىا بچى
 نىزامى ۋەزەى كەون تىك ئەچى
 چۆن لە خۆۋەبوون بىزىياد و بى كەم
 بۆرپىك كەوتنى نىزامى عالم
 ۋە يالە خۆتائەم گشت قوايە
 كە ھەريەك نەفعى خۆى لە رۋايە
 كەسى ئەمانە ئەبى دروست كا
 عىلمى پىي بىي و دەستى پىي بگا
 ئەو كەسەش تەنھەى خۋاى تەعالايە
 زاتىكە لەتيف لەبىنن نايە
 بەچاۋ رۋئىيەتى خالىقى ئەقدەس
 لە دنيا ھەرگىز دەست نادا بۆ كەس
 بەلكوو بى گوۋمان تۆبە چاۋى خۆت
 حسسى نەفسى خۆن مومكىن نابى بۆت
 ئەم عىلم و عىشق و حوزن و نىشاتە
 ئەم (قبضیة) و ئەم (انبساط)ە
 ئەم فەھم و عەقل و نوتق و ھەياتە
 ئەم عەزم و ھۆش و ھىلم و ھەياتە

ھەموو بە رۆحى تۆۋە مەربوتە
 جەسەد بەرگىكە لەمانە پرووتە
 چاۋت ھەر دەركى ئەو بەرگە ئەكات
 دەستى بە روئىت نەفسى خۆى ناگات
 ۋەختى كە (قابض) رۆح دەر دەھىنى
 جسد چۆن بوە ھەر ۋە ئەمىنى
 ئەى كوا حەيات و عىشق و عىلمە كەى
 كوا عەقل و ھۆش و نوتق و فەھمە كەى
 مەعلۇوم بوو ھەموو ئەوسافى رۆح بوون
 يىكە ۋە ھەموو لەگەل ئەو دەرچوون
 كە تۆ نەفسى خۆت بە چاۋ نەبىنى
 لە نەبىنىنى ژوور تىر ئەمىنى
 چاۋ ۋە كوۋ و تمان بە ۋ گشت عەببە ۋە
 كەى دەركى ئەچى بە لای غەببە ۋە
 بە تەسدىقى رۆح بى دەنگ بسازە
 ھىنايە پروو بۆت عولۇمى تازە
 سالى ھەزار ۋە ھەشتەد ۋە ھەفتا
 دوكتور (مىسمرى) ئەلمانى ھەستا

بۆ ته حقیقی رۆح گه‌لی خه‌ریک بوو
 نه‌ تیجه‌ی سه‌عیی به‌خه‌سار نه‌چوو
 ری‌ی به‌ (تنویم) ی موغنا تیزی^۱ برد
 ئه‌نجا به‌ عه‌مه‌ل باش ئیسباتی کرد
 که ئینسان ته‌نها هه‌ر جیسمی عادی
 نه‌ یا خو‌ پرووت ئه‌داتن مادی
 (مستودع) ه‌ بو‌ رۆح‌یکی وه‌ها
 زیدی مادی‌یه‌ له‌ گشت وجوها
 (مادیون) له‌مه‌ هه‌موو سه‌رسام مان
 چاریان هیچ نه‌ما به‌غیری ئیمان

سه‌رنج‌یکی نازه‌ له‌ بونه‌وه‌ر

ئیمه‌ که ئه‌عزای خو‌مان نه‌زانین
 چ فکری بکه‌ین له‌ ئه‌جزای زه‌مین
 یا له‌ خه‌لقی ئه‌و هه‌وت ئاسمانه
 که دوور له‌ ده‌رکی هه‌واسمانه
 به‌غیری شینی و گه‌شی ئه‌ستیره
 چاو له‌ بینینی باقی تر کویره

«نُرى إِبْرَاهِيمَ» هەتا «مُوقِينَ»^۱
 گەر بخویننۆ باش حالى ئەبین
 کە مەلە کوتى ئەر ز و ئاسمان
 غەیری ئەو دیو یە حەوا سمان
 هەر چی کە دەر کی ئیمە ی پى بگات
 حە یوانیش بى شک ئەو حیس ئە کات
 وائیمە یش لە گەل حە یوان شە ریک بووین
 لە ڕوتبە ی عیرفان تەرد و تە ریک بووین
 حیکمەت لە خەلقى نەوعى ئینسانی
 ئەو بوو ئیمە یش و نەمانزانی
 بەلام مەجموعى ئەوزاعى یە کسەر
 وازیحە و عەیان بو ئەهلی نەزەر
 یانی ئەوانە ی مەعرفەت دارن
 (خەواصی غەواص) بەحرى ئەسرارن
 هەموو ئەفەر موون ئەو گشت ئەستیرە
 کەوا نایەنە ریزی ژمیرە
 کامیان زۆر بچوو ک لەگشت کەمترە
 هەشت کەرەت لە ئەر ز مُعْظَم ترە

^۱ - ئاماژە یە بە ئایەتى ۷۵ ی سورە ی الانعام.

زہوی لہ چاو ئہو رۆژہ بولہندہ
 کہ مترہ سہد و شہست و ئہوہندہ^۱
 ږہنگ و سورہ تیان لہ یہ کتر جیایہ
 لہ ہہموو شکل و ږہنگیکی تیایہ
 خولا سہ ږہنگ و شکلئی کہ لیرہ
 ہہ یہ مہوجودہ لہ ناو ئہستیرہ
 ہہندیکی وہ ک گول ہہندی وہ ک میزان
 ہہندیکی وہ ک شیر ہہندی وہ ک ئینسان
 ږہنگیش وہ ک سوری سپی و رۆنیاسی^۲
 شینی و پہمہیی ږہشی و (رصاص)ی
 شکلئی کہ لہ گہل شکلئی نزدیکہ
 لہ یہ کتریان دوور و تہریکہ
 یاشینی مہسہلا نزدیک بہ سوورہ
 لہ گہل ږہنگی تر مہسافہی دوورہ
 حکمہ تی نابہم و ہزع و و ہزعانہ
 مہعلومی نہ زہر ئہہلی غیرفانہ
 و ہسفی غیرفانیش بو کہ سئی نابی
 کہ ہہر لہ حالی حہیوانیابی

۱ - ئہستیرہ ناسہکان دہلین رۆژ ۱۳۱۰۰۰۰ بہرابر زہویہ.

۲ - رہنگی پہمہیی توخ.

ئەبىي ويسەتە تى فەلەك كامەبىي
 كە مەر كەزى گشت ئەم ئەجرامەبىي
 سەيرى ئەم پۈژە چەند سەرىع پەوہ
 مەسافەى دەورەى يەك رۆژ و شەوہ
 بۆ چۆل بوونى جىيى بە يەك حەرەكە
 سەد و شەست ئەونەى رۆژى گەرەكە
 بۆيە حەزەرەتى پەسولى جەلىل
 كە لەبۆ زەوال پرسى لە جىبرىل
 (هل زالت الشمس) فەرمووى (لا . نعم)
 فەرمووى ئەوہ چۆن وتى عەرزت كەم
 لە (لا)وہ ھەتائەوہلى(نعم)
 پىنسەد سالى رۆيى رۆژ بى زياد و كەم
 مەعلوومە چونكە ھەر لەحزە ئەبىي
 بىرپا بە ماوہى پانى كەوكەبىي
 چوون زەمان تلووع ئەووەل جوزئى كەو
 كە بە ھەتادى ئاخىر جوزئى ئەو
 بە وردى ھەرگىز نايەتە بەيان
 بۆ كەس چۆنەتەى وەزەى ناسمان
 كەوابوو لەولا سەرفى نەزەر كە
 تەماشاي ئەدنای گشت گيان لەبەر كە

كەمەترى ھەموو كە مېشولەيە
 كەم جورم و جوسە و زۆر بچكۆلەيە
 ھەر وەك بى ھەجم و خوار و زەلەلە
 لەسەر ھەيئەت و قىافەى فىلە
 بە خرتومى تىژ باريك و كلۆر
 خوين لە گامېش و گائەمژى بە زۆر
 بە و نەختە ھەجمۆ كە پىي دراوە
 مەعیدەى لە بو دروست كراوە
 داراى ماسكە و جازىبە و دلە
 پەلى بى ئەژنۆيش لەوا حاسلە
 لە دەرونيایە ھىزى مانىعە
 قووەى غازىبە و ھەزم و دافىعە
 پىلۆو كە دايم چاوسە يقەل دەرە
 چاوى بى پىلۆو جىگەى خەتەرە
 چوون چاوى وردە مېش بى پىلۆو
 خوا بە جۆر يتر چارى فەرمووە
 تەماشاكە چۆن بە ھەموو ھالى
 بە ھەر دوو دەستى چاوى ئەمالى
 ھەرچەند وەكوو فىل دروست كراوە
 بەلام دوو بالى زياد پىي دراوە

تەئەبۇرە لەم دەعبا بچوگە
لەگەل ئەوەشا بئەوەزن و سوگە
ئەزانى بەهۆى مەزەرەتى خۆى
ناوەستى ئەگەر دەستت ببەى بۆى

نەمۇنەىە کىتر لە یەکیە کى چشت

هەرچى لە کەونا فکرى لى بکەى
پى بۆ ناسىنى سانىعى ئەبەى
مەسەلا بلىين ئاواواون سىقلە
خۆى بە تەبىئەت مایل بە سوفلە
سەرەوژوور هەرگىز خۆى سەرناکەوئ
مەگەر قووەیە قەوئ لى نەوئ
ئەى بۆ ئەبىنى ئەوەندەى نەختى
ئەگاتە پۆپەى هەموو درەختى
گەر ئەللى پۆپەى ئەو دارە ئەشى
جەزىبەى تىدا بىن راکىشى
کى ئەو جەزىبەى لەوئ دانەو
بۆ راکىشانى ئەو نەرە ئاوە
مەعلووم کە ئىشى کەشىكى وایە
بەهەرچى مەیلی بوو تەوانایە

نەمۇنەى تەرىش

ئەم كەونە عىلمە و (تەفكر) دەرسە
 مەوزوعىش ناسىن خىواى (اقدس)ە
 لە ھەموو دەرسا مىسالى وەھىاى
 ھىناوہ بەوہ رى بەرىن بۆلای
 ھەيە مەعدومى مەوجود نومايە
 بەعزىكىش مەوجود نابوود نومايە
 ئەو گىژەلەو كە كە دىت و ئەروا
 ئەبىنى خاشاك بۆخۆى خوول ئەخوا
 ئەم تۆز و خۆلە كەوا ديارە
 لە خولدانى خۆى بى ئىختيارە
 (محرک) لەوا ھەقىقەت بايە
 ئەويش لەتيفە و لەبىنن نايە
 وابا مەوجودى نابوود نوما بوو
 خۆلش مەعدومى مەوجود نوما بوو
 كەونىش ھەر وەكو ئەو خۆلە وايە
 (محرک) مەخفى مەعلوم خوايە
 جەولەى (تەفكر) بەم مەيدانانە
 لە وسائىلى قوہى ئيمانە
 عاقل گەر بىتو بە وردى نەزەر
 لەم كەونە بەرزا بكا سەراسەر

لىي مەعلوم ئەبى ئەمە بى گومان
 قەسرىكە خارىج لە ھەموو نوقسان
 رىكخراوہ پوخت لە ھەموو ئەندامى
 خالى لە ھىكمەت نى ھىچكامى
 بەلكوو زەرپاتى ھەموو ناتيقيە
 كە (صُدف) نى ھاوہن خاليقيە
 ئەى نىھان بە زات بەبەخشىن ديار
 تۆو ھەكوو ئاوى ئىمە ئاشى كار
 تۆبە چەشنى باى ئىمە ھەك غوبار
 با نىھانىيە و تۆۆزى ئاشكار
 پرووى شوعلەى رۆۆزى كەمالى ئيمان
 بەدائىم بىخەسەر زەوى دلمان
 ھەر دلى كە رووى كەچبى لەو خۆرە
 تاريكە داىمىم ئافاتى زۆرە
 بىھيئە دەسمان كردنى ھەرچى
 خىرە و مەحفوزمان بكە لە كەچى
 دىلى دەلىلمان مەكە دەخيلە
 بى نوورى مېھرت دەلىل زەلىلە

نیشان لە سەر پتووستى پتەمبەران

دوا ئەمە زانیت کە ئەم تەرتیبە
 ئەم ئىنتزامە جوانە عەجیبە
 دارای سانعی ساحیب قودرەتە
 کردەوہى ھەموو پر لە ھیکمەتە
 ئەمجارە ھەلسە بچۆ بو دى یە
 بېرسە ئاغای ئەم دىیە کى یە
 باش تماشاکە لە ئومووراتى
 لە ئەمروو نەھى و لە دەستوراتى
 خۆى قانونىکى لە بو داناون
 بە لوتف و تەھدید وەعدە دراون
 ھەرکەسنى بەشى کەسنى داگیرکا
 ئەبى چەند رۆژى پى لە زنجیرکا
 ئەوہى لە ئەمرم بکا سەرکەشى
 نەتیجە بەشى ئەوہ بى بەشى
 شەخسى کردەوہى پىس و خراپ بى
 ئەبى رەزىلى قەمچى عەزاب بى
 وەیا ھەرکەسنى شیرین ئەخلاق بى
 بە ئومووراتى چاکە موشتاق بى
 موتیع بى لە بو ئەمروو فەرمانم
 خۆشەویستەرە لا من لە گیانم

بہ قہدرہ لہ لام ہہرچیکی ئہوئی
 مادام مومکین بی پہ کی ناکہوئی
 بہ لام بو تہبلیخ ئہم دہستوراتہ
 موبہللیغی چاک لہ زہروراتہ
 ئہبی بگہرئی بو شہخسی شہریف
 عاقل و لایق ئہمین و عہفیف
 بہ رشد و ہونہر تینہتی پاک بی
 نیہتی لہ گہل ہہموو کس چاک بی
 نومووراتی خوئی پی موحہوہل کا
 وہفقی ئارہزوی ئاغا عہمہل کا
 ئہی ئہم زہمینہ و ئہم ئاسمانہ
 ئہم مانگ و پوژ و ئہستیرہ جوانہ
 ئہم ہہواو ہہور و بہفر و بارانہ
 ئہم مہعادین و بہرد و دارانہ
 ئہم گہرمی و ساردی و وشکی و تہپریہ
 ئہم جوانی و جہوو بہحرو بہپریہ
 ئہم کانی و ئاوہ ئہم شہت و نہہرہ
 ئہم سودی دہریا لہو مہدد و جہزرہ
 ئہم جورہ دہورہ لہو سہیاراتہ
 تہولیدی فسول لہو حہرہکاتہ

ئەو تەرەزە گەرەن بۆ زەبىتى ئەوقات
 بەمانگ و بە پۆژ بە سال و سەعات
 ئەم بىنەوايى و دەرد و مىحنەتە
 ئەم دەولەتمەندى و خوشى و سىحەتە
 يائەم ھەيوان و جن و ئىنسانە
 ئەم بەرزى و نزمى و زىيادى و نوقسانە
 ئەم ھەموو شارەى پەر لە ئەجناسە
 ئەم گشت عالەمەى عالى ئەساسە
 ئەم فەھم و نۇتق و عەقل و ھەواسە
 ئەم زولم و عەدل و ئەم درۆ و پراسە
 ساحبى ھەرۋا ھەوالئەى دەستى
 دنيای کردون بى سەرپەرستى؟
 نازانم تۆ چۆن دلت ناترسى
 بلىيى پاش خەلقى لىيان ناپرسى
 زەحمەتە ئەوئەند ھەموو بىرت بى
 دەستى بى فکرىت لە خۆت بەردابى
 بلىيى خالقى وا تەوانا بى
 ئەساسىكى وا جوانى دانابى
 لە ناو ئەم ھەموو عالەما بەشەر
 پرازىنىتۆ بە عىلم و ھونەر

لە دلا چىراى عەقلى بۆ ھەلکا
 تافەرقى بەينى پاک و چەپەلکا
 بە گوێرەى قووەى ئىدراك و نەزەر
 بناسى ئومور لە نەفع و زەرەر
 چۆن پرووى خەتابى ئەبى تى نەكرى
 بارى ئەمانەت سەرشانى نەخرى
 بە موبەللىغا يانى پىغەمبەر
 قانونى خوايان چۆن نايەتەسەر
 بيانترسىنى ئەگەر سەرکەش بن
 لە سەعادەتى سەبەى بى بەش بن
 مەھتووک و ڕسوای ڕۆزى حساب بن
 ھەمىشە خواری ھەبسى عەزاب بن
 يا بەو کەسانە سايىب ئيمان
 موتيعى ئەمرو و نەھى قورئان
 موژدەى بەھەشتيان بە مەھزى رەھمەت
 ئەداتى دائىم بى دەرد و زەھمەت
 برا بزائە خالى لە گومان
 نابى تەکلىفى لى نەكرى ئىنسان
 مادام عاقلين چىگەى تەکلىفين
 داراي موجيبى موژدە و تەخويفين

چاك و بەد بەيان كراوه بۆمان
موبەللىغ رەسول قانۇنۇش قورئان

سروشتى رەوشتى پىغەمبەران

على نبينا و عليهم السلام

پىغەمبەر زاتى بە ئىقتىدارە
پازاۋەى وەسفى ھەيا و ۋىقارە
ھەر پاستى مەھزە قسە و گفتارى
شېرىنە ھەموو رەۋىيە و رەفتارى
بەرەھمە و سەخى شەجىعە و ھەلىم
ئەمىنە و رەشىد تەبىئەت سەلىم
ۋىنەيان نىھ لە كەمالاتە
مىزاج دروستن لە گشت حالاتە
خوسوسەن نوورى چاۋى كائىنات
ھۆى دروست بوونى زەۋى و سەماۋات
ئەشەرەفى ھەموو ەرەب و ەرەجەم
پىشەۋاى زومرەى ئەنبىا سەرەجەم
بەدرى بروجى ھوسنى خىسالىھ
نەبىرى ئەۋجى فەزلى و كەمالە
زاھىرەن بەشەر ھەقىقەت نوورە
داۋىنى لە گەرد رەزاىىل دوورە

ئەعلا دەرەجەى چى فەزائىلە
لەو سەرورەدا ھەموو حاسىلە

پەزىلە و فەزىلە كامانەن

گەر پەزائىلت لى مەعلووم نىە
ياخود نازانى فەزائىل چىە
پەزىلە خولقى قەبىح و پىسە
لە ھەر كەسا بى دەنى و خەسىسە
وہك كبر و غورور يا حىلە بازى
وہك ئەمە ئىنسان لە خوۋى بى پازى
بى وەفائىە و غەددارى و چروك
بى ئەدەبىيە و تەبىئەتى سووك
وہك ھەرزە خوۋى وەك فىتنە بازى
غەش و پوو گرژى يا قومار بازى
زوبان درىژى و جوين و شەرارەت
يا وورد بوونەوہى خەلق بە حقارەت
درو و خىانەت تووندى و كەللەشەق
تانە و موزىرپى و ئىستىھزا بە خەلق
حىرس و تەماع و نەوسنى بى ھەد
نەزەر لە غەيرەمە ھەرم لە ئەمەرد

ئارەزووى زىنا و خواردنى ھەرام
 سۈالگەر دەرکردن بە قسەى بىتام
 ۋەك ترس و ھەسەد يا بوغز و كىنە
 يا لە ھوبىي خوا خالى بى سىنە
 ھەر ئەۋەندە نىن زۆرن پەزائىل
 ئىنجا بىنە سەر باسى فەزائىل
 ھەر چەن كە عەكسى ئەمانەن بەلام
 دووينى لەۋىش سەلاھە لەلام
 ئەدەبە و تەمكىن و يقارە و ھەيا
 بى موبالاتى لەگەل ئەم دىنا
 ۋەرع و تەۋەككول زوھد و تەقۋايە
 مەھەببەتى زۆر لە گەل خودايە
 ويسەتتى سەخا و حىلم و قەناەت
 سەبر و سوۋات و مەجد و شەجاعت
 پروخۆشى و بەشۋش شىرىن زوبانى
 راست قسە و گوڧتار لە پروو و نىھانى
 عەفو و پەھمەت و دل كەيلى سەفا
 عەمەل بە ۋەعدە و ئىسلاخ و ۋەفا
 روشد و تەۋازۋع مىۋان پەزىرى
 ناموس و عففەت بە برسى و تىرى

پۆشىنى سىرر و كۆمەكى بە خەلق
 جەودەتى زەكا و عەقل و قسەى حەق
 عىلم و ھونەر و فەزل و ئەمانەت
 دىن و مرووھەت سىلم و مەتانەت
 پاكى نىھاد و پۆختى ئەلبىسە
 لە فەزائىلىش ئەمەندە بەسە
 فەزىلەى ئەخلاق رىوايەت واىە
 ھەسرى عەدەدى لە سىسەد داىە
 ديارە رەزىلەش ھەر ئەوئەندەىە
 چونكە ھەرىكە زىددىكى ھەىە
 رەزىلەش ھەموو بە جارى يەقىن
 دەرچە لە نەفسى شەيتانى لەعین
 چ لە فەزىلە چ لە رەزىلە
 مەرەتب ھەىە ئابەم دەلىلە
 مەسەلا سى كەس سەخاوەت دارن
 ھەر يەك ھەر داراى سىسەد دىنارن
 يەككىيان قووەى كەرەمى ھەر وا
 تا دەورى ھەشت نۆ دىنارى ئەروا
 دەرەجەى بەزلى دووھەمیان قووەى
 ئەگاتە ھەددى بەخشى نىوہى

ئەندازەى سەخاى سېھەمیان وایە
 بەخشینی ھەمووی لا چاکی کایە
 بالاتر لەمیش ھەیە بو کەرەم
 نەفسیش ئەبەخشى نەک تەنھا درەم
 لەمیش زیاترە ھەر کەس بتوانی
 ھیچ ھونەرێکی لە خووی نەزانى
 بەخشش و دەسفی بەخششى ھەردوو
 بەخشش خوایە پیتی ڕەوا فەرموو
 وا بەمە زانیت لە ھەردوو دەسفا
 دەرەجات ھەیە لە قوووە و زەعفا
 جانۆش کە شەربەت ئیمانی زەلال
 کەوا برزتری مەرتەبەى کەمال
 ئەعلای دەرەجات کافەى فەزائیل
 نوقتەى نیھایەت حوسنى شەمائیل
 کالان و خودا برپونى بە بەر
 بالای بى ھەمتای (سید البشر)
 بۆیە فەرموویە ھەزرەتى عەلیم
 (إِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ)
 بەم ھەزرەتەدا خالقى بێچون
 ناردوویە بۆمان دەستوور و قانون

باسى قورئانى مەجىد

قورئانى عەزىم قانۇنى واىە
 بۆھەرچى دەردە ئەعلا دەواىە
 بەلام چ سەمەر كە تۆنەىخوئىنى
 بش خوئىنى ھىچى لى نەفامىنى
 بش فامى دلى بۆنەگىرئەوہ
 گەوہەرى وون بووى پى بىكرئەوہ
 دەمى خەيالآت دوور بخەرەوہ
 لە رەفتارى خۆت بىر بىكرەوہ
 خۆ ئاگات لىيە لە شارۆ يا دى
 وەختى كە نامەى دۆستىكت بۆ دى
 چۆن بە گشت ھىز و فكىرى خۆتەوہ
 لە كەلىماتى وورد ئەبىتەوہ
 بزانى ئاخۆ بۆچى نووسىوہ
 لە ئەحوالى كى و لە چى پرسىوہ
 تاباش تىنەگەى مەتلەبى چىە
 بۆ ئىشىكى تر مەجالت نىە
 ئەى خۆ قورئانىش نامەى خوداىە
 مەوعىزە و ئەمر و نەھى تىداىە

بە پىغەمبەرە را بۆ تۆى ناردوھ
 بۆ لە تەماشای مانت گرتوھ
 مە گەر نامەى ئەو شەخەسە لە لات
 خۆشەوېستەرە لە نامەى خودات
 ئەو ھەندە سارد و بى ئېھتىمام بى
 قسەى راست خۆشە ناشى ئىسلام بى
 تەو جىھى خىتاب بە تانە و لۆمە
 لە نەفسى زالى ئەممارەى خۆمە
 ئەگىنا ئىسلام^١ ھەركامى ئەگرى
 لە من چاكتەرە كەردەوھ و فېكرى
 قوورئان وەك ئەعلاى ھەموو قانونە
 پەر لە ھېكمەت و عېلم و فونوونە
 نەقسە تەشېھى بکەى بە دەرىا
 سەد ھەزار دەرىا ھېكمەتى واتىا
 (لا رطب ولا يابس) ھەتتا
 (الافى كتاب)^٢ والە ئايەتەتە
 يانتى نىە تەر نە وشك كە بەيان
 نە كرابىن لە ناو ئايەتى قوورئان

^١ - موسلىم لىرەدا باشتەرە

^٢ - الانعام/٥٩

بەلام تۆلە مەھىچ دامەمىنە
 بەمىشە ئىمان وەك باقى بىنە
 مەللى لە قوورئان نابىنى ئەمە
 عومرى كى زۆرە ياھى كى كەمە
 ئەم پزقە قازانچ بكا يا زەرەر
 يا خۆكەى بىتۆ فلان لە سەفەر
 عىلم بەمانە ھەر وەك مەعروفە
 موحتاج بە زانين عىلمى حروفە
 لە قوورئان بەپىي مەھارەتى خۆت
 لەو عىلمە ھەموو مەعلووم ئەبى بۆت
 زۆر شت كە قوورئان باسى كىردووە
 تازە وا عىلم رىئى پىن بىردووە
 عىلم تا دەستى بە ويسەت بگات
 ئىسباتى راستى رىسالەت ئەكات
 مرج البحرین لە سوورەى رەحمان
 بخوینەنەرەوہ تا (لايغیان)
 جائەگەر کوپى سىرپى تى بگە
 وەر نە زەرەرە ئىنكارى مەكە
 بە کووردى يانن دوو بەحرى واھەن
 بە بى تىكەل بوون بە يەكتر ئەگەن

بەشەر نەى ئەدەئ ئەمە تا وەختى
 ھەنایە بەر چا و عىلم ھەندەى نەختى
 دەرى خست لە بۆ مونکىرى دڵ رەق
 قوور ئان فەرموودەى خودایە بە ھەق
 لە زانایانى (اوقیانوغرافىا)
 یانى عولەمای ئەو زاعى دەریا
 دەرچوى جامىعەى (کمبرج) بەعسەى
 لە گەل عولەمای مىسرا دەسەى
 چوونە دەریا وە ھەر وە کوو غەو و اس
 لە بۆ تەحلىل و ناسىنى خەواس
 لە بەینى بەحرى ئەحمەر و ھىندى
 بەھۆى زانستۆ ئەم عىلمەیان دى
 دىيان کە یەک ئاو زاهىرى حاسە
 ئەبىنى، بەلام دوو تەماسە
 تەحلىل دەرى خست کەوا دوو ئاون
 بە خەواس لە یەک فەرق خراون
 خواس تەبىعى و ھى کىمائى
 بە ئىجاب و سەلب بوە بە جىائى
 لە بەیناناکە و ابوو مومکىن
 نابى بە ھىچ جۆر تىکەلى یەک بن

سررى ئەمەيان لى بوو بە مەراق
 بە ھۆى جىھازى (قياس الاعماق)
 دەرکەوت حاجزى تەبىعى كەمتر
 سەر كەوتۆتە سەر لە ھەزار متر
 بەلام لە بنکۆ تا موستواى ئاو
 ھەزار و سىئەد متر ھاتە ئاو
 وتیان سەبەبى ئەم حاجزەيە
 كە فەرقي ئەم دوو خواسە ھەيە
 ھەم لە خەلىجى عەقەبە و دەريای
 سوور عەينى شتيان لە بۆ دەرھينای
 لە (لااقسم) ھەتا (بنانە)
 بخوینەرەوہ و مەعنای بزائە
 مەفھوومى خوا ئەفھرمووئ ئينسان
 پىي وایە ئاخۆ وەك ئىستە ديسان
 ئىسقانەکانى كۆ ناکەينەوہ
 يانى ھەياتيان پى نادەينەوہ
 با واتى نەگانەك ئىسكى كۆكەين
 نەتوانين پىكى بەسەر پەنجەى دەين
 لە ئاو ئەم ھەموو ئەعزا كە بەشەر
 خودا پىي داوہ لە دەروون و دەر

بۆچى سەر پەنجەى ھەلبىزار دووھ
 ئەغزايە تىرى ناو نەبىردووھ
 ئەلبەتە زىاتر لەوان سەر پەنجە
 داراى ھىكمەت و ئەسرار و گەنجە
 گەرچى ئەسرارى گەلىكە ئەمما
 يەكلىك لەوانە ئەو تە لە ما
 سالى ھەزار و ھەشتەد و ھەشتاو
 چوار، خودا ئەمەى ھىنايە بەرچاو
 رەسمەن بۆناسىن لە (انگلترا)
 (طبع الاصابع) ئىستعمال كرا
 دەرگەوت ئەندامى بەشەر ھەموو يان
 ئەشوبەھى بە يەك لە چالا دوويان
 سەر پەنجە نەوھەك ناشوبەھىت و بەس
 نرىك نابىتۆ پەنجەى كەس بە كەس
 پەنجە بە چوار نەوھەك دروست كراوھ
 ھەر يەك بە نەوھەك ناوى براوھ
 يەكەم (ئەقواسە) دووھەم (دەووامات)
 سىپھەمىن (عەراو) چوار (مورەككەبات)
 بى ھىكمەت نىيە بۆ خودا ئەمى
 لە ناو ئەنداما گەرت بە موھىمى

تەنبەهە بەوھش لە پۆژی جەزا
 بئى تۆلە نىە شەھادە و ئىمزا
 تا تەواو عىلم تەوہسسوع نہ کا
 کەم کەس لە مەعنای قوورئان تى ئە گا
 نەسسى کەلامى حەق تەعالایە
 ئەوہى مەوجودى پەست و بالایە
 ھەموویان ئە کەن بۆ خوا تەسبیح
 (وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَسْبِغْ)
 ھەندى موفەسسىر وای تەفسیر ئە کرد
 سەرى حال سوجدەى ئىنقىادى برد
 وا تازە ئەمرو عىلم ئىسباتى کرد
 مەوجودات ھەموو چ گەورە و چ وورد
 تەواو جەماد و سەوزى و بەھائىم
 زەرراتى جىسمیان ئەبزوى دائىم
 بئى ئەوہ کە چاو ئەمە حس بکات
 یا دەرکى باقى حاسەى پئى بگات
 کە زەررات ئىسبات کرا حەرەکەى
 ئىنکارى زىکرى دەنگى چۆن ئەکەى
 موعجزەى عىلمى نایاتى قوورئان
 زۆر زۆرە ھەروا نایە تەبەیان

ئەمما ھەموو كەس نىيە لايەقى
 ئەوھى كە بگا بە ھەقايىقى
 مەر لە رەزىلە و مەعسەيت پاك بى
 لە خوا ناسىا لە عالەم تاك بى
 وەك لە بى دەستنوئىژ مەمنووعە مەسسى
 بە ئەھلىش نەبى نادرى دەرسى
 قوورئان ئەوھەندە شەئنى جەلەلە
 لەم عەسرەش كەوا ئىسلام زەلەلە
 لە نەشرى ئەھكام بى ئىقتدارە
 موسولمان خۆشى لە خۆى بىزارە
 خوا بە وەسىلەى ئىزاعەى رادىو
 لە پروما و بەرلەن پارس و توكىو
 عاسمەى دوھل ھەموو قارپەكان
 نەشر ئەكا بە ناو عالەما قوورئان
 سەنەدى بىستن لە گشت ئەسەئنى
 تا سەبەى ھىچ كەس عووزرى نەمىنى
 خودا مورادى نەشرى قوورئانە
 غايەى ئەوانىش كەيفى خۆيانە
 تا بلىقى قوورئان ئىعجازى زۆرە
 نومايان ھەروەك شووعاى خۆرە

سەيرى ئەسرارى ئەم قوورئانە كە
 تەماشای حىفزى ئەم قەلغانە كە
 بىست و پىنجى مانگ لە ڕەمەزانا
 مورشدى كامل عارفى زانا
 حروفى حساب ئەكا بە ئەبجدە
 نەتىجەى جەمعى بگاتە ھەرچەند
 لە سەر كاغەزى تەرتىبى ئەدا
 چوار خانى وفقى لى دروست ئەكا
 لە گەل ئەنجامى وىرد و شرووتى
 بخرىتە بەرگى خوئ بە مەزبووتى
 ئەو بە ھەر كەس ببئ وەختى جەنگ
 ئىتر ئەمىنە لە گوللەى تەنگ
 ئەو گوللە بەندە سوپەرى واىە
 سەد گوللە لى دا ھىچى لى ناىە
 زۆر دەفعە بوو لە بو ئىمتحان
 كراو تە مل مرىشك و ھەيوان
 ئەو ھەندە گوللەى لە سەر بارىو
 ئەغلەب پەر و مووى لى ھەلو ھەريو
 بەو ھەموو گوللە لى بان دراو
 قەترەىە خوئىيان لى نەبىنراو

جىيى حىرەت نىيە كەلامى خۋايىيە
 ئەگەر وانەبىيى حەيرەت لەۋايىيە
 بەلام لەم پۇدا لاي ھەندىيى ۋايىيە
 تەئسىرى دۇعا بە ھۆى بىروايىيە
 مەسەلەن ئەلەين ھەر عەقىدە خۆى
 بەو گۈللەبەندە ھۆى نە بىرىنە بۆى
 ئەلەيم ئەيكەنە مىلى حەيۋانىي
 حەيۋان عەقىدەى بە نەبىرىن كۋانىي
 دىسان ئەزانىي عەقىدە چىيە
 جەزمىكە شىك و ۋەھمى تىيانيە
 كە ئىمتىحانى گۈللەبەند كرا
 مەعنەى ئەۋەيىيە شىكى تىابىرا
 دووبارە ھەتا جەمەى يەك نەگرىي
 كەمتر تەجروبەى گۈللەبەند ئەكرىي
 جالەو كۆمەلا يايەكىي يا دوو
 بلىين عەقىدەى بەو دۇعايە بوو
 باقى تىر ياخۇبە شىك پىيى ۋايىيە
 نايىپىي ۋەيا ھەر بىيى بىروايىيە
 كەۋا بوو ئىتىر عاقىيە ۋ يەقىين
 ھۆنىيە لە بۆبىرىن و نەبىرىن

گەر عىنادى مەھز لە دلا دەر كەى
 زەرەف لە مەعنەى قورئان نەزەر كەى
 ئەبىنەن كە هەيچ چاكە نەماوە
 ئىللا بە فىعلەى ئەمەر كراوە
 وەيانا بىنى ھەرچى خراپ بى
 بە سىغەى تەھدىد مەنع نەكرابى
 خۆلا سەى قورئان ئەمەر بە بەشەر
 ئەكا بە كەسبى فەزىلە و ھونەر
 جا كە تۆ بىزار لە فەزائىل بى
 ئەبى بە خولقى شەستان مايل بى
 چونكە وەك وتمان ڕەزىلە ھەموو
 دەر جە لە نەفسى ئىبلىسى بەدخوو
 قورئان ئەيەو یت لەوت دوور خاتۆ
 بە ئەخلاق اللە نزىكت كاتۆ
 دىسان ئەفەر مووى ئەبى بو ئەوہ
 كە بوى داناوى ئەم رۆژ و شەوہ
 لە چۆرئ ئاوى ناپوختى نابوود
 بەم شەكل و عەقلە ھىنايتى و جود
 لە ئەسپابى ژىين ھەرچىت پى ئەوئ
 پىي داوى پەكت لە ھەيچ ناكەوئ

ئہبئی لہ شوکری سستی نہیہنی
 رہسمی بہندہ گی بؤبہ جئی بینی
 ہمموو روژ و شہو بؤ زیکر و سہنای
 حازربی پینج جار روو کہیتہ در گای
 بہر لہوہ بلایی (اللہ اکبر)
 خہ یالات لہ دل گشت بکہیتہ دہر
 ئہبئی وا ئہدہب جہمبئی لہ دل تا
 تا سہلام خشوع ہہربئی لہ گہلتا
 ریتی نہدہی غہیری جہلالی باری
 بہودا خہ تہرہی تر بکا جاری
 ئہبئی کہ (اللہ) لہ دہم دہر بینی
 بہ (اکبر) بتی ہہوا بشکیہنی
 وہختی (وَجْهَتْ وَجْهً) ہت پاسہ
 کہ دل لہ خزمہت (إِلَہ النَّاسِ) ہ
 وہرنہ (وَجْهَتْ) ی قبیلہت بہتالہ
 چوون جیہہت لہ بؤ خودا مہ حالہ
 پرووی دل لہ بازار تہن لہ بہرد و دار
 ئہی چ روویہ کتہ لہ پہروہ ردگار
 ئہبئی ئہو نوپژہ وا بہ جئی بینی
 کہوا بزانی خودا ئہبینی

كە مومكىن نەبوو تۆ ئەو بىنى
 ئەو چاك ئەبىنى تۆ بە يەقىنى
 زىللەتى تەواو يىكەنە بەرەو
 سەرت لە ئەسلى خۆت بدەرەو
 ئەمانەت كە باش ھات بە دەسەو
 اللە اكبر بلى و ھەلەسەو
 كاتىكىش سەلام ئەكەى لە نەبى
 ھازرە ھەزرەت لى غافل نەبى
 لەغوۋە ئەو نوپۇزە گەر ئەو جەنابە
 ھازر نەبى چۆن كافى خىتابە
 تاعەت بۆ خودا بەم جۆرە ئەلبەت
 سەبەبى خەوفە لەگەل مەھەببەت
 خۆ مەھەببەت شى غايەى ئەھەممە
 چون باعيسە بۆ ھوسنى خاتىمە
 خودا بە ھەققى ئەسما و سىفات
 بە قودسىيەت و بى مىسلى زات
 لە ھەرچى دەرد و غەشى لە دلا
 ھەممە نەجاتم بدە يا اللە
 لە شەرى بەدەن و نەفس و دل ھەمووم
 بۆ پيارىزە يا ھى يا قىوم

غەيرى رەھمى تۆھپىچ چارەم نىيە
 گەر لوتفت نەبى عىلاجم چىيە
 تىفكرە مەعنای قوورئانى عەزىم
 يەنى كەلامى ئەقەدەسى عەلىم
 بە پەيكى ئەسرار نازل بوتە سەر
 مەتلەعى ئەعالى تەجەللای ئەكبەر
 بەحرى زەخخارى وەقار و تەمكىن
 بەدرى فەلەكى عىرفان و يەقىن
 بەلىغ تىرى گشت فوسەحای عەرەب
 مەنبەعى حەيا و عىففەت و ئەدەب
 سەرچاوەى جوود و سىدىق و سەماحت
 ساحبى حوسنى خولق و مەلاحەت
 كانى كەرەم و فەقىر نەوازى
 سەردارى عالەم شاهی حىجازى
 خەزىنەى جواھىر ئەو سافى كەمال
 شەمسى دائىرەى شەوكت و جەمال
 مىحوەرى عولوم قوتبى دارەىن
 (عروۋە الوثقى) بەدرى منارەىن
 نوقتەى ئەقسای سىر ئەربابى شەھود
 خەتى وەسەتى دائىرەى وجود

(دەنى) بە تەكمىل مەعرفەت (فكان)
 قابى دوو قەوسى و جوب و ئىمكان
 (موحه مەد) نوورى بىنايى ئادەم
 واستەى ئىخراج وجود لە عەدەم
 لىزمەى باران پەحمەتى خودا
 بە سەرىا دائىم پرژى لە سەردا
 ئەگەر ئەتەوى زۆر باش بزانى
 ئەخلاقى گەورە و پەوشتى جوانى
 ھەر لە ئىتدا ئايەت بە ئايەت
 قوورئان بخوینە ھەتا نىھايەت
 ئەو جارە ئىتر لە لات عەيانە
 كە ئەخلاقى ئەو عەينى قوورئانە
 چوون نابى كەسى ئەمرى تەبلىغ كا
 عەمەل بەو ئەمرە لە خۆى درىغ كا
 خوسوسەن قوورئان چاك لۆمەى ئەكا
 كەسى بە چاكە ئەمر كا و نەيكا
 (اتامرون) تا (انفسكم)^۱
 بىنە و مەعنای لە خۆت مەكە گووم

جا تۆخوا كەسىك خويندنى ھەرگىز
 نەبوين لە لای مامۆستا و (تلمىز)
 باوك و دايكىشى ھەر بە منالى
 جەھانىان لە ژين كردىن خالى
 لە گەورەيىدا زاتىكى وابى
 موئەددەب تىرى گشت (ماسوى) بى
 كەلامىكى وا ئىعجاز بنوینى
 بە سەر ئىنسان و جىننا بخوینى
 گەلى فوسەحا و شوعەراى عەرەب
 عولەماى لوغەت لە شەرق و لە غەرب
 ھىچ كام نەتوان سوورەتى تەنیا
 دروس كەن ھەر وەك (انا اعطینا)
 خودا بو خوشى بفرموى ئەگەر
 ئىنسان و جىنى كۆنۆ يەكسەر
 با بۆيەكتىرىش بىنە پشتىوان
 ناتوان يىنن بە وینەى قوورئان
 وازبىنە لەوہ كە موسولمانە
 بىروانە لە بو مەدھى بىگانە
 (دیر مانجیم) ئەلى ئەبى پىغەمبەر
 موەجزەى بىن شەھىد بى لە سەر

ۛاسىتى دەعوای ۛسالەتى خۆى
 چونكە بى ئىعجاز سابت نابى بۆى
 جوانى ئەدەبى زۆر بەرزى قوورئان
 بە و گشت نوورەو مەتەلىكى وان
 تا ئىستە بۆ كەس ھەلنەھاتووہ
 نوتق لە ھەقىا پەكى كەوتووہ
 لە بۆ موھەممەد يەكەم ئىعجازە
 كە وینەى نەبوە و نابىتۆ تازە
 تەھەددى كردووہ لە گەل ئىنس و جن
 گشتيان وەك ئەمە ناتوان بىنن
 بە مەعنای كامل ئەبى بە بوورھان
 بۆ ۛسالەتى موھەممەد قوورئان
 (سىل) ئەلئ قوورئان گەشتووہ تەرزى
 جوانى و فەيىازى بە ئەعلاى بەرزى
 وەختى ئاياتى تىلاوہت ئەكرى
 زىھنى گوئ گران گشت بە دىل ئەگرى
 ھەتتا ئەو كەسەش كە پىى مونكىرە
 چارى ھىچ نىە پىى ئەلئ سىحرە
 بىگانە زۆريان ھەروا تى ئەگەن
 ئىنساف ئەدەن و ئىعتراف ئەكەن

تۆش ئىنساف بەدە و رېگەى حەق بگرە
 لە گەل دىققەتە باش تى بگرە
 كەستى مىزاجى سەفراوى نەبى
 قابىلى سەعى و تەداوى نەبى
 نازانى كە ئەم شىرىن ئەوسافە
 ئەم بەحرى جوود و عەفو و عەفافە
 ئەم كانى سىدقە رەسولوللایە
 قوورئانىش وەحى حەق تەعالایە
 بەلام كام ئاوە خوۆش و زوولالە
 لە دەم نەخوۆشا ناخوۆش و تالە
 ئەم شەوق و حوسنە كە رۆژ پىيەتى
 شەم شەمە كوێرە رقى لىيەتى
 قائىدى ھەر كەس (كلام الله) بى
 مەھالە ھەرگىز تووشى بەلا بى
 خودا بە حوكم و حىكەمى قوورئان
 كە ناردوتە بوگرۆى ئىنس و جان
 لام بەدە لە ھەر خويە زەمىمە
 (اهدنا الصراط المستقيم)
 رېگەى ئەوانە مەستى نىعمەتن
 نەك رېى ئەوانە پەستى لەعنەتن

بەمخەژىر لىۋاى ئەۋفەلەك سايە
كە كەۋن نەدەبۈۋ گەر ئەۋنەبۈايە

بەيانى شەرەفى نەۋى ئىنسانى

ۋە سىجەتى جەدىسى قۇدىسى

(لۈلەك لۈلەك لىما خلىقت الافلاك)

بىرام نەفسەكەت ئەگەر ئەپرسى
چۆن دروست بوۋ كەۋن بۆ تەنھا كەسى
بزانە عالم مەعقول و مەحسوس
مەقسۇدە لەبۆ خەزىرەتى (قۇدوس)
ئەجرامى علوى و سوفلى ھەموۋيان
مەعلوم جەمادىن بى خىس و بى گيان
لەبۆ خىزمەتى نەبات و ھەيوان
دايم خەرىكن ئەجرام ھەموۋيان
فەرزەن گەر جەماد تەرەقى بىكات
شەئىى بە روتبەى نەبادات ئەگات
ئەمما گەر تەرفىع بىكانەباتات
پايەى ئەگاتە شەئىى ھەيوانات
كەۋابوۋ ئەجرام چۈنكە بىدەركن
لە قەصدى بالذات بۆ خودا تەركن

غہرہز لہم علوی و لہم سوفلی یانہ
 لہبہر خزمہ تی سہوزی و حہ یوانہ
 دیسان نہ بینن جینسی نہ باتات
 نہرؤحی ہہیہ نہ ہیچ حیس نہ کات
 ایجادی لہبہر قووتی حہ یوانہ
 یا لہبؤ دہوای دہردی نہوانہ
 کہوابوو نہویش مقصودی بالذات
 نہبوو بؤ خودای زہوی و سہماوات
 حہ یوانیش ہہموو بہ غہیری ئینسان
 لہ قہصدی بالذات خاريجن دیسان
 چوون ہہرچہ ند ئینسان حیسى تیدایہ
 بہ لام لہ (حسى حسن) بنی ناگایہ
 دہستی بہ شہریش بہ گشتی نہ گات
 نہنواع تسہروف لہوانا نہ کات
 کہوابوو مہقسوود لہم گشت ئیحسانہ
 لہبہر خاتری نہوعی ئینسانہ
 سہبہبی خہلقى ئینسانیش یہقین
 عیرفانہ بہ زات رب العالمین
 حہ دیسی قودسی (خلقت الخلق
 لکی اعرف) مہعلوومہ حہقہ

چون ئەگەر لەبەر خەوو خواردن بى
 تا بەينى ژين و دواىى مردن بى
 چ فەرقي ئىتر لە گەل ھەيوانە
 فائىدەى چى بوو ئەم خزمەتانە
 ھەور و با و فەلەك مانگ و رۆژ تەواو
 خەرىك بن تا تۆ ژينت دىتە ناو
 تۆش ھەر بۆ ئەوہ بخۆى و بمرى
 كەوا بوو دارى دېركى بى بەرى
 مادام بى كەلك و موزېر و زېرى
 لاىھەقى لوقمەى بلىسە و گېرى
 بە فەرموودەى خوا مەوجودات برا
 خەلقى ھىچ كامى بە گالتە نەكرا
 (وما خلقت الجن و الإنس)
 تەفسىرى لەلاى زانا بېرسە
 لاى ئەھلى قوورئان (لەعبدون)
 تەفسىر كراوہ بە (يعرفون)
 رېتى مەعرفە تىش تەركى ھەوايە
 حوسنى عىيادەت وەرە و تەقوايە
 دروستى نەكرد ئەجىننە و ئىنسى
 ئىللا بۆ ناسىن زاتى ئەقدەسى

كە وابوو مەقسود لە خەلقى ئىنسان
 بۆ مەعریفەتە بە زاتى یەزدان
 خو مەعارفیش بەحرىكى وایە
 ساحلى نییە و ئىنتەهای نایە
 ئەمما دەرەجات لەوا بۆ ئىنسان
 ھەيە بە گوێرەى زیادى و نوقسان
 ئەنبیا و زومرەى ئەولیا ھەریەك
 تەشرىف كراون بە مەرتەبەىەك
 ھەركامى ئەگرى لەو بوزورگانە
 نەھەنگى قەعرى بەحرى عىرفانە
 ھەریەك بە قەدەر مەعریفەتى خوێ
 ئەسرارى قودسى مونكەشیفە بوێ
 گەورەیش لە ناو ئەو ئەشرافانە
 بە پێى ویسەتى عىلم و عىرفانە
 مەقسودى ئەسلایش لە گشت ئەشیایە
 ئەعلاتریانە بە روتبە و پایە
 ھەروەك لە سەدا گشت ئەعدادى پەست
 ھەيە وەكوو سى، پەنجا، نەوەد، شەست
 ئىنجا بە علم الیقین بزانیە
 ئەرفەعى ھەرچى روتبەى ئىحسانە

ئەقسای دەرەجات لە مەعارىفا
 عەتای فەرموووە خوا بە موستەفا
 یەعنەى موحەممەد سەید البشر
 شاهی کەونەین و شافعی مەحشەر
 وا دەرکەوت تەنھا ھەر مەعارىف بوو
 کە قەسدى بالذات لەوا صارىف بوو
 بالتبع لە بۆ ئەجرام و حەيوان
 قەسەد و ئیرادە صادر بوو بۆیان
 ئیتر کە جەماد لە بەر نەبات بى
 نەباتات خوۆشى بۆ حەيوانات بى
 خەلقى ئەوانیش لە بەر ئینسان بى
 ئینسانیش لە بەر کەسبى عىرفان بى
 فەردى کاملىش لە ئەھلى عىرفان
 رسول اللہ بى بى شوبھە و گومان
 دیارە لە بەر ئەو حەزەرەتى مەننان
 ھێنايە وجود ئەرز و ئاسمان
 سەحیحە بى شک خىتابى (لولاى
 لولاى لما خلقت الافلاک)

نه قسیمی موجود به مه حسوس و غهیره

وه نه دبلله له سهر وجودی کائیناتی غهیره مه حسوسه

نه نواعی زوره مه خلوقی خودا

زاتهن و وه سفهن گشت له یه ک جودا

هر شکل و رهنگی ئینسان بیهوئی

له خه زنه‌ی که ونا دهستی نه کهوئی

قسیمی له مه وجود نه و نه له تیفه

قووه‌ی حس له بو ده‌رکی زه‌عیفه

وه‌ک مه لائیکه و نه‌رواح و جننی

یا حالی قه‌بر که نایان بیننی

به‌عزیزکیش پری جسمی وه‌هایه

حه‌واس له ده‌رکی به‌شی تیدایه

جوړیکیش له گه‌ل هر دوو شه‌ریکه

به‌لام به‌لایه‌ک ته‌واو نزیکه

لتافه‌تی ئاو هر چه‌ند مه‌شه‌ووړه

له قسیمی له تیف ئیشتاکوو دووړه

ته‌واو نزیکتر به‌له تیف وه‌ک (با)

که جار جار خوشتر به‌بارو نه‌با

دهم‌ده‌میش نارام بی‌سروه و ده‌نگه

چاویش نه‌که‌یتو بی‌شکل و ره‌نگه

ڕەنگە پېرسى لەو فېرقە كەوا
 بە جەنن و مەلەك نىانە بېروا
 بلىيى راست ئەكەن ئەلەين ھەيە (با)
 جوابت بەدەنۆ بە نەفى و ئىبا
 ئايىنى واىە ھەرچى نەبىنن
 ئيمان بە بوونى ئىتر نەيەنن
 دوئ كەس نەى ئەدى و جوودى مىكرۆب
 وا ئىستە دەر كەوت بە مىكرۆسكۆب
 (تەنويمىش) لە بۆ ماددى ئىسبات كرد
 كە بەشەر تەنھا ھەر بەشەرەى مرد
 وەيا لە خەويا كەسى ئەخەوئ
 لە خەويا نەروا پىي ھەل ئەكەوئ
 ھەل ئەسى ئەلئ ئىستا كە خەوتم
 وامزانى لە سەر بانىكۆ كەوتم
 ياخۆ لە خەوما لە سەيرى باغ بووم
 مەسروور و خۆشحال خاوەن دەماغ بووم
 ئەو كەسەش كەوا لای دانىشتو
 ئەبىنئ كە ئەم شەخسە نووستو
 ھەر وەكوو مردوو بى دەنگ و باسە
 ھەرەكەى نەبوو غەيرى ھەناسە

بېرەى بەم ھەيە و مەنكەرە بەو
 نازانى مەردن كە بىرەى خەو
 جەواھىر بى ھەد لە كەنزى كەونا
 مەو جەوودە و بى بەش لە شەكل و لەونا
 كى ئەيوت ھەوا تەئسىرى تىايە
 كە ھەوا خۆشى لە بىنن نايە
 كەوا بوو ئىتر ئىنكار بى سوودە
 زۆر شت نايىنرى كەچى مەو جەوودە
 ەلاو زۆر كەس لە كاتى وەفات
 لە پىر سەروور و خۆشى بو ئەھات
 ئەى وت وا چىراى كەرەم ھەلەكرا
 جىى خۆم لە بەھەشت پى نىشان درا
 نە خۆشى وتى مەوژدەم دراىە
 دووسەبەى جىگەت ئەو دىنايە
 ئەم بەشارەتەى زۆر لەلا خۆش بوو
 ھەر بەو مەعادەش لە دىنا دەرچوو
 يا لە مەردن دا شەخسى وەھا بوو
 ئەيوت (ەلىك السلام) بفرموو
 ئالەم نەوعانە زۆر واقىع بوو
 كە وەختى فەوتى بەيان كەردووە

دەفعەيە شەخسى لە نەخۆشيدا
 شەو بوو لە عەينى ھۆش و خۆشيدا
 مەجلىسى دەورى کردنە دەرمەو
 ئەيوت با ميوان بێنە بەرمەو
 پاشتر عەينى شەو بانگ کرانەو
 بە ئىلحاحى زۆر بوى گێرپرانەو
 وتى ئەوانە تەشرىفيان ھاورد
 لە ئەھلى عيسىيان نەفرەتيان ئەکرد
 دواى ئىوہ ھاتن منيش بى پرسين
 ئەوانم يەک يەک ھەموو ئەناسين
 وتيان مالى تۆ ئەونەى نەماو
 سبەى خۆر بدا لە کەژ تەواو
 لە گەل تەواو بوو ليرە کوچ ئەکەى
 بە قەسرى باغى بەھەشتت ئەگەى
 شەو تا بەيانى تا کاتى ھەتاو
 ئەى پرسى لە بو سەعات ناو بە ناو
 ھەتاو کە وەختى دای لە شاخ و گرد
 شەھادەى ھيئنا و خواحافيزى کرد
 جارێ چەن کەسى بو سەفەر ئەچوون
 بو خەوتن شەوێ تووش چۆلىيە بوون

يەككىيان ھەستالە عەينى شەودا
 وتى ھەر ئېستە بىنىم لە خەودا
 لە پىر گىرمەيە ھاتو دواى ئەودە
 كەوتمە ناو باغى خۆش ئەوزا ئەودە
 نەھر و ئاوى خۆش تالارى عالى
 جىگەيە وابوو نەبوو ئەمسالى
 لەوا بوو كە خەو بەيانكا بۆيان
 لە پىر بەر شلىك دران ھەموويان
 ئەو جەماعەتە ھەر مەبەلەغى بوون
 بە سەلامەتى ھەموويان دەرچوون
 ئەو شەخسە ئىشتا گەرمەي قسەى بوو
 گوللەيە لىتىدا و زوو پىرۆحى دەرچوو
 دىسان عادەتى ملووك وەھايە
 كەم كەس لە ئەسرار ئەوان ئاگايە
 مەگەر ھەر دەسەى وزەرا و ئەعيان
 پىتيان بى جار جار بچن بۆلايان
 بۆ باقى مەمنووع لە گەل ئەويشا
 ھەر عونسورىكن بىنەوا و پاشا
 ئەى تۆ تەماتە بەم قوسورەودە
 بەم جەھل و خەتا و گشت غورورەودە

بزانى ئەسرار خوداىە كەوا
 موحتاجى ئەون شاھ و بىئەوا
 يالەبۆ من، تۆ، بىننەتە وجوود
 پاىەى حوزور و مەقامى مەشھوود
 شەرەفى حوزور زانینى ئەسرار
 خاسسى خەواسە و ئەولیای کىبار
 مىسلى فرىشتە و ئەحوالى قوبوور
 يالە مەغىبات سائىرى ئوموور
 لە قىسمى ئەسرار ئەدەسى شاھین
 لە مەخسوساتى عىلمى ئىلاھین
 وەلاکىن بەعزى عىبادى کىرام
 تابعى ئەخلاق سىدالانام
 بە عىلمى (لەدن) لە لای خداوہ
 بەعزى ئەسرارىان بۆ دەر خراوہ
 لازمە لەسەر شەخسى موسولمان
 ئىمان بە ھەموو ئايەتى قوورئان
 ئەبى باوہرمان بىئە مەلاىک
 ھەن بى ئىر و مى بى باب و دایک
 بى خەو و خواردن ئەژىن و ئەمرن
 ھەموو لایعصون موتيعى ئەمرن

بە عزى بە تاعەت پوخسەت دراوہ
 قىسمى ئومورىان تەفویز کراوہ

بە يانى ھۆى کە ھالى لە بە جى ھىنانى

فەرمانى خوا

بە سروھى سەباى فکرى ھەقق بۆ دل
 غونچەى مە عریفەت ئە پشکوى بە گول
 بە لام بە سەبەب عىشقى ئەم نەفسە
 بۆ جیفەى دنیا لەو خیرە ھەبسە
 چونکە مەشھوورە دل ھەر دلئیکە
 مەربوتى روشتەى عىشقى گولئیکە
 سايرى ئەشیای لەلا مەعدومە
 خۆى لە خۆى فانى بە کوردى گومە
 وا بەو داوہوہ ھە تاکوو ئەمرى
 کە مردیش خاوہن دل لى نابوورى
 ھەيە عاشقى سکہى دینارە
 بۆ کۆکردنەوہى دل برىندارە
 مەحبووبى بە عزى ھەيوان دارىيە
 بۆ بزنى شەلى دەردى کارىيە
 بە عزى تالى شەئىن و عىززەتە
 تا ماوہ بەشى داخ و زىللەتە

بە عەزى راعبى ھىستىر و كەرە
 قىسمى (مىروج) فىلى مونكەرە
 تاقمى عىشقى وا لە گەل پىشە
 ھەر كەس مەجنوونى لە يلى يەك ئىشە
 دل كە لە حوبى ئەمانە پىر بى
 ئەبى لە بەرى مەعرفەت زىر بى
 چونكە جامىكت كە پىر كەرد لە دۆ
 جى شى شى تى تى تى تى تى تى تى
 لە لای ئەوانە ئەھلى عىرفان
 ھۆى بى فەرمانى ئادەمى دوان
 سەبەبى ھەردووش ھەند بى فەرى يە
 سەبەبى گەرەى ئاخىر شەرى يە
 يەككىيان شەك بە بوونى مىعاد
 (نەوژ مەنە بىرب العباد)
 يەككى تىرشىيان عەلاقەى قەوى
 بە مال و جاھ و ئەمرى دنىھوى
 ھەكوو ئەوانە كە ناومان بىردن
 بو مىسال باسى بە عىزىكمان كەردن
 دەوا بو ھەردووش تەرتىب دراوھ
 بويان لە شوشەى مىسال كراوھ

بەيانى دەۋاى نەخۆشى تەردىد

(اعاذنا الله منه بفضلہ و رحمته) آمین

بۆ ئەۋەى كەۋا خەستەى تەردىدە
 لە دلتيا كزە نوورى عەقىدە
 ئابەم مىسالە با عىبرەت بگىرى
 نەۋا كوتوپىر بەۋ دەردە بمرى
 شەخسىكى برسى چوۋەۋە بۆ مال
 كەسى تيا نەبوو غەيرى يەك مندال
 بىنى كە يەك زەرف پىر لە تەعامە
 تەعامى زەرىف خۆش بۆن و تامە
 ئىشتىيەى نەفسى غەلبەى لى كرد
 چوۋە پىشەۋە دەستى لەبۆ برد
 لە پىر ئەۋ تفلە بانگى كرد مەخۆ
 خواردىنى ئەۋە زەرەرە بۆ تۆ
 وتى بۆ وتى ئىستە كە يەك مار
 ھات سەرى تىنا پىرى كرد لە ژار
 جاقەت ۋەھمى كەس بۆ ئەۋە ئەپروا
 ئەۋ شەخسە ئىتر لەۋ نانە بخوا
 نەفس حەبسى ئەكا بەۋ برسىتەى يە
 ئەلى لەم چىشتە چەشتن شىتى يە

ھەر چەند كە قسەى ناموئەبەرە
 بەلام بو ژینم جیگەى خەتەرە
 درۆكا زەرەر ھەر نەخواردنمە
 ئەگەر راستیشكا ترسى مردنمە
 ئەى خۆیەكسەد و بیست و چوار ھەزار
 پیغەمبەر ھەموو راست قسەو گوشتار
 كە بو دوزمنیان مەعلووم بوو ئەمە
 مەدحى ئەخلاقیان تا بكەى كەمە
 لە مەعرفە تا بەحرى بوون بى پەى
 لە كەمال تا كەس پىیان نەگەى
 ھەموو ھەرموویان خودای تەعالا
 موخاسەبەى خەلق ئەكەلەمەولا
 شك نە كە دیت ساعەتى دەستور
 بە وەعدەى (اذا نفخ فى الصور)
 ناقور كە سەدای ئیحیا ھەلپىنى
 مردوو لە قەبرا پائەپەرپىنى
 جاھەر كەس وەفقى دەستووراتى ئەو
 نەجوولابیتۆ بە پۆژ و بە شەو
 یا بە قانونى ئەو ناپازى بى
 لە ئیشى خویا ھەر خۆى قازى بى

لە ناو ئەو جەمعا ڕوویان ڕەش ئەکا
 عەزابی سەختیان بۆ بەش بەش ئەکا
 پەنا بە لوتفت ئەگرم ئیلاهی
 لە هەولێ حەشر و لە ڕوسیاھی
 تەسلیمیان ئەکەن بە زەبانی یە
 کە هیچ وەک ئەوان غەزەب ناک نی یە
 لە قەھر و غەزەب دروست کراون
 بۆ عەزابی سەخت تەرتیب دراون
 یەک زەرپەرە ڕەحمیان نەچوو بە لادا
 خودا بە ڕەحمەت لەوانمان لادا
 ڕوو گرژ و عەبوس هەموو ڕق ئەستوور
 هەیکەل و قەوی و لە تەرەحوم دوور
 مەءمووری عیقاب ئەزىت و ئىشن
 ناوچاویان ئەگرن ڕایان ئەکىشن
 تەسلیمیان ئەکەن بە دەستی مالک
 ڕەئىسى تەعزىب تەبەقەى ھالک
 ئەویشى ئەیان دا بە دەست مەءموورۆ
 بە قەھر و بۆیان نەچن لە دوورۆ
 ئەیان خەنە ناو قەعرى جەھەننەم
 حەبس خانەى پەر لە ئىش و ئەلەم

كە تىيان ئەخەن دەستە بە دەستە
 نەعرە تەپكۆ، ئەكا بلىستە
 ئاگر لە داخى ئەشقىي بى فەيز
 تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنْ الْغَنِيظِ
 مەموورى دۆزەخ جەسوور و قايم
 عەزاىيان لەسەر زىاد ئەكەن دايم
 ئەوانىش ھەموو (كرىه المنظر)
 بى پرەحم و بەسام نىھايەت بەدەر
 واىيان وەسف ئەكا (خالق العباد)
 (ملائكة غلاظ شـداد)
 ھالى ئەمانە ئەبەد وەھايە
 ئەبەدىش مەعنای (بلا نھايە)
 مەسەلەن بەينى زەوى و ئاسمان
 پرکەى لە ھەرزەن يالە دارووجان
 تەپرىکىش بى ھەر بە ھەزار سال
 يەك دەنكى بخوا بە فەرزی مەھال
 عاقىبەت ھەموو ئەبەرىتەو
 ئەبەد ھەر وەك خۆى ئەمىتتەو

جا بە قەد قسەى منالى تەنیا
بائەرت نىە بە و گشت ئەنیا
دەبا دەست بەردار لە خراپە بى
نەبا دووچارى ئەو عەزابە بى

شەرحى نەخۆشى: نەخۆشى دووھەم

بۆ ئەوەش ئەلى من خاوەن بروام
عەقیدەم ھەيە بە ھەموو ئەحکام
ئەمما عەلاقەم بە تاعەت کەمە
پەيوەندەم لە گەل دىنا مەحکەمە
پەرداخى مىسال حازر کراوە
شەربەتى شىفای بۆ تىکراوە
بەلام واچاکە پيش ئەو کەوا
پارىتەز بکات و دەواکەى بخوا
ئەبى بزانن ئەو نەخۆشییە
کە ئەو ھەيەتى خەتەرى چىيە
ئەوانە کە وا بەیانمان کردن
بۆ مىسال ناوى ھەندىکمان بردن
ھەريەکن راوچى عىشقى کەسێکە
داوى عەلاقەى قاچ و دەسێکە

وتمان لە ھەرچى زەرفى پر بگرئ
 مەحالى ئىتر شتى تر بگرئ
 خو واجيشە لەو وەختەدا گيان
 دەرئەچى دلمان پرېن لە ئيمان
 رەزا بە قەزای خودای بىچوون بين
 نەك لە غەمى ژبين لە دەس دەرچوو بين
 گەر دل لەو وەختا لە رۆح جيانەيتۆ
 لە خواوہ بو لای دنيا لاكاتۆ
 (اعاذنا الله) سەر بەرەو خووارە
 نزىك لە تەردى خودای جەببارە
 بەلام ئەوانە كە بەختيارن
 بو ئيتاعەى حەق فەرمان بەردارن
 لىيان مەعلوومە لىرە ميوانن
 حەقى ميوانى زەرىف ئەزانن
 ئەزانن ئەگەر ھەر كەسى تاوئ
 لە جىيە بوو بە ميوانى پياوئ
 مالى خانەخوئ با تەواو خوئش بئ
 پوخت و رازاوہ و پر عەيش و نوئش بئ
 چوئن لىيەقینە ھەرچەند دانىشى
 بو رۆبين ئەبى زەحمەت بکيشى

ئىتر عەلاقەى لەگەل ئەو مائە
 بە لاوە شىتتى و فکرى بەتالە
 کە مائە کەشى بۆ بەجى بىللى
 حەوشە کەى ھەموو بە شوکر ئەكىللى
 چاک ئەم دەرسەيان پەوان کردوہ
 نمرەى نەجاحيان تەواو بردوہ
 باش ئەدوورن لە بەر گلۆپى برپا
 بە دەرزى عەمەل لىباسى تەقوا
 ۋەفقى دەستوورى خوداى (ذوالمنن)
 تەقالا ئەدەن بە رۆح و بەدەن
 کەسبى موحىبەت خوداىان ئەکەن
 تا بە سەر بەرزى بچنەوہ ۋە تەن
 ئەوانە بى شک ھەمىشە دلىان
 کەیلە لە حوبى مەعبودى خويان
 لہ (وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ
 نَاكِسُو رُءُوسِهِمْ) بەدەر بون
 موجرىم مەعلوومە سەردانەواوہ
 ۋا لە ژىر بارى قورسى خەتاوہ
 دل ۋە کوو زەرفە تا پرووى لە خوا بى
 پرە و ناپرژى و سەرەوژىر نابى

دىنا چوون دەنى و فانى و بى خىرە
 دلى پرووى لەو بى سەر بەرەوژىرە
 بۆيە و مەجرىم بە نەسسى كىتاب
 سەردانەواوہ لە پۆژى حساب
 مەجرىمە^۱ ئەوہ كاتى پۆح دەرچوون
 دل موبتەلابى بە غەيرى بىچوون
 كەوابوو ھەر كەس بە چ شتىكەوہ
 پەيوەندى بىي و بژين پىكەوہ
 خەويش بىينى لەگەل ئەوايە
 ھەديسە مردن بۆ خەو برايە
 گەر خوا نەخواستە ھەر كەسى وابى
 مەھەببەتى ھەر لەگەل دونيا بى
 ئىرتبات لەگەل خوداى خۆى بىرئى
 بە كولى پەردەى مەعسىيەت بدېرئى
 زەھمەتە كاتى پۆح تەسلىم ئەكات
 گەوھەرى لالاي سەعادەت بىات
 بەلكوو بە دەردى خواری دووچارە
 كە پرووى لە خوارە سەر بە رەوخوارە

^۱ - واديارە (جورمە) بى باشترە.

ۛاستە فەر موودەى خوای ذوالمنن
 مال و منالتان بو ئیوۛ فیتنەن
 خودا بە حەققى عیززەتى شاهیت
 بە خەزنىەى ۛەحمى لاموتەناھیت
 بە ئیسمى ئەعزەم بە ئەسمای حوسنات
 بە سیفاتى زات پاکی بىھەمتات
 بە جاھى سىرپرى سىنەى موستەفا
 بە ئەنوارى دل ئەربابى سەفا
 لە دەمى نەزع و دەرچوونى گىانم
 نە کوژیتەوۛ چىراى ئیمانم
 بە ئیمانى ۛر مەحبەبەتەوۛ
 بە شەوقى وەسلى لەقای خۆتەوۛ
 بە لوتف و ۛەحمەت بە سەھل و ئاسان
 جیا بکەیتەوۛ لە بەدەنما گىان
 بە مەحزى فەزىلەت لە ۛوژى مەحشەر
 حیفز م کە لە گشت ھەول و وەیل و شەپ
 بمخەرە ئەھلى سەعادەت
 وھب لى الحسنى مع الزیادۛ

دەرمانى نەخۆشى - نەخۆشى دووھەم

۱. ۋا زەرىف زانیت ئابەم بەیانە
 ۲. دەردت چ خەتەر چەندە گرانە
 ۳. لە پیاڵەى تەمسىل ئىنجا دەرمانت
 ۴. نۆشى عىبرەت كە بۆ شفاى گىانت
 ۵. پىاۋىكى زانا عاقل و ئەدىب
 ۶. نەخۆش كەوت ھەلسا چوو بۆلاى تەيب
 ۷. پاش موعاينە و تەشخىسى دەردى
 ۸. پرووتى كرد دوكتور پىوت بە وردى
 ۹. ئەگەر سىحەت ئەوئ تا دوو سال
 ۱۰. ئەبى نەگەر پى دانىشى لە مال
 ۱۱. ئاۋى سارد نابى لە دەمت كەوئ
 ۱۲. ئەم موددە ئەگەر نەجات ئەوئ
 ۱۳. پۆژى سى دەفعەش ئەم ئاۋە تالە
 ۱۴. ئەبى بخۆيتۆ تا ئەم دوو سالە
 ۱۵. زەحمەتە ئەگەر باۋەر كا قوسور
 ۱۶. بكا ئەو موددە لە عەينى دەستور
 ۱۷. بى شك بۆئەۋە دە سالتى نەمرى
 ۱۸. دوو سال بو سىحەت پارىز پائەگرى

ئەى تۆ نازانى چى ئەلى قوورئان
 دەرەق بە ئەھلى قوسور و عىسيان
 چەند داراي ئيش و ئەلەم و دەردن
 ئەبەد بە و نەوعە ھەناسە سەردن
 خۆ تى گەشتى كە ئەبەد كامە
 كە چەند بە توول و ساحىب دەوامە
 يا ئەھلى تەقوا ئەوانىش گشتى
 خوش نۆش و دل خوش دايم بە ھەشتى
 نە بە لا نە ترس نە دەرد و مىحنەت
 نە غەمى دەرچوون ھەرگىز لە جەننەت
 نە قەزاي حاجەت نە چلەم و بەلغەم
 نە بى تاقەتى نە پىرى نە غەم
 ئەنواعى ميوە ئەتەمە و نىعمەت
 ھەر كات بىتەويت حازر بى زەحمەت
 ھەرسەوزە باغى سازە مەناخى
 خوشە مەنزەرەى كۆشك و ئەوتاغى^۱
 لە گەل عەيالە بە عەيش و سرور
 ئەنۆشن بادەى شراباً طهور

بە عزى قوسورى لە زىو و لە زەر
 بە عزى لە دوپر و لؤلؤ و گەوھەر
 فەرشى ھەرىر و ئەترافى گۆلزار
 جنات تجرى تحتها الانهار
 خاكيشى ھەموو مىسك و عەبىرە
 سەنەتى خوداى گەورە و قەدىرە
 ھەموو خۆشحال و دەم بە پىكەنين
 على سُرر مُتقـابـلـين
 ئەسنافى لىياس تازە و فاخرە
 ژنانى لەتيف جوان و باكرە
 تەعريفان لەمە چاكر نايىنى
 كائـال اللؤلؤ المكنون
 فەزا خۆش نەسىم لە عەتر و بۆيان
 ھەموو عاشقن بە مىردى خۆيان
 خۆشتر لە ھەموو لەززاتى نەعىم
 سلام قولامن رب الرحيم
 عەبدوولالا كورى ئىمامى عەبباس
 عالمى ئەسحاب عالى و خوداناس
 فەرموويە بەھەشت جىيەكى وايە
 تەجەممولاتى لە تەعريف نايە

ئەوھى كە قوورئان ناوى بردوھ
 نىعمەتى يەك يەك بەيان كردوھ
 وەك ترى و ھەنار ھەرچى تر ھەيە
 غەرەز بۆ فەھمى عەقلى ئىمەيە
 وەرنە ئەوانەى مېوھى جەننەتن
 لە گەل ھى دنيا زۆر بى نىسبەتن
 ئەساسياتى ھەموو موکەممەل
 باغ و چەماو و قەسرى مۇجەللەل
 چەم و چەن و چىاي دلىگىرە
 جۆى لە شەھد و ئاو شەراب و شىرە
 خالس لە رەھمەت دروست کراون
 بۆ زومرەى ئەھباب تەرتىب دراون
 کافر چون دوژمن خوداى ئەقدەسە
 لەو جى کە لەبچەى يەئسى لە دەسە
 بەلام چون دنيا فەنا مەئالە
 جىگەى دەرد و غەم بەلاو مەلالە
 لای خودا ئەونە بى ئەھەمىيەتە
 کافرى تىدا خاوەن سەرودەتە
 ھەر وایە چونکە قەولى رەسوولە
 ئەگەر بە قەدىک بالە مېشووولە

قەدرى بېوايە دىنالاى خودا
 بە كافر قومى ئاوى نەئەدا
 ئەمما چون بەهەشت عالى مەقامە
 بەو خۆشیشەوہ ساحىب دەوامە
 يەعنەى قودرەت و عىلمى ئىلاھى
 كە نامە حدودە و لاموتەناھى
 بە شىرىن ترين شىوہ لە پرەحمەت
 ھىنايە وجود ئەساسى جەننەت
 مەعلووم ھەر جىگەى دۆستى خۆيەتى
 كافر لە دۆزەخ پۆلەپۆيەتى
 جا كە تۆ بىروات ھەيە بەمانە
 تەفەككور لەمە يەكەم دەرمانە
 پارىزى دوو سال بۆ دە سال ھەيات
 زۆرە يا دە سال بۆ ئەبەد لەلات
 يا خۆشى دە سال عومرت مەنزورە
 يا ئەبەد ئەو گشت باغ و قوسوورە
 ئىشى نەخۆشەيت لە لازىاترە
 يا چوونى ناو ئەو گر و ئاگرە
 بىروا و بىباكى ئا بەم دەستوورە
 كەى لە پرەوشتى ئەھلى شوعوورە

تەمسىلى تەسخىرى عەقل بۆ نەفس

دوو عالم ھەيە ھەردووکی ھەقە
 عالمى ئەمر و عالمى خەلقە
 عالمى خەلق بە تەدرىجىيە
 عالمى ئەمر فەورى و فوجئىيە
 عالمى خەلق ۋەك ئەعزەى مندال
 كە تەكمىل ئەبى بە يەك نىوہ سال
 عالمى ئەمر ۋەك رۆح كوتوپر
 ئەچى بە بەرىا كچ بى ياكو كور
 رۆح لە لەتيفەى عالمى ئەمرە
 دوو مەعنا لەم و عەقل و دل بگرە
 مەحالە بۆ غەير ئەربابى فتوح
 مونكەشف بى حەقىقەتى رۆح
 موحەررەدەيكە عائىد بە خوايە
 موساحە و تەقدىر بە سەرىا نايە
 ئەمما مەنبەعى رۆحى ھەيوانى
 ۋا لە نىو تۆتۆى قەلبى جىسمانى
 ئەم بوخارىكە بى غايەت لەتيف
 گەياندىتى گەرمى دل زەرىف

بە ھۆى لىدانى رەگەگانەوہ
 بو بەدەن دىتە جەرەیانەوہ
 فەيزانى نوورى ھەواس و ھەيات
 وەك ژوورى پروونە لە شوعلەى چرات
 رۆح بەم دوو مەعنا گەلىكىان فەرقلە
 چون ئەم لە ريزى عالەمى خەلقە
 مەقسوودى دوكتور لە رۆح ئەمەيە
 ئەميش خارجى باسى ئىمەيە
 ئەمر لەتيفە و لای خودا شەرىف
 وەلىكن خەلق پەس ترە و كەسىف
 خوا نسيبەتى خەلق وەلای خاك ئەدا
 وەلى ئەمر لای زاتى پاك ئەدا
 بو جسم ئەفەرموى خەلقم كرد لە گل
 (نفخت فيہ من روحى) بو دل
 جا كەسى عەقل بدريتە دەستى
 تا تەكمىلى كا بە خوا پەرەستى
 كەچى ئەو ئەمرە كەرىمە تەسلىم
 بكابە نەفسى ئەممارەى لەئىم
 ئەويش بە كەردەى زۆر نامولایم
 بیهىتتە خول وەك غولام دايم

مەلۇوم ئەحوالى شەخسى ۋا سبەى
 لەم مىسالەۋە زەرىف تىئەگەى
 پادشاىەكى مەھىب ۋ جەسوور
 بە سام ۋ بە دەس قەدىر ۋ غەيوور
 ھەر کوورېكى بوو زۆرى خوۆش ئەويست
 جاھ ۋ جەلالى بىئەۋ نەدەويست
 لە بوۆ تەھسىلى عىلم ۋ سىياسەت
 بوۆ ۋەرگرتنى عەقلى رىياسەت
 بوۆ تەعلىماتى دەستوور ۋ ئاداب
 موعلەللىكى بوۆ کرد ئىنتخاب
 زۆر بە ئەمانەت کوپەى دا دەستى
 تا تەربىيەى كا ۋەفقى پىويستى
 خەلاتى کرد ۋ ۋەعدەشى داىە
 ھەر ۋەخت ئەم کوپەى گەياند بە پاىە
 جائىزەى باتى ۋ لە گەل ئەۋەشا
 بىكا بە يەكى لە ھاوسەرى شا
 سازادەى ۋەرگرت مەسرور ۋ خوۆشحال
 پىكەۋە ھەردوۋ چوئەۋە بوۆ مال
 ئەۋ مانگانەش لە تەرەف شاۋە
 مەبلەغى زۆريان لە بوۆ براۋە

موعەللىم لە گەل كووڤەى بىردەو
 بىرى دواڤۆزى ھىچ نە كىردەو
 ئەم كووڤە ھەشت نۆ دە سالى ھىنا
 بارى زىللەت و بىگارى لىنا
 لە باتى ھەموو تەربىيە و تەعلیم
 شەو و پۆزى بۆ دانا بە تەقسیم
 دەفعەيە ئەى نارد بۆ ئىشى بازار
 جارى تىر بۆ كەژ لە بۆ كۆلەدار
 ساتى ناو مال و ھەوشى ئەمالى
 دەمى لەلە بوو لە بۆ منالى
 خولاسە ھەتا موددەتى دە سال
 ئەم كۆڤەى ڤاگرت لە سەر عەينى حال
 لە پاش ئەم موددە كە ھەق وەھايە
 كووپ تەخەڤرۆج كا و بگا بە پاىە
 شا بە ھىواو ھە چوو بۆ سەردانى
 لە گەل وزەرا و گەلى ئەعيانى
 وەختى شەھرىار گەيشتە جىگا
 گوللەى ئەمەلى سەيدى نەپىكا
 وەلى عەھدى دى و نەختى بۆى پروانى
 جەمىعى حال و ئەوزاعى زانى

جائەبى قەھرى ئەم پادشاىە
 چۆن بى لە دەرحەق ئەو بى وەفاىە
 خۆم بەم مىسالە چاکم حالىيە
 لە گۆلى وەفا باغم خالىيە
 ئىتر سامنى لە چاکە بەرى
 کە کردەم دوايى نايە زەرەرى
 باوەرم وایە تۆ موقتەدىرى
 بە مەغفرەت و بە چارە سەرى
 عىلاجم لە چەنگ نەفس و لە گوناه
 عەفووم بفرموىا من ھواللە
 لە سەر ئەسبابى رەزات بە دەوام
 تۆ فىقہم بىدە يارب الانام
 لە ساحەى رەحمەت قەت دەرم مەکە
 مەھتووکى دنيا و مەحشەرم مەکە
 مەئىوسم لە خوۆ لە کردەوہى خۆم
 تەنھا بە ھىواى عەفو و لوتفى تۆم

بەشەر نوستوھ مرد بەخەبەر دى

ايحب احدكم ان ياكل لحم أخيه ميتا فكرهتموه

تۆ وابزانە لە زەمانى زوو
 سولتانی کوورئ تاقانەى ھەبوو
 کوورئىكى نەجیب جوان و با جەمال
 فامییە و زەریف تەمەن ھەژدە سال
 وارێکەوت جارئ رویشت بۆ سەفەر
 دى بووی لە (پۆما) کچیکى قەیسەر
 لە گەل بینینی بە یەكەم نەزەر
 عەشقى ئەو کچەى بئى حەد چوووە سەر
 ھاتەووە وەختى زۆر بە سەر نەبرد
 ھالى خۆى لە بۆ باوکی بەیان کرد
 قەیسەریش پرسى کرد بە کچەکەى
 نەگەر بەو کوورەت بدەم ھەژنەکەى
 جوابى داىەووە کە پێى پەزایە
 ئەمجارە ئەویش کچەکەى داىە
 وەختى کە ئیشى گشت بپرایەووە
 باوکی کچەکەى بۆ گوێزایەووە
 کوورەکە شەوئ شەرابى نۆشى
 قەسدى کرد بۆ لاى کچ بە سەرخۆشى

تا بەینى پۆیى دى پووناکییه
 پرووى تى کرد گوايا هۆدهى بووکییه
 چووه ژوورهوه و سهیری کرد یه کیک
 لیتی پراکشاهه له سهه دۆشه کیک
 کوپیش به خه یال مهستی و سهه خوشی
 دهستی له مل کرد به خۆیو گۆشی
 دهمی له دهه نا لیوی ههلمزی
 توند دهستی ئالاند به زولف و قژی
 بهم فکره که نهه عارهق و ئاوه
 وا به پرووى بووک و عهتر و گولاه
 تا تلوعی کرد ههه بهه خه یاله
 نهه کووره ماهه له سهه نهه حاله
 که تلووعی کرد هۆشی هاتهوه
 خوا له ههچ کهس وا رۆژ نه کاتهوه
 بینى که نهه جی و ئانهه عروسه
 مردوی که نهشتهی خه یلی مهجوسه
 خۆی دى سهه پای گشت ههلهکشاهه
 له خویین و زوخ و لیک و پشاهه
 نهه ههلمزینه که پیتی گولاه بوو
 گشت پشانهوهه لیک و زوخاوه بوو

دە بىى لە قىزا مەمرە لە تاوا
 كە خۆت بىنىى لە حاالى ئاوا
 دىسان لە عەىنى ئەم حاالى پەرتا
 شاو دەستەى ئەىان گشت بىن بە سەرتا
 لە دنياش ھەرچى لە شەھە واتە
 ھەرام بىى و بىكەى وەك ئەوہ واتە
 غەىبەتت كەردووە یا گویت گەرتووە بۆى
 كە مردى گوشتى مردووە ئەىخۆى
 مەگەر بە تۆبە نەجات بىى لە دەس
 شومى بەد خوویى و جەزای كەردەى نەفس
 یاربنا البر احسن الینا
 وامح ذنبنا وتب علینا
 وفرج عنا الكرب والرحمه
 واتنا من لدنك رحمه

كە مردى حاالى ئەبى خوا چاوى لە ھەموو

كەردەوہ یەكتەوہ بووہ بە یەقین

پادشایە كى عالى و زۆر بە دەس
 تەقەرپروبی دا بە شەخسە بىى كەس
 وەھایە سەرسەخت لە پروتبەى پەستى
 ئوموورى مالى خستە ژێر دەستى

بى ئىجازە و مەنە ھەرۈە کوو مە ھەرەم
 ئە چوو بو ئەرک و ئە ھاتۆ ھەرەم
 موددە يە كى زۆر ھەر ۋە ھا ماوہ
 تە قدير ۋەرە قى لى ھە لگىرپراوہ
 نە فسى تە فرەى دا لە بو غەش كىردن
 بو مالى سولتان بە تالان بىردن
 بى قوسوور دەستى دا يە خە يانەت
 شكانى قوفلى قاپى ئە مانەت
 دەستى كىرد بە غەش لە ھەرەم سەرا
 لە گەل جارى يە ۋ ھەم كارە كەرا
 بە يىنى مايە ۋە لە سەر ئەم ئىشە
 پوژى لە عەين الفصلى ئەم ئىشە
 سەرى ھە لپرى سەيرى كىرد ناگا
 شالە كونىكۆ تە ماشاى ئە كا
 لىشى مە علووم بوو بۆيە تا ئىسە
 بى دەنگ بوو لەم كىردە ۋە پىسە
 تا قە ھەرى باشتىر گلپە بىتىنى
 ناپاكى ئاۋاى پى ھە لگىزىنى
 ئاخىر نە فەس ھات ھە موو بى دىنى
 لە خزمەت خوادا خۆى خۆى ئە بىنى

یارہ بی خالس بہ مہ حزی رہ حمہ
حیفزم کہ لہ گشت خواری و فہ زحہ ت

میسالی سوتاندنی رو حانی بہ ناگری جیابونہ وہ لہ
موتہ عہ للقاتی و محبوبانی

مہ سہ لہ ن کہ سئی ٹیمپراتور بی
خاوہن بارہ گا و قہ سر و قوسور بی
نہ مینی لہ ناشوب بی دہ رد و ئہ لہ م
بی ترسی عہ زل و بی حہ سرہ ت و غہ م
زور بہ عہ بیاشی لہ گہ ل عہ یالا
پابویری لہ گہ ل مال و منالا
غہ فلہ تہن لہ پر لہ ہہ موو لاوہ
ئہ ونہ بزانی دہ ورہ یان داوہ
فریانہ کہہ وی خوی کوکاتہ وہ
لہ پر قائیدی قاپی کاتہ وہ
پہ لی بیہستی بیہینیتہ دہ ر
بہ زیلہ ت بہرہ و جہیش بیداتہ بہر
مہ سہ نہ دی شاہی و کہ نیزہ کانی
قہ سر و بارہ گا و ئہ رک و ئہ یوانی
ہہ مووی بہ جاری ئیستیلہ بکری
ببریتہ ریزی کہ س قہ دری نہ گری

لە گەل ئەو ەشا بیکەن بە بەردەس
 شەخسە بێ شەئى بێ ڕەحمى ناکەس
 لە بەرچا ویشى (منصب) ى شاهی
 تاجى کەیانى و دەوڵەت و جاھى
 بە جارى ەمووى تەسەرپروف بکرى
 دەستى تەعەددا بۆ ەمووى ببرى
 ئەبى ەسرەت و داخى چەندە بى
 دوى شەھرىار و ئەمرو بەندە بى
 کەمیکش کەوا دلى بە تەنیا
 مالا مال بکا لە حوبى دنیا
 وەختى مرد حالى وەک ئەو وایە
 دوى شابوو ئیمرو وایىنە وایە
 ژن و مالیشى تەسەرپروف بکرى
 ەەر پىزۆلىكى بۆ لایە ئەبرى
 ئەمما ئەو کەسە دۆستى خودایە
 ئازار لە غەمى ەەر دوو دنیا یە
 خودا بە ەققى اعظم الأسمات
 بە ئەسمای حوسنا و بە سفاتى زات
 بە ەقیقەتى ئەو مەحەببە تە
 کە لە گەل خیر البشر دا ەتە

بە سەنای قوربى ئەو سەنا و حەمدە
 لە حەشرا ئەیلئى لە کاتى سەجدە
 بە گەرمى و سۆزى ئەو مونا جاتە
 کە لەبۆ بەرزى و عەفو و نەجاتە
 بە ئىستجابەى ئەو شەفاعەتە
 کە بەھای فەوزى بى بىزاعەتە
 مەپرسە لەو زۆرە یا کەمە
 خوش بە لە ھەرچى گوناھى ھەمە
 لە ژین و کاتى مردن و مەئال
 پارىزگاریم کە لە دەرد و مەلال
 حوببى دارىنم لە دلا دەرکە
 بە شەوقى لىقات دل مۆنەووەرکە
 بە سەعادەتى تامەى ھەر دوولا
 نائىلم بکە یا نەعم المولى
 مەخسوس بە فەزیلەت لە نەشئەى ئەولام
 فەردەوسى بەرىن بکە بە مەءوام
 پارانەو ھەم گشت لى قەبوول فەرموو
 بە کەرەمى خۆت یا من ھو ھو

بەيانى بى كەلگى بەشىمانى

تاقمى ھەلسان رۆشتن بۆسەفەر
 چەند چۆل و سەخت و كەژيان گرتە بەر
 شەوئىكى ھەور و زۆر تارىك و توون
 رېتيان ھەلە كرد بە غارىكا چون
 بە كوئىرى رۆيىن شەو تا بەيانى
 ھەموش رېگەيان بە دەشت ئەزانى
 ھىچ كەسيان فكريان بۆ ئەمە نەچوو
 كە ئەو ئەمان پياھاتن كون بوو
 پاش موددەيە زۆر ھالى بوو لىيان
 كە ئەمە كونه و مژپەنى پىدان
 ديسان تا مەغريب بە تەماى نەجات
 رۆيىن و كون ھەر دووايى نەھات
 پاش تەحقيق دەر كەوت وەك توولى واىە
 پانىشى ھەروا بى ئىنتەھايە
 ھەندى لەوانە جەواھىرناس بوون
 سەپرەفى گەوھەر لەعل و ئەلماس بوون
 ئەوانە دەستيان ئەگىر لە خاك
 بەرديان ھەل ئەگرت ئەيان خستە چاك

لىيان مەعلووم بوو بە فەننى خۇيان
 بەردى قىمەتى پۇراۋە بۇيان
 كۆيان كىردەۋە لەۋ وىردە بەردە
 لىياسى بەريان بۇ كىردە بە فەردە
 باقى بە قاقاي پىكەننەۋە
 بە دەست بە تالى و ھەلپەرىنەۋە
 بە ئىستەزاۋە پىيان گىرتە بەر
 ئەيان وت ھاي دۇرپ ھاي لەل و گەۋھەر
 ئەۋانېش قەتەن بە ئىستەزاۋە
 سەخلەت نەبوون و گۇيان نەدايە
 موختەسەر ھاتن پرويان پىۋەنا
 تالە كۆنىكۆ سەريان دەرھىنا
 ھاتنە دەرەۋە لە ناۋقەدى شاخ
 شاخى ھەلەت و سەخت و سەنگىلاخ
 بە سەد ترس و لەرز ئەم بەرد و ئەۋ بەرد
 ھەتا خەلاس بوون لە چىنگ شاخ و ھەرد
 ۋەختى ھاتنەۋە گەشىتنە جىگا
 لە بىريان چوۋە زەحمەتى پىگا
 كۆلىان كىردەۋە دەستەى جەۋھەرناس
 ھەموو گەۋھەر بوو ياقوت و ئەلماس

ھەرىھە كۆ بۆ خۆى بە ھەىنى ماىھ
 بوو بە سولتان و گەىشت بە پاىھ
 ئەوانى تىرىش بە گىرى ھەسەرەت
 ئاگرىيان تى چوو سوتان يەك كەرەت
 تارىكى دنىاش كە براىھوھ
 (اشرقۋ الارض) شەوقى داىھوھ
 ئەمانەى ئىمىرۆ ئىستەزا ئەكەن
 بە تاعەت سبەى بەو سزا ئەگەن
 يا رەبب بە ھەققى فەزلى ھەزىمەت
 بە دەرياي جوود و لوتفى ھەمىمەت
 بە نەسىمى ھوب سوېھى ئەم دىنە
 بۆخەندەى شەرحى گولغونچەى سىنە
 بولبولى دلەى لە نەوا خەمۆش
 بە نەشئەى باخى بەختى بىنە جوۆش

شی کی کردند و دی دنیا و مہ نالی

عومری تہ بیعی شہست و سی سالتہ
 تا پانزہی مہ علووم ئینسان منالتہ
 بینست و چواریشی لہ باقی شہوہ
 عالمی غفلت بت ہوشی و خہوہ
 دوازدهشی ئیش و دہرد و نہ خوشی
 بت تاقہ تی یہ و غم و پەرۆشی
 باقیشی کہ وا پاکہ لہ مانہ
 تی کہ لی لیلی فکری ژیانہ
 نائیکیش ئەمین نیہ کہ نہ مری
 یا دہردی مردن کتوپر نہ گری
 دنیا یہ ئەونہ پر لہ جہ فا بی
 یاریکی وا بت میہر و وہ فا بی
 ہر کہ سی ئاشنا بہ و جورہ بگری
 نیسبہ تی عقلی حیفہ لی بدری
 ئە گہر ئەو شہستہش بتی بہ سہد سال
 بت کار و بت غم مہ سرور و خوشحال
 مادام کہ تالی فنای لہ پاشہ
 عاقل ہر ئەلی بتی رہتی باشہ

تامى ئەو قىسە زۆر خۆشە لە لام
 ئەم دونىا خەو و غەيشى ئىحتلام
 زانا كە وەختى جىھانى ناسى
 دەس لە غەلاقەى بىرى بە راسى
 چون زانىى كە جىى موسافىرە تە
 بۆ وە تەن موختاج بە تىجارە تە
 عومرىش سەرمایەى ھەر نە فەرىكە
 نە فەسىش ھەرىكە وەك گە و ھەرىكە
 گەر قازانچ بكا ئەم تىجارە تە
 غەيشىكى يەكجار بى نىھايە تە
 وە گەر زەرەر كاشەقا و حىرمانە
 پەنا بە لوتفى خودا لەمیانە
 چون ھەر نە فەسى كە دىت و ئەروا
 ئەتوانىن لە فزى تەواو كەىن لەوا
 ئەگەر زىكرى بى گە و ھەرى وایە
 بۆ سبەى چاكتر لە گشت دنیا يە
 وە گەر ئەو نوتقە شەرەن خرابە
 پشكوىە كە بۆ سبەى غەزابە
 گەر موباحىش بى بۆ رۆژى مەحشەر
 وەك گلەمۆتىكە بى نە فە و زەرەر

فەرموويە ھەزەرەت ئەترافى جەننەت
 دەورە دراوہ بە جەھەد و مىحنەت
 ئاگریش دىسان دەورە دراوہ
 بە شەھەوات و مەیل و ھەواوہ
 جاھىلىش دەستى عەقلى كۆتايە
 زەننى وەك وەھمى پەپولە وایە
 كە وەختى بە شەو چىرا ئەيىنى
 بە دەورەدانى خۆى ئەسوتىنى
 مەعلوومە كە ئەو خۆسوتاندنە
 سەبەبى وەھمى غەلەت بردنە
 وەھا ئەزانى ئەو ھۆدە تەنیا
 تارىكە وەرنە ھەتاوہ دنیا
 ئەللى ئەو گەرە كۆنى دىوارە
 پوناكى رۆژى لىوہ دىيارە
 مەيلى بە گەشى فەزاي ھەتاوہ
 ھەر خۆى لى ئەدا و دىتەوہ دواوہ
 ھەموو كەرەتتى ئەللى دوبارە
 نەمپىكا بەلكو دەرچم ئەمجارە
 ئەم بەسە زمانە ھەروا بە عەبەس
 خۆى بە دەستى خۆى ئەكا بە قەقنەس

ئىنسانىش ھەروا شەوقى ئارەزوو
 ئەيىنى و پەلامارى ئەدا زوو
 كۆپرە دەركى ئەو نەفسە چلىسە
 كە دوايى ئەو گەرە و بلىسە
 بۆيە فەرموويە سىدالانام
 عىلە الف آلا الف السلام
 كەمەرم گرتون بۆ ئەو ئەيە
 نە كەونە گەرى پەربلىسەو
 كەچى ئەيە ھەر پەپوولە ئاسا
 ھەل ئەو ەرنە ناو، ئاگر لە پەسا
 زانا ئەمانە تەعەققول ئەكات
 تالە پەلەلە تەمەسسول ئەكات
 بە پىرى ئىنى فەرتوت و كەوتوو
 بى مېھەر و سوبات قەبىح و بەدخوو
 ۋەھالە ۋەزەئى رقى ھەل ئەسى
 فەرمووى تەلاقى ئەدا سى بە سى
 دل خالى ئەكەلە مەھەببەتى
 دائەنى كۆلى غەم و مېخنەتى
 ھەويى ئاخىرەت كە لىتى تورابوو
 لە بەر حوبى ئەم مەيلى گۆر ابوو

ئاشت ئەيىتەۋە دىتەۋە بۆلەي
 ئاراشت ئەدا مالىيە لە مەۋلەي
 ئەمما تاقمىي عولوى ھىممەتيان
 قوۋەي پەرۋازى بازى غىرەتيان
 ئەگاتە جىيە سەفینەي عوقول
 لە مەۋجى ھەيرەت دىتە گىژ و خول
 دىيا و ئاخىرەت ئەنئىنە لاۋە
 ئەچن بە سەر ۋەخت عەشقى مەۋلاۋە
 مەشھورن لە ناۋ ئەھلى ئەم دىيا
 بە ئەھلى عىرفان يا بە ئەۋلىيا

باسى ئەۋلىيائى كىرام

ۋەلىيى ساجىيى روتبەيە ۋايە
 شەھەنشايى دىيائى لە لاگەدايە
 بۆت مەعلۇوم ئەبىي ئابەم مىسالە
 كە چەند خاۋەنى جاھ و جەلالە
 سولتانىي جارىيى بىنى لە جىيە
 منالىي خەرىك مالىيە كۆچىيە
 مەلىك ۋەتى بە ۋە تەفلى سى سالىيە
 ئەگەر تۆبىدەي بە من ئەۋ مالىيە

مەنەش لەباتى ئەو بەنەت
 ئەتدەمى تاج و تەختى سەلتەنەت
 چوون داعى جاھ و ئىستىلاى نەبوو
 لە ژىر ئەو سەودا بە جىددى دەرچوو
 چوون ئەبى بەشەر سەرف بکا عومرى
 ئەوجا داعىەى جاھى پى ئەدرى
 بەزەيى ھاتۆ شا بەو مائە
 کہ دۆل خۆش ئەکا بەو نەختە مائە
 ھەروا گەر وەلەش بۆى بە شاہ
 ئەتدەمى ھەرچى لە شەئەنمايە
 بەو شەرەتە کہ تۆش تاجى سەلتەنەت
 لە جىاتى ئەو بە مەنى بەدەيت
 مەعلووم مەلە کەش بەو موعاوہزە
 وەک عەينى مائە توورە و عاجزە
 وەلەش شەرەتەى حىرەت نۆش کا
 کہ ئەو شا دۆلى بە چى خۆش ئەکا
 لەم تەمسىلە تۆ سەرسام مەمىنە
 دووکەلى ئىنکار بە دۆل مەيەنە
 وەلى کەسپکە دۆستى خودايە
 بە دۆل موستەغنى لە ماسىوايە

دايم تەسلىمى قەبزەى قەزايە
ئەو لە حەق پازى و حەق لەو پەزايە
گەرچى بە جەسەد لە نا سوتايە
بە پۇچ لە جەولەى مەلکوتايە

سەرەتاي باسى ئەوليا

ھەرچەند ئەم بەحسە حەققى من نىە
نامە عائىدى ئەھلى مەعنىە
نەك من ھەر تەنھا لە مەعنا دوورم
ھەر تەواو خاتى و ئەھلى قوسوورم
بەلام نىمانم وایە بەوانە
ھەرچى دەرەقىان و تراوہ وانە
منىش ھەرچىکم بىستى وە یا
دییتم بە خەت باسى ئەوليا
ئەى نووسم لىرە ھەرچى بزەم
کە موناىبە ئەوہى بتوانم
شايد بە بەزلى نەقدى ھىمەتیان
بە فائىز بوونم بە بەرەکتیان
قەلەم بى بەسەر کافەى مەعاسیم
پرووناک بىتەوہ دلەکەى قاسیم

بە ھۆى نىشانەى داخى نىسبە تىان
 بە عە تىرى گۆلى باخى نىسبە تىان
 دىل خۆش لەو ھەرى مەرتەئەى ھۆش بى
 دايم دەماخى بى ئاخىم خۆش بى
 بىكەومە دوایان بەم نەختە زادە
 بۆ سیاحەتى ساحەى سەعادە
 زاھىرەن بى ھۆش مەعنەن خەبەردار
 صدورالاحرار قىرور الأسرار
 بەلام شا موحتاج ئەھلى دنیاىە
 دنیاىش لا وەلى وەك ئەمە وایە
 گەر شەھرىارى وەھا پەیدابى
 ئوموور ھەر لە چىنگ شەخسى خۆيابى
 كەسىكىش تەنیا نانكى پى بى
 شەخسى بى ھىچ كەس نەزانى كى بى
 بۆ مەواجھەى شای پى مەیمەنەت
 رۆيىنى لەبۆ قاپى سەلتەنەت
 لەوئ سەگىكى زەلامى عەجوول
 وەستابى مەنعى بىكەلە دوخوول
 خىرا نانەكەى بۆ بخا و بەتاو
 لە چىنگى دەرچى بە يەك دوو ھەنگاو

بگاتە ھەوشى ئەمەن و ڕەفاهى
 لەویش سەرکەوئى تا قەسرى شاهى
 ئىجازەى بدرئ بئى ڕەنج و مىحنەت
 بۆ تالارى خاس ئەركى سەلتەنەت
 لەوئى كە نائىل بوو بە مولاقت
 نەوازىش كرا و (مەصب)ى بۆ ھات
 زۆرى پئى نەچوو بە ئەمرى سولتان
 خرا ژىر دەسى ئوموورى جىھان
 جا قەت ھىممەتى لا ئەكاتەوہ
 لەو لەتە نانە بىر بکاتەوہ
 بلى كە ھاتم نايتكم پئى بوو
 چۆن دام بەو سەگە لە چنگم دەرچوو
 ھەروا لای ئەوہ ئەھلى عىرفانە
 دنيا سەراسەر يەك لەتە نانە
 شەيتانىش سەگى قاپى خودايە
 بۆ مەنعى دوخوول لەو دەرکەدایە
 زەحمەتە لە گەل نانى جىھانا
 پئى بدا سەرکەين بەو ئاستانا
 ئەمما ئەو کە سەھىممەت بولەند بوو
 دنياى بۆ خست و مەردانە دەرچوو

گه‌یشته‌ه‌وشی که‌وکه‌به‌ی شاه‌ی
 ه‌ساری ه‌وش و ده‌رک و ناگاه‌ی
 گول‌زاری نه‌سرار باغ‌ی جه‌به‌روت
 له‌بیری بردۆ زیندانی ناسوت
 له‌ویشۆ له‌بۆ مه‌قامی لاهوت
 سه‌رکه‌وت بۆ سه‌راپه‌رده‌ی مه‌له‌کوت
 نائیل بوو به‌ئه‌وج مه‌سه‌ندی نه‌علا
 مه‌ست بوو به‌باده‌ی عه‌شقی ته‌جه‌لا
 روخسه‌تی دراله‌سوفل و عولوا
 به‌ته‌جریدی رۆح له‌جه‌سه‌د بپروا
 له‌خه‌زنه‌ی نه‌سرار شاد بوو به‌ئیدراک
 جه‌واهیری رۆح نه‌نییا و نه‌ملاک
 به‌دنیا به‌ه‌قق به‌نانی به‌شا
 گه‌یشتن نیسه‌ت هه‌ر نییه‌حاشا

ئامادارى

بەلام تۆۋەنلەر مەزەنە تەنیا
 بە تەخلىيەى دىل لە حوبىى دنيا
 دەس بدا بۆكەس ئەو مەقاماتە
 مەورد بى بۆ ئەو گشت كەراماتە
 بەلام گەر جامى پىرى لە چاكە
 تەوئ بىكەى بە قاپى شەكرە
 لە پاش رشتن و ششتى نوپىرى
 ئەتوانى لەوا شەربەت بچىرى
 تا زەرفى دلش تەخلىيە نەكرى
 لە حوبىى دنيا شستوشو نەدرى
 زەحمەت شەربەتى مەحبەت بگرى
 بە عەترى شوھود پەرۋەردە بگرى
 تەخلىيەى بىن بە حوسنى رەشت
 كىلى خەزەنى فەيز بگرىتە مشت
 واستەى وسوول بەو شەئىن و پاىە
 كەمالى عىشقى حەق تەعالايە
 خۆ بى ناسىنىش مومكىن نابى قەت
 بۆكەس دەس بدا عىشق و مەحبەت

ناسینیش به بی ئیدامه به بیر
 له که ونا به پیی ته علیماتی بیر
 موشکله بگا کهس بهو که رهمه
 مه گهر موراد بی ئه ویش زور که مه
 ئه ویش ته ربیه ی پیری ههر ئه وی
 بی بیر مه تله بی خو ی دهس ناکه وی

چاو رو شنی بو ریتکای مه حه بیهت

عاده تن به شهر پیر یا ماله
 دلی عاشقی حوسن و جه ماله
 چون حوسنی رو خسار ههروه ک گوئی ههر د
 یا پیری ئه بیا یا حه فته یه دهرد
 عاقل به جوانی سیرهت موشتا قه
 په روانه ی چرای حوسنی ئه خلاقه
 له خولقی پیس و خووی نامولایم
 به کوللی به دل بیزاره دایم
 هه تا گهر بلین په ئیسی له شهرق
 خوین ریژه و به خیل تونده و که لله شق
 میلله تی دایم برسی و په جالن
 شه و و روژ خه ریک ههر دهس به تالن

تالب بە زوولم و بە ناحەققىيە
 تالان كەرى گشت مالى خەلقىيە
 عالم لە دەسى بىزارە ھەموو
 بى دىنە و دەنى عەبووسە و بە دخوو
 چەندە مەحرۇومە لە كەردەى چاكە
 نيەتى سەدقات پيس و ناپاكە
 وە يا گەر بلّين مەلىكى ئەفغان
 شەخسكە شەرىف عالى و بە ويژدان
 ھيّمەنە و ھەلىم بە دىن و عاقل
 ڤوو خۆش و بە شوش سەموح و عادل
 مىللەتى خۆشحال لايق و شوخن
 دايم موستەريخ گشت تير و توخن
 تەسەوووركەى عەفيف و پاكە
 نيەتى لە گەل ھەموو كەس چاكە
 بى تامەى كەرەم بەم و جەفای ئەو
 ئەمت خۆش ئەوئ و قىنت ئەبى لەو
 خۆ كەمالاتيش ھەرچى مەوجودە
 ڤەشەيە لە خولق خودای مەعبودە
 چوونى دەروازەى نەزەر لە ئەخلاق
 سەبەبى قوربە بە سەففى عوششاق

ئەوجا بەو نەھجا ئەچن كە وتمان
 تەفە ككورى وورد لە وەزعى يەزدان
 پاش تەخلىيەى دل لە حوبىى دنيا
 ئەيكەن بە عادەت لە جىيە تەنيا
 ئەخوينين دەرسى رەسالى ئافاق
 تەئلىفى مونيف حەزرىتى خەللاق
 چونكە مەوزوعى ناسىنى ئەو
 مەشەررەف ئەبن نەتىجە بەو
 ھەررەك عائى عارىف و عالى
 لە فەزل و عىلمانەبى ئەمسالى
 لە ھەر فەننىكا تەئلىفى لايىق
 بكا پر نوكتە و مەعنا و حەقايق
 جا ھەر كەس بە پىي ئىستعدادى خوى
 مۇتالەئەيان گەر دەس بدا بوى
 مەبلەغى عىلم و غەرىزەى زەكائى
 ئەو مۇسەننىفە مەعلۇوم ئەبى لاي
 تا عىلمى لە لاي زىاتر دەر كەوئى
 باشتر لە پىشتەر ئەوى خۆش ئەوئى
 مۇتالەئەش لەم كەونەدا كەم كەم
 بە تەرتىب كۆگائى عىرفان ئەكا جەم

عیرفانىش ھەتتا ھو جوم كاتە دل
 قازانى عىشقىش چاكر دىتە كول
 خودا بە ھەققى (خير الخلقه)
 ھەم بە شىرانى بىشەى تەرىقە
 بە باى وەشتى فەيز قىبلە كەى قىدەم
 فەزا پەر بكا فەيزانى كەرەم
 نركەى ھەورى جود دەس بە بەخشىن كا
 پەھىلەى عىرفان زەوى دل شىن كا

سەبەبى وصول رزقنا الله اياه و القبول

بجاء حضرة الرسول

بەلام بۆ وسوول بە ئەوجى ئەعلا
 شەرتە (تَخْلُق) بە ئەخلاق الله
 چون گەر لە بەينى دوو كەسا نىسبەت
 ھەر نەبى دۆستى مەھالە ئەلبەت
 قايم ترينى رشتەى عەلاقە
 لە بۆ مەھەببەت قوربى ئەخلاقە
 عارفى جارى رىقى كەوتە چۆلىن
 پروانى بازىك وقەلى لە دۆلىن
 پىكو ئەو ەستىن پىكەو ئەرۆن
 لە گەل يەك ئەنون دوو بە دوو ئەخون

بە دەوام بىرى لىي كۆندەۋە
 بۆچى لە يەكتەر جىنانابنەۋە
 ئاخۇ ئولفەتيان حىكمەتى چىيە
 خۇ ئىتتىحادى نەۋەيان نىيە
 كە دىققەتى كۆرد لەم باز و قەلە
 يىنى ھەريە كە پىيە كىيان شەلە
 وتى لە بەينا ئىتتىحاد ئەلەبەت
 لە ۋەسفا ھۆيە لە بۆ مەھەببەت
 لە بازو ئەمجا باز دە بۆ ئەم لا
 قل و لله المثل الأعلى
 دەفعەيە فەرموۋى پەسۋولى ئەكرەم
 سىيسەد خولق ھەيە بۆ خوداى عالم
 لە گەل ئيمانايە كى لەۋانە
 لە ھەركەسا بىي جىگەى جىنانە
 يارى غار فەرموۋى لەۋانە قوربان
 لە نەفسى مندا مەۋجودە ھىچيان
 لە جوابى ئەۋدا شاھى دىن فەرموۋى
 لە نەفسى تۆدا مەۋجودە ھەمۋوۋى
 بۆيە ۋەقرەى گرت سىرپ لە سىنەى دا
 شوھوود نەقشى بەست لە ئايىنەى دا

بى سىرپ نە يەرموو سەيىدى ۋە سىق
 گەر بکىشرايە ئىمانى سىددىق
 لە گەل ئىمانى ئەھلى ئەرز ھەموو
 ھەر ئىمانى ئەو پاجىيە تر ئەبوو
 لە ئەولياشدا ئەکەل ئەوانەن
 داراي ئەو سىرپە ۋ ئەو پەشتانەن
 بەلام ئەم پىگە پىيەكى وايە
 پاينى دوورى ۋ زەحمەتى نايە
 چەن کەزى سەخت ۋ بىابانى چۆل
 چەن بادىيەى کرک تەن ۋ شىوو دۆل
 چەن بەحرى بىپەى لەو بەينەدایە
 چەن پىيە خەتەر ۋ دال بە تەنبايە
 ھەرچەند حەقىقەت پىگەى وسولە
 ئەمما جىيە ترسى درندە ۋ غولە
 ھەر زۆر موشکەلە بە تەنھا دەرچون
 لە پىيە ۋا دور ۋ پىر بەلا ۋ تون تون
 پىگەى سەر بىر ۋ ئاسان ۋ ئەمین
 ئە گەل سەر کردەى قافلەى يەقین
 توند دەس گرتنە بەو حەلقە کەوا
 سىلسەى حەلقە تا خاتەم ئەپروا

بەيانى ئىستىعدادى بەشەر بۆ وصول بە ئىمانى
شەودى وە ئىحتىياجى بەشەر بە وەسىلەى جەلبى
فىوضاتى ئىلاھى

هەنگامى ئاھەنگ دەعوەتى ئەسرا
شەوى حوزور و خلەئەتى كوبرا
لە دەمى زوھوور تەجەللای ئەكبەر
تەتویج بە شەئنى (مازاغ البصر)
بە دوچاوى سەر پەسوولى ئەكرەم
بینى زاتى پاك خەللاقى عالم
جەمالى كەوا پۆئیەتى فەرموو
دائیم لە دلیا مۆتەجەللا بوو
ئاوینەى سینهى سددىقى كامیل
چۆن پاك بوو لە گشت گەردى پەزائیل
پرووی تەوہججوى لە دلى فەرموو
نائیل بە پوتبەى سددىقى یت بوو
بەو لوتفە ھەزەرەت كردى لە گەللیا
ئەسرار وەقرەى گرت ھەمووی لە دلیا
لەویشو ھەروا دەستە بە دەستە
تەودیع بە یەكتر كرا تا ئیستە
چۆن ئەگەر داينیى چەند ئاوینە یەك
ھەموو بى حائل بەرابەر بە یەك

رۆژ گەر بە ئەووەل تەقابل بکا
 ئەو نوورە یەک یەک بە گشتی ئەگا
 دلش لە ئەسلا ھەر وەک ناوینە
 ساف و بئى غەش و پاک و خاوينە
 ئەمما چىن چىنى پەردەى پەزائىل
 بو دەرکى ئەسرار بوون بە حائىل
 پەزائىلش چون خولقى شەیتانە
 نىسبەتى زۆرە بەو پەوشتانە
 دائىم ئەو دلە ھىلانەى ئەو
 مەئواى کونەبوى وىرانەى ئەو
 مائىکىش دوژمن بىکا بە مەئوا
 زەحمەتە ئىتر دۆستى تى برؤا
 ھەتا حالى دل بەو جۆرە وابى
 زەحمەت لە سەرپى خودا ئاگا بى
 خو پەزائىلش دەرەى وەھانە
 دەواى خارجى ساحەى ئىمکانە
 مەگەر بە دەوام رىازەى شاقە
 حاسل کا بو دل شىفا و ئىفاقە
 ئەویش بو نەخۆش زەحمەتە بکرى
 مەگەر داوینى دوکتورى بکرى

دوكتورى ئەوئىش (عارف بىللە) يە
 بە دەستوراتى دەوا ئاگايە
 چون ئەووەل ئەوئىش ھەر وەك ئەو بوو
 لە بەردەس زاتى ترا دەرچوو
 بە پىي مەھارە و تەبابەتى خۆى
 رەزىلە يەك يەك بزار ئەكا بوى
 ھەر رەزىلە يەك لە دل دەرپىنى
 فەزىلە يەكى لە جى ئەچىنى
 پەرورەدى ئەكا ئەو خولقە وەھا
 ئەيگە يەنئەتە ھەددى ئىنتىھا
 كە رەگى ئەو گشت دەرەدە برارە
 بە كەمالى خوى چاكە رازاوە
 وا ئىتر ئىبلىس كاول بوو جىگەى
 نىسبەتى نەما سەدكرا رىگەى
 پاش سەيقەلى دل لە زەنگى قەسوەت
 وەسلەى بە ھەددى ئىنتىھاى سەفوەت
 شىخ ئەو دەمە روى دلى تى ئەكا
 تەى مەقاماتى ھەموو پى ئەكا
 لە ئەو ەلشۆ ھەتە ئەگاتە
 تەى نىھاىەتى ئەو مەقاماتە

دەستى ئىمدادى مورشدى ئەوئ
 تالە پىازە پەكى نەكەوئ
 ھەردەم بە شەھدى ۋەجدىكى تازە
 لە بوئى خۇش ئەكا تالى پىازە
 لە ئىنەكاسى مورشدى خۇيان
 حالاتى عەجىب پروو ئەدا بۇيان
 بە ئىندراجى پروتبەى نىپاىت
 لە سىنەى شەخسى ساجىب پىداىت
 پاىەى شوھود و مەقامى حوزور
 كە ئەعالى گىشتە بوئى ئەكا زوھور
 بەعزى لە تەكمىل ئىشتاكو دوورن
 داراى مەقامى (كشف القبور)ن
 ئەچنە سەر قەبر و ھەواس سەد ئەكەن
 دەركى ئەحوالى چاك و بەد ئەكەن
 ۋەختى حىجابات پەى بوو سەراسەر
 مەقامات ھەموو تەى بوو ھەتا سەر
 يەك لەحزە بە رۇح ۋەك سەىلى ئەملاك
 گەشت ئەكەن ھەموو ئەقتارى ئەفلاك
 بە تەبەقاتى دۆزەخ و جەننەت
 ئەگەر پىن بە بى لەرزەت و مىحنەت

بی خہ و بہ خزمہ ت پیغہ مہر ئہ گہن
 موتالہ باتیان لہ لا عہرز ئہ کہن
 موختہ سہر قووہی بلتیسہی ئہ نواری
 لہ ت ئہ کا پەر دہی عالہ می ئہ سرار
 ہەر کہس ئینکاری ئہ مہ کا. ئہ گہر
 بر وای بی بہ فہرموودہی پیغہ مہر
 بو ئیسات لہ بوئی ئہ خوینمؤ منیش
 ہەر لہ (بی یسمع) ہہ تا (بی یبطش)
 زو بان لہ شہرمی حالۃ بزرگان
 مہر کہ بی نوتقی لہ نگہ لہ مہیدان
 دہر گای ئیستیغنا گہر بیتو داخہن
 بہ زہر پرہ فہرقی شا و گہ دا ناخہن
 نیسبت بہ قہ سری قوربی ئہ علایان
 وہک سوالہ تیکہ دنیا لہ لایان
 کہ سئی لہ مہیلی جہننہت بہری بی
 ئہ بی دنیا لای قور بہ تی چی بی
 ئہ وان بی مہیلی باغی نہ عیمن
 عاشق جہ مالی وہ جہی کہریمن
 فی المثل ئہ گہر ئہ نواعی تہ عام
 پوخت ولہ زیز و خویش بوئن و خویش تام

لە سەر سىنى يەك تەرتىبى بىدرى
 ئەمجا شەخسەكەش مۇخەييەر بىكرى
 لە بەينى ئەو و پەئىسى شارى
 نفوزى تەسلىم بىكرى بە جارى
 مەر نەفسى تەواو دەنى و خەسىس بى
 رياسەى نەوئ و نانى پىويس بى
 لە وەزەى ئەوان عەجەب مەمىنە
 دەرەقىان تەردىد بە دل مەينە
 ئەوان عولەماى عالى و پەببانىن
 پىوہبوى داوى جىفەى دنيا نىن
 بە بالى ھىممەت خارجى دنيا نىن
 وارىسى عىلمى فىرقەى ئەننىان
 زەرىف ھالى بە بەم دوو كەلىمە
 كە چەند پاىەيان بەرز و عەزىمە
 بى شك ھىكمەتى ئىرسالى پەسوول
 لە پاش تەبلىغى ئەھكام و ئوسول
 لە بوؤ(افاضە) و (استفاضە) بوو
 دوا خوڧيان بە مان (تفویض) يان فەرموو
 چۆن ھەق لە كەمال (تقدس) اىە
 عەبدىش لە ئەدنای (تدنس) اىە

بى غايەت نىسبەت لە بەینا دوورە
 بو جەلبى فویوز بەرزەخ زەرورە
 دوا روسول ئەمان واستەى بەینن
 یەعنەى بەرزەخى ذوالجەتینن
 لەولا مۆتەسەف بە خولقى حەقن
 لەم لاوہ لە سەر سورەتى خەلقن
 نزیکن لە خولق بو (استفاضە)
 بە خەلقیش ئەنجام ئەدەن (افاضە)
 ھەتا زەمانى مەھدى ئەمانە
 ئەبى ھەر بىن وەعدەى خۆیانە
 بەلام ئەغلەبیان مەخفى و مەستوورن
 دائیم مۆستەغریق تەجەللای نوورن
 قیسمن ھەر ئەبى مەجزوبى حەى بن
 بەعزى تر لەوان رجال الغیب
 لە کەونا لە لای خواوہ مەئموورن
 بە چەند (متصیب) و عەدەد مەشھوورن
 سێسەد و پەنجە و پێنجە عەدەدیان
 مەئوسمان نەکا خوا لە مەدەدیان
 لە وانە سێسەد ھەر نوقەبایە
 بەرەو ژور لەوا چل نوجەبایە

گەرەتر لەوان ئەبدال ھەوت کەسن
 ئومەنائوللا و عالى و ئەقدەسن
 چوارى تریشیان ئەوتادىيان ناوہ
 چوار پروکنى عالەم بەوان وەستاوہ
 سى کەسش ئەفراد عالى جەنابن
 لەناو دائىرەى (قطب الاقطاب)ن
 (قطب الاقطاب) یش فەردىكى وایە
 رەئىسى تەواو گشت ئەولیاىە
 ئەمە بۆ ھەرکەس بوو بە مەرتەبە
 بە غەوسى وەقتى خوۋى مولەققەبە
 لە بەرەکاتى ئەمانۆ، خودا
 لە بەلای عامە مەخلوق لائەدا
 دىيالا ئەمانە چۆل نابى ساتى
 تادەمى (یوم ینفخ) ئەگاتى
 بەعزى زاھرن ئەھلى ئىرشادن
 مەشغوولى سەیقلە قەلبى عىبادن
 بە مال و بە حال بە رۆژ و بە شەو
 خزمەت و کۆمەک ئەکەن بەم و بەو
 بە دەنيان مەوقوف بۆ خزمەتى خەلق
 رۆحیشیان واقف لە خزمەتى ھەق

لەگەل كەمالى ئەدەب و ئىخلاى
 ھەركەس بناسى تەبىبى ھەق ناس
 توند بە دل رشتەى مەھەببەت بگرى
 سەعادەت ئەبا ئەو رۆزە ئەمرى
 ۋەفقى (المرء مع من احب)
 شاد ئەبى سبەى بە علوى (منصب)
 ساخا تۆبىو زولجەلالى خۆت
 بە عەزەمەت و لا يەزالى خۆت
 ۋەھا بپرژە لە ھەورى ئىحسان
 بە سەر دىمى دل بارانى عىرفان
 كە باغى ھىوام بۆ بىننىستە بەر
 چەشمەى خۆش بەختىم بۆ بخاتە سەر

بەيانى فائىدەى سلوك و پەيرەوى

ئادابى تەرىقە

ئەمجا براكەم ئەمەش بزانە
 كە سوودى گەرەى تەرىقە دووانە
 ئەوۋەل تا دلت بە بۆتەى تەۋحىد
 پاك يىتۆ لە ژەنگ تەقلىد و تەردىد
 دوھەم تا ئەعمال ھەرچىت بۆكرىا
 ئەۋىش خاۋىن بى لە عوجب و رىا

چون ئەبى لە باى خە تەرەو تەردىد
 موحافزە كەى فانۆسى تەقلید
 بەلام خورشیدی شوھود كە دەر كەوت
 بى باكى لە باى بە لای چرانەوت
 لە حینی حوزور شای بە ھەمىيەت
 كوا مە جالى ڕوو بۆ لای ڕە عىيەت
 بە ئىنسان ئە كائەو عىبادەتە
 كە نرخى مولكى گشت سە عادەتە

بە يانی ئەمە كە تەرىقەكان ھەموو ھەقن بە لام

لە سوود و نزيكانا دارای فەرقن

لە بە ھەرى فەيزى ڕە سول اللەوہ
 شەتتى تەرايق ئىجرا كراوہ
 ھەريەك لە ياران گورج بە دەس و برد
 لەو بە ھەرى فەيزە نەھرىكى ھەل كەرد
 بۆ سەر مەزرە عەى قولوبى عىباد
 ئاودىرى چەمەن سەربەرزى ميعاد
 لەوانىش ھەريەك بە چەند فروعى
 جۆگەى لى بووہ بۆ چەند زروعى
 ھەر فەرعى لەوان تەرىقە يەكە
 تەسمىيەى بە ناو سەر ھەلقە يەكە

ۋەك نەقشبندى و قادرى و چەشتى
 كوبرەۋى و باقى تەرايىق گشتى
 ھەمويان لوببى شەرىعى ئەنۋەرن
 رەۋشتى گەۋرەى فەخرى بەشەرن
 ئەمما تەرىقەى عالى نەقشبەند
 بە بىرپىازە و بىر كەمەند و بەند
 لەۋان نىزىكتەر لە ھەموش ئەسبەق
 موسلى عەبىدە بە ھەزرەتى ھەق
 چون ئەخلاق بەستەى رەۋشتەى قولوبن
 قولوبىش شەيدائى خولقى مەحبوبن
 لە پىش و كەم كەم بە ھوببى خۇيان
 تەغلى دل بەخىو ئەكەن لە بۇيان
 ھەر دەرسى عىشقى خۇى پى ئەخوينى
 تافەننى فەنئەى لە بۇ ئەنۋىنى
 يەنى بۇ ھەرلەنەزەر كا مورىد
 ئەينى سۈرەت مىسالى مورشىد
 لە تەۋەججۈھى مورشىد ۋ گاه گاه
 ئەبىس لىلە دل اللە . اللە
 گەر دەۋام بكا ئەۋزىكرە جار جار
 روتبەى ئەچىتە سلطان الأذكار

يەئنى لە تەوا زەرپراتى وجود
 ئەبىسى زىكرى ھەزرەتى مەعبود
 كە لە فەناى پىر گەشت بە پاىە
 نۆبەى دەرسى عىشق رسول اللہ يە
 چونكە نىسبەتى وا پەيدا ئەكات
 كە بە ئىتدائى عىشقى ئەو بگات
 بە ئىلقائى درووس (تلمىذ)ى قەلبى
 ئەبا بۆ روتبەى (فەنا فى النبى)
 ئەبىنى نەزەر لە ھەر شتى پاى
 بكا سوورەتى مىسالى لەولاى
 كە گەيە پاىەى (فەنا فى الرسول)
 (مرشح) ئەبى بە روتبەى وسول
 يانى بۆ كەسبى مەحبەبەتى ھەق
 لادانى روى دل لە جەمىعى خەلق
 بە تەوفىقى ھەق تەربىەى پىران
 ئەوا گەيانى بە ھەسلەى عىرفان
 كۆمەكى مورشىد لەم جىدا ھەتمە
 ھەك شەمس ئەفەرموى عليه الرحمە
 لە مەزلەقەى سەخت (فەنا فى اللہ) دا
 ھۆشى بى مورىد نەيە بە لا دا

ھەرچەند تەواو بى موريد لە ھەرکا
 بى مورشيد زەحمەت ئەو پىگە ھەرکا
 لەولای فەناوہ فەنای فەنايە
 يەعنەى لە فەنای خوۋى بى ئاگايە
 ئەمجا رجوعى قەھقەرى ئەکات
 ھەتابە (بەقاباھە) ئەگات
 لەو بەینەدا چەند موراقەباتە
 تەعلیمى دەستوور نەفى و ئیسباتە
 ھەک موراقبەى (مەى و صمدى)
 یا (اقربىہ) لە گەل (احدى)
 پاش موراقبەى ئەسما و سیفات
 نۆبەى دى تەعلیم موراقبەى زات
 مەقاماتى ئەم فیرقەى کیرامە
 مەجمووعى ئەلین ھەژدە مەقامە
 شمس الاشرافى عالى ھەرەجات
 ھەرموبە ئەووەل کەشف و کەرپامات
 وارداتى غەیب ھەم موشاھەدات
 قووەى ئیدراکى بو موعایەنات
 تەلوین و تەمکین نزول و ئافەت
 بەھەرە و فەوائید عالەمى قوربەت

شووھودە و فەننا (فناء الفنا)
 بەقايە و لە گەل (بقاء البقا)
 فەوقى دەرهجات نور الانوارە
 ئەعلا دەرهجەى شىخى کوببارە
 تا نور الانوار لازمە مورشىد
 دەس بەردار نەبى لە حالى مورید
 کە بەو مەقامە زانى واسلە
 مورشىدى ناوئ خویشى کاملە
 تا مورشىد پوتبەى بەو جىگە نەگات
 ئەلەین خەتەرە با ئىرشاد نەگات
 ئىبتىکارى حالى ئەم بزرگانە
 پەشە باى گۆلى چرای ئیمانە
 تىکەلى و تەرکی ئەدەب و وىقار
 حىجابە و سەبەب بو دەردى ئىنکار
 مەرھەر کللى ئەدەب و حەیا
 ھەلگىرى قاپى فەیزى ئەولیا
 ھۆى سروھى سەباى لوتفیان ئەدەبە
 واسیتەى جۆشى عەتفیان ئەدەبە
 سەبەبى فەوزى فەزىیان ئەدەبە
 جالبى مەیلی بەرزیان ئەدەبە

مەدەدىيان ناگابە بىئەدەبان
 ساخوا نەمانکابە بىئەدەبان
 ناسىنىيان لە بو دنيا پەرستان
 مەنە وەک جەمەى تەموز و زستان
 بەلام لەم عەسرى (شراالعصار)ە
 مودەعەى زۆرە و کەم ئەهلى کارە
 ھەرخۆيان ئەغلەب داراي پەزىلەن
 کەى ئىتر لە بو خەلاس وەسىلەن
 بىئەکەسب و سلوک بەعزى لە جىئى خوى
 شىخى بە ئىرسى دەسى داوہ بوى
 زاهىرەن لە فزەن پىئى ئەلەن مورشىد
 (والله على معناه شەھىد)
 تەرىقە عىلمى گەورە و گرانە
 پىگەى کەم کەسى پەرھونەرانە
 جىانى يە لە شەرع تەرىقەت ھىچى
 گەر لايدا ئىتر تەرىقەتى چى
 ئىستە ئەم عىلمە شەرىفە خاسە
 مەلەبەى زومرەى (عوام الناس)ە
 وەک نەيشى زانى جاھىل نەپىرسى
 کە وەرناگىرى عىلم بە ئىرسى

که سنی له خویندن وهختی خالی یه
 له عیلمی باوکی چی لی حالی یه
 درهخت نه نیت و خه یالی بهری
 تیری لی نه خوا نهی خاک به سهری
 لای نه هلی عولوم خوسوس نه وانه
 که دین له لایان پوچی ره وانه
 مه علوومه لایق به ئیرشاد کامه
 کی دارای به رزی پوتبه و مه قامه
 به عهزمی سابت به نییه تی راس
 له گه له که مالی نه دهب و ئیخلاص
 نه چنه حوزوری تا مه نجه لی دل
 بویان به فیزی سینه بیته کول
 موریدیان نه غلب یا عوله مایه
 یا عه و امیکی ژیر و دانایه
 جا گهر نه زانی دلت نه خوشه
 نه جاتت له دهس مهره ز پی خوشه
 ریگهی بیاره ناشی نه زانی
 توند بگری داوین عوسمانی سانی
 بی شک دوکتووری دهردی دل نه وه
 مه حه للی حه للی ههر موشکل نه وه

دہواداری گشت دہردہ دارانہ
 مہرجہعی ئہرباب دل بیدارانه
 بہ پژو و بہ شہو مہحزی پہزای حق
 دہریغی ناکالہ خزمہتی خہلق
 نہقدی کہمالات مہعاریفی گشت
 لہگہل فہزائیل ہہموو گرہ مہشت
 یوسفی میسری حوسنی ئہخلاقہ
 مہزہری سیفات خودای خہللاقہ
 سولتانی مہسنہد ئیقلمی ئیرشاد
 لوقمانی چارہی قولوبی عیباد
 مہحبوبی تہواو ئہولای کیپرام
 نائیبی حہزرہت سیدالانام
 شاہی بہ تہمکین مولکی مہعانی
 جی داری شاہ و غہوسی گہیلانی
 دارای خہزائین گہنجی کہرامات
 (واصل) بہ ئہقسای روتبہ و مہقامات
 واسیتہی وسول سالیک لہ ناسوت
 بہ ئہعلا ئہوجی مہقامی لاہوت
 وہک شاہی جہیلی و فاروقی ئہحمہد
 قوتبی پہببانی سولتانی سیرہہند

دەرچوو لە سارای پوختی هەوتەمین
 ئێتى نەنیشە گەردى لە گەردەنشین
 لە خێمەى تەکمیل دەوائىر گشتى
 بون بە یەك نگین چۆنە ئەنگوشتى
 لە چەند بەدرى بۆرچ سەمای ئەنوارۆ
 لە چەند غەوواسى بەحرى ئەسەرارۆ
 بەرلە زوهورى موزدە دراوہ
 كە قوتیبیەتى بۆ دانراوہ
 بۆ ئەوہى جۆیای نورى یەقینە
 وجودى میشتكات سەراجى دینە
 تووتى نەىستان قەندى ھىدايەت
 قومریانى باغ دەرک و دىرايەت
 پەرۋانەى چرای جەمالى ئەون
 پابەندى شەھدى كەمالى ئەون
 تانەى تەعەسسوب دیدەى بەسیرەت
 گەربى بە پەردەى عیناد چ ھیرەت
 خو کۆپىرى زکماک جەھلش یەقینە
 نابینى چى جوان چى ناشیرینە
 دیدەى دانایى پەر سورمەى ئینساف
 ناتوانى بە ھەق نەکا ئیعتیراف

خودا بە جاھى ئەم زاتە كەوا
 لە دەردى قەسوەت دل ئەكا دەوا
 پىم كەرەم فەرموو ھەرچى مەرەمە
 ھەر چى ھۆى خۆشى بۆ ھەردوولامە
 دل مۆنەووەر كە بە نوور مەعرفەت
 لە پاشى سەفوەت لە دەريای پەحمەت
 غايە مەحەببەت فى بەسیرەتە
 حوسنى خاتیمە و ھەم عافیەتە

وہ لامي پەخەگرەکان لە دین پەروەرى

گرۆى پىشىنان

والەبۆ مونسىف ھەللى موشكل بوو
 دەواى دەردەكە دەرجى موسھىل بوو
 كە پاكى كردۆ بە دەسپەرى بۆرھان
 دوکەلى شىشەى گرسۆزى ئيمان
 لە بەر مەشعەلەى زەرىف ئەيىنى
 كى وەك پەپولە خۆى ئەسووتىنى
 يا كى بە داوى عەلاقەى جىھان
 گىرئەبى و نەپۆشت بۆ گەشتى جىنان
 (تفضیل)ى ناسن لاسىك و بەنزىن
 بە سەر كونوزى جەواھىرى دىن

لەو كەسانەوێن جاھیل بە دینن
 دڵچۆڵى نوورى چرای ئایینن
 ئەوەندە لە حەق دوور و بێ فەكرن
 بە سەنەت بە دین بەھانە ئەگرن
 خۆیان چل سالتە دینیان بەرداوە
 بە تەمای ئەو نەكەونە داوە
 كوا پیشەى یەکیان كە پێى پیشەكەون
 ئەونە لە دووتۆى پەستى نەخەون
 بەم ماوە حەتتا یەك نووكە دەرزى
 بە پیشەى دەرزیش نەگەینە بەرزى
 ئەربابى سەنەت وەك ئەوانە نین
 ئیستیهزا بكەن بە مەزھەب و دین
 ئەغلەب ھەر پیشە و زانستى خۆیان
 بو بە ئەسبابى ئیعتراف بۆیان
 بە حەقیقەت و راستى ئەم دینە
 كەوا ناسخى ھەموو ئایینە
 یەكێ لە خەبیر عیلمى نەباتات
 لەو عیلمە تەواو بە پایە ئەگات
 بەو فەننە حالى ئەبێ لە ھەر كۆى
 گيا دەربى بەجووت نیر و مێ ئەپروى

قورئان ئەكاتۆ بۆ باسى سەوزى
 لە سورەى (يس) سُبْحَانَ الَّذِي
 خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا
 ثَبَّتَ الْأَرْضَ) ئەبينى و لەما
 فەكرى ئەكاتۆ ئەلى كە واىە
 قورئان بى گومان كە لامى خواىە
 چونكە ئەو دەمە قورئان ھاتووہ
 عىلمى نە باتات ناویشى نە بووہ
 يە كىكى تەرىش بە مىكرۆسكۆب
 لە جى دەمى سەگ ئەبينى مىكرۆب
 لە دەوا ھەرچى كە فەكرى بۆچوو
 لەو جى دەمەى داو عىلاجى نە بوو
 لە پاشا زانى ھەر گل و ئاوہ
 كە چارى ئەوى پى سپىرراوہ
 ھەروا ئەجنەبى لە ئەربابى فەن
 زۆريان ئىعتراف بەم دىنە ئەكەن
 بەلام چون ئەمان لە زانست دوورن
 بە فەنن و دىنى ئەوان مەغرورن
 بى ئەمەى كە ھىچ نەقسى بىنن
 دائىم خەرىكى تەنقىدى دىنن

تىكەلى زىلى نەفس و ھەوا بوون
 كە قەلىسى گولزار قانوونى خوا بوون
 سەنايەع ھەرچى دروست كراوھ
 ئەلبەت لە مادە تەرتىب دراوھ
 مادەش گەرھى پەست يا ھى بەرزى يە
 لە كارگاي خەلقى خوا بەدەر نىيە
 مادە ئەگەر خۆى دروست نەئەكرا
 سەنايەع ھەرگىز ناوى نەئەبرا
 خوا ئەبى ئەسباب ھەموو تەرتىب كا
 سەعات چى ئەوجا سەعات تەركىب كا
 بەرق و تەبىيارە و ھەرچى سەنعەتە
 لە رەبەت و دەسلالە ھەر وەك ساعەتە
 ئەو زەكاش كە رىتى سەنعەتيان پى برد
 چۆنيان دەسكەوت و كى دروستى كرد
 ھەموو ھەر خەلقى خودان تەواوى
 چ بە سەر يەكۆچ بە بلاوى
 مەخسوس مەركەبى بەررىيە و ھەوا
 ناويان بە خەلقى خۆى ئەبا خودا
 (خلقنا لهم) تا (ما يركبون)
 وەختى نازل بوو ئەمان ھەر نەبوون

غەزەز ئىخبارى قورئانە كە خوا
 خەلق ئەكا مەركەب بەرپىيە و ھەوا
 ۋەرنە گەر نەفسە و گەر كەردەى دەسە
 ھەموو ھەر خەلقى خوداى ئەقدەسە
 ئىستەش لە دوتاي شايەنى سەنعت
 ۋا بە ھەواۋە (تاي) بە مەنفعەت
 ئەتۆم كە ۋەختى سەدا ھەلبىتى
 چەند باغى نەۋبەر لە پىشە دىنى
 چەند تازە غونچەى گولشەنى حەيات
 لە نەسىمى سوبح تەنەففوس ئەكات
 يا بى ھونەرەن بە دايمە گوئ
 ئەكەن بە ۋەقفى ئىخبارى پادوئ
 بى تەماى نەفع و ترسى مەزەرپەت
 بىريان بە ئىخبار دا بە يەك كەرەت
 لە بەر فەنتازى و ھۆى تەجەممولات
 بە سەبەب ھەواى زۆر بە دەسلەت
 چەند گەنجى بى دەس بە حەيات موشتاخ
 سەرى نايەۋە بە دەردى مەراق
 چوون گەر ھوكمى شەرع پىعايەت ئەكرا
 حەققى خاۋەن حەق بە باشى ئەدرا

چارشېۋى شېۋەى عىففەت و حورمەت
 بىمايە لە سەر روى شەرمى ئافرەت
 نە سەرۋەت مەيلى بەش بوونى ئەكرا
 نە ناۋى رەفعى ئىزدواج ئەبرا
 پاىەى سەناىع گەيىە مەركەزى
 دوۋەل لە يەكتەر گشتى ئەلەرزى
 ھەرسەناىع بو كە بو بە ئەسباب
 نىفاقى بەين و (ظھور)ى ئەحزاب
 نابىنى ئەمىرۆ لە شار و لادى
 دوو كەس لە گەل يەك مەحبەبەتى بى
 خۆزگە ھەر سەنەت ناۋى نەبوايە
 شاىەد ئىتتىفاق ۋەك خۆى بىمايە
 چونكە يەكەبەتى بەين و مەحبەبەت
 سىحھەتە لە بۆرۈحى مەملەكەت
 بەلام خەتەرى دەردى ئەم عەسرە
 شىفاى لە (خرق العادە) دا ھەسرە
 فەرموودەى ھەزرەت ھەمىو بەدېھات
 لە شار و بازار قەسەبە و دېھات
 ھەلگىرا ھەيا و دىن و ئەمانەت
 بوو بە بى شەرمى و خەتا و خەيانەت

دوکەلى دەجال ئەوا ھاتەدى
 يانى ھەمووکەس بە چاوى خۆى دى
 لە عەسرى ئەویش ڤىوايت واىە
 نان و ئاۋ لە ژىر دەستى ئەواىە
 بە ۋەفقى ھەدىس ھەتالە دنيا
 بمىنى ناوى خالى تەنیا
 جەھان ھەروەك خۆى باقى ئەمىنى
 تىکچوونى نابى و زەرەر نايەنى
 کە نەماناوى خەللاقى ئەکەر
 لە ئەرزا ئەوجا تىک ئەچى يەکسەر
 ۋا ئىستە زۆرن باۋكى موسولمان
 تەنھا شەرەفە و ناموس قەسەمیان
 نە قەت لە زاهىر نە لە پەنھانا
 ناوى خوا نايە بە زوبانىانا
 فەوتاوى سوغرى باری ئىبلىس
 خنکاوى بىرى بىرى زۆر پىس
 خودا لەم دەردە لە دل کارى يە
 کە لە عالەما ئىستە سارىيە
 بمانپارىزە و حىفزمان بفرموو
 ئىمەيش و باقى موسولمان ھەموو

جا تویش کہ خالق بہ خوا بزانی
 برپوات بی بہ گشت پیغہمبہرانی
 بزانی ہەرچی فہرمووه راسہ
 پہیرہوی ئہمیری مایہی خہ لاسہ
 دنیایش ہہروہ کوو پر لہ مہ لالہ
 (سریع الفنا) و پروو لہ زہوالہ
 بیش زانی سزای ئہہلی جنایہت
 سوتانی کہ بی دواپی و نیہایہت
 نہ ئہ ژین لہ ناو ئہوا نہ ئہمرن
 نہ سہ بریش لہ ژیر عہ زابا ئہ گرن
 وہیا ئہوانہ ئہہلی تاعہ تن
 دل خویشی شاری خویشی جہننہ تن
 باغی پر لہ گول لہ حور و غیلماں
 لہ قہ سری عالی و تالار و ئہیوان
 بہ دائیم ہەر لہم لہ زہ تا ئہ ژین
 لہ کوچ و پیری و دہرد و غہم ئہمین
 گیرام ئہم دنیا بہم گشت دہردہوہ
 بہم ہہموو بہ لا و ئاہی سہردہوہ
 جہواہیرات بی و توش موددہی سہد سال
 شابی و تیا بژی دل خویش و خوشحال

بەھەشتىش بلىن ھەر بەرد و خاك بى
 بەلام ئەھلەكەى لە ھەسرەت پاك بى
 ھەمىشە بژىن مردنيان نەبى
 خەمى بە دۆزەخ بردنيان نەبى
 لەخۆت ئەپرسم پىم بلى كاكە
 خەرىكى كارى كاملا بى چاكە
 ئىتر پىشنيان بە نوورى برپوا
 لە نەزەريانا مەعلوم بوو كەوا
 بەشەر بە چوار ھىز مەزجە بى گومان
 مەلەكى و دىوى و سەبوعى و ھەيوان
 بە ھەيوانىيەت قەيدىكە لەلات
 ئەو ھىزە كە بەو ئەخەوى و ئەخوات
 ئەگەر بىنىشت ئەكوژى و ئەبرى
 رىگرى ئەكا و سكى خەلق ئەدرى
 رەحمى بە ھالى ئەم و ئەو نىە
 ئەو ھەش قووەتى دەپەندەگىە
 يا پىتەو ھەدى فىل و تەلەكە
 سەيرت كرد ئىشى زورى كەلەكە
 بە قومار بازى و مەكرە ژيانى
 بەويشە ئەلەن ھىزى شەيتانى

ۋەيا ئەگەر دىت ھېمنە و ئەمىن
 راستە و بەھەيا ڤوخۆشە و بەدىن
 (كريم النفسه) و عاقلە و زەكى
 بەم فەزلەش ئەلەين قوۋەى مەلەكى
 جا دەستى مەيلىت بۆھەر كامى برد
 سەرفى ھىممەتت زياتر لەوا كرد
 باقى تر بەلای نەقسى دىتەڤرى
 قوۋەتى ئەمى پى زياتر ئەبى
 ئەتوانى بەشەر گەر سەعى بىكات
 سىانى دەر خواردى يەككىيان بدات
 ئەمجارە عەينەن ئەبى بەيەك دىو
 مەعناكەى ۋەيا بە خوگىكى كىو
 ياخۆ ئەو مەعنا عالى سىروشتە
 بە عەينى ئەبى بە يەك فريشتە
 لە دىنا بەشەر بە ڤەنگ يەككىن
 بە مەعنا ھەريەك جۆرە شتىكن
 ئەمما ۋەختى سوور سەداى (بعث)ى بى
 سورەت گشت بە دواى مەعناكەيا دى
 يەعنى ئەو مەعنا ھەر نەوعى بى
 ڤەنگ و شكلىشى سەر ئەو ئەچى

بۆيە پىغەمبەر فەرموۋى لە مەحشەر
 ھەر يەك بە جۆرى پى ئەگرىتەبەر
 بە عزى ۋەك مەلەك بە عىززەت و ناز
 قىسمى ۋەك مەيمون بىرى ۋەك بەراز
 ئىتر مەلەك و شەيتان و ھەيوان
 پەستى و تەرەقى نىيە بۆ ئەوان
 نە گرۆى مەلەك تەنەزۇل ئەكەن
 نە ھەيوان و دىۋبە پاىيە ئەگەن
 چونكە ھەر يەكە يەك ھىزى ھەيە
 تەنھا گىرۆدەى ئەو يەك ھىزەيە
 بەلام چون بەشەر مەمزۇجە لە گشت
 ھىزى ھەر چىۋارى گرتوتە ناو مەشت
 ئەتوانى ھىندە تەنەزۇل بىكات
 تا بە مەنەلەى شەيتانى ئەگات
 دىسان ئەتوانى ھىندە سەركەۋى
 مەلەكەش پوتبەى واى دەس نەكەۋى
 ئىتر تەلەبەى ھەزم و مەتانەت
 بە زەكەى بىروا و سەعى و دىانەت
 بە جەددى لە (كلىيە) عىيادەت
 بۆ كەسبى پاىيە بەرزى سەعادەت

بە كەم خواردن و كەم خەوى و نۆشين
 بە كەمى پۆشين بە زۆر تىكۆشين
 شەھادەيان سەند لە (فضل)ى بى چوون
 كە وا لە ھەر سى (طبایع) دەرچوون
 نەتىجە پایەى بەرزى ئەم فیرقە
 (علین)ە یا مەقەدەى (صدقە)
 ئەوانەش چاویان لەم گرۆیە كرد
 گۆى سەعادەتیان لە مەیاننا برد
 دنیایان تەنیا بو ئەو ناسى
 كە خواپەرەستى تیا كەن بە راسى
 ئارەقى كۆشش بو دین بریژن
 دارى پرپەرەى تاغەت بنیژن
 تاسبەى بگەن بە كەلك و بەرى
 بە لوتفى خودا بخۆن سەمەرى
 بە تانە عاجز نەبوون و دل رەنج
 ھەر سوور بوون لە سەر دەرھینانى گەنج
 وەك دەر بەس نەبوون كە لۆمە كران
 بو حالى لۆمە كەرانیش گریان
 كەوا بەم نەختە عومرە مەغرورون
 لاړى و بى بپروا و غافل و دوورن

بى غەمەن لەوہ کردەوہى خۆيان
 نەتىجە ئەبى بە ھەسرەت بۆيان
 ئەمە كافىيە بۆ ھەر كەس كەوا
 بە پىگەى راسى ئىنساڧا بپروا
 ئەوانەش ئەلەين ھەرچى كە بۆمان
 دەس بدا ئەيكەين بە مەيلى خۆمان
 قەت گوى بۆ قسەى فىرقەى ئەنبىا
 ناگرى ھەتا ماوين لە دنيا
 بى شك مىسالى ھالى ئەوانە
 بە كۆمەلەىكى نەخۆش بزانە
 ھەريەك بە دەردى خەتەرى گران
 كەوتبى و خەستە و كز و ناتەوان
 ئىنجا دوكتورى ماھىر و ھازىق
 زەنگىن و بى باك بە رەھم و لايق
 بەزەيى بىتۆ بەوانە كەوا
 نەتىجەى دەردىيان بۆ مردن ئەپروا
 پاش ئەوہ زانى مەرەزىيان چىە
 بى دەوا و پارىز عىلاجىيان نىە
 لە جىى بەرزۆ پروويان تىبكا
 بە جۆرى كەوا ھەمووى تىبگا

بلى چارى توڭلانى دەوايە
 فلان شت مەخۇ دەردت لەوايە
 بەم نەوعە يەك يەك بلى بە گشتى
 دەواو دەردى خۇى بخاتە مشتى
 لە ئىرشاداتم ئەگەر دەرنەچن
 زۆرى پى ناچى كە رزگار ئەبن
 دىتەو بەرتان هيز و لەشى ساغ
 ئەكەونە سەر نىشات و دەماغ
 وەگەرنە دەردى ئىو خەتەرە
 چارتان لە دەستى ئىمكان بەدەرە
 ئەگەر لەوانە پى بلىن چەند كەس
 بروات پى ناكەين تا ئاخىر نەفەس
 زەحمەتە هەرگىز گوئ لە توڭبگرين
 چۆن بە قسەى تو ئەژين و ئەمرين
 ئايا زەرەرى هىچ لى ئەكەوئ
 ئەوان كە سوديان بوڭخويان نەوئ
 هەر وايە حالى دل نەخۆشى دىن
 لە گەل ئەوانەى وارسى نەبين
 جائىتر هەر كەس بى نورى برؤا
 مايەو بەا هەر بى برؤا برؤا

چون ئىتىر ئەوۋە ۋە ھا مىزاجى
 تىكچۈە تازە دوۋرە عىلاجى
 نەفسى نەخۋشى كۆچى ئەبەدە
 بىئى سودە دەۋا دەسى لىئى مەدە
 ۋەنەبى نەخۋش ھەموو چارى بى
 دەرمان و دەرزى و ھەبب بە كارى بى
 نەك نەخۋش بەلكو ئەوۋە مردوۋە
 كە بىرواى بە خواى خۆى گوم كردوۋە
 چون نەوعى مردن بى گومان دوۋان
 نەوعىكى ھەموو عالم ئەيزان
 يەكەمىيان لە بۆ جىسمى ئىنسانە
 دوھەم بە مەرگى رۆحى بزائە
 ھەرىكە بە ھۆى يەك دەردۆ ئەمرن
 ئەگەر پىتى سەعى پزگارى نەگرن
 دەردى تەن سىل و لەرز و سەرەتان
 نەخۋشى دلش گشت رەزىلەكان
 كە سەرى ھەموۋى حوبىى دنيايە
 پشت كردن لە خواى تاكوۋ تەنيايە
 ئەمما يەكەمىيان رۆحى لە دنيا
 دەرئەچى و جىسمى تيا ئەچى تەنيا

ۋەختىكىش ھەستالە پۇژى مەحشەر
 جلى بەدەنى ئەكاتەۋە بەر
 بە باغى سەعادەتى سەرمەدى
 شاد ئەبى بە بى توش بوونى بەدى
 بەلام ئەو پۇجەى موبتەلاى دەردە
 بەو دەردە بمرى ھەتائەبەدە
 بە پۇج دەرچونى ھەتائەتايە
 ھەر لەعەزابى بەشىدەتايە
 عەجەى ناوى ئەونەى نەماۋە
 ھالە پىر وتيان عومرت تەۋاۋە
 ئەو ۋەختە ئىتر لە ھەق تى ئەگا
 بە نەقدى تۆلەى كەردەى خۇى ئەگا
 تا ئىرە بەس بى ئىتر لە مەۋلا
 بىپارىئەنەۋە بە دل لە مەۋلا
 كە لە خەزىنەى (فضل)ى ئەعزەمى
 بە پىى (اقتضا)ى جود و كەرەمى
 ئەۋەى سەلاھى ھەر دوو دىنايە
 بۆ ئىمە ۋە ھەركەس دىن ئاشنايە
 پىمان بىەخشى ۋە خۇش بىى لىمان
 باغى پەحمەتى بكا بە جىمان

موناجات له قاضى الحاجات

خودا به حەققى ئىسمى ئەعزەمت
 به خوۆشەويستى ئەعلا و ئەكەرەمت
 به ئادەم و نوح خەلىل و زەبىح
 به موسای کەلىم به عىسای مەسىح
 به فەوجى روسول فىرقەى ئەنبىا
 کە عالم بەوان هىدايەت دریا
 به سەرپى سىنەى سەدىقى ئەكبەر
 به عەدلى فاروق حەزەرەتى عومەر
 کە ئەم ڕەفىق و هەمدەمى غار بوو
 ئەم فاتحى چەند ولات و شار بوو
 به حەياى عوسمان لەقەب ذى النورین
 به عىلمى عەلى ابوالحسنین
 کەوا بەو درا قىادەى کەرەم
 ئەم له مىسرى عىلم هەلى کرد عەلەم
 به زەهرا و حەسەن حوسەینی شەهید
 به تەلحە و زوبەیر به سەعد و سەعید
 به عەبدوڕەحمان به بو عوبەیدە
 به ئەهلى بەدر سێسەد و سێزەدە

كە ھەرىكە داراى (فەزل) ى خوسوسىن
 بەيانى نايە بو كەس بە نوسىن
 بە باقى ئەسحاب ئال وتابعىن
 كە بەوان ھەل بوو چراخانى دىن
 بە موحەھدىن دىنى موحەھمەد
 نوعمان و مالک شافعى و ئەھمەد
 كە ھەرىكە بەدرى سەماى يەقىن
 زەھمەت كىشى رىئى ئەھكامى دىن
 بە گشت عولەماى عىلمى پەھبەانى
 كە (فەزل) و قەدىرە ھەر خۆت ئەزانى
 ھەرچەند سەراپا غەرقى عىسىيانم
 بى بەرگى تەقوا و زادى ئىحسانم
 ساتى ھەر نەبوو موددەى حەياتم
 ھەنگاوى بنىم لە بو نەجاتم
 ئەمما ئەو ھەندە بەدبەخت و نەھسەم
 موتەئەقى ئەمەرى بالسوء نەھسەم
 ھەرچى سوئال و ھەرچى دۆعامە
 ئەگەر بۆدینە يا بو دىنامە
 لە بەحرى جودى بى پەيت ھەموو
 بە مەھزى فەزائەت لىم قوبول فەرموو

ئەووەل بە نەفخى پۆخى مەعریفەت
 بە ئىلقای پەرتەو نوورى مەحەببەت
 دڵم بە حەیات ئەبەدى شاد کە
 لە قەیدى زوڵمەت سىنەم ئازاد کە
 دوھەم لە خەزنەى جودت تەمەننام
 عەفوە و عافىەت بۆ ھەر دوو دنیام
 نەخۆش و حەزىن دڵ دەردەدارم
 بە عەتای شىفات دڵ ئومىدوارم
 شىقام لە دەرد و نەجاتم لە غەم
 پىمى کەرەم کە (یا شافى السقم)
 دەستى عىناىەت بگرە بە بالەم
 باغى عىبادەت بکە بە مالەم
 ھەتالە عومرم یەك نەفەس ماوہ
 لە حوسنى ژىنا مەمخەرە دواوہ
 لەو دەمە کەوا خەرىکم ئەمەرم
 توند حەلقەى قاپى پەحمەت ئەگرم
 کە بىپارىزى لە شەپرى شەیتان
 خاتىمەم بىنى بە حوسن و ئىمان
 تەنگى قەبرە کەم بە باغى جىنان
 بۆ تەبدىل بکە بە مەحزى ئىحسان

سېھى لە وادەى غەم و غوسسەدا
 ھەشرم كە لە ناو زومپەى سوعەدا
 قەلەمى عەفوت بە سەر گوناھم
 بېنە و لە ھەسرەت بەدە پەناھم
 بە لوتفت بەرزىى بەدە بە پايم
 (ظل)ى عەرشى خۆت بکە بە سايەم
 بە بى ترس و غەم لە گەل مۆتەقىن
 بمان نىرە بۆ فېردەوسى بەرىن
 لە خەزنەى جودت كە بى پايانە
 پىم عەتافەرموو ئەم سوئالانە
 ئىتر ھەرلەبۆ تۆيە سەناو ھەمد
 پىر ئاسمان و زەوى تائەبەد
 سەلات و سەلام لە دەرياي كەرەم
 بىرژى بە تاو و لىزمە و خورپرەم
 ھەمىشە ھەر بى بى فاسلەو بەين
 بۆ سەر پۇخى پاك شای قابە قەوسەين
 لەو ھەو سەركا بە بى نىھايەت
 بۆ سەر شىترانى بىشەى ھىدايەت
 ئال و ئەسحاب و ئەوليای كىرام
 ئىمەيش بەركەوين يا رب الانام

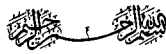
تہواو بہ حمد و سہ لام و سہ لات
 دہوای دہردی دل ناخر قومی ہات

تہواو بوو بہ دہستی پستی غفلت و قہسوت بیزارى نازارى
 فیراقى ہمدہمى عزلت و سہفوت دل کہ دہردى دہرہدہردى
 دوووى نہربابى سہفا یانن گروى عورہفا پهریشان و لہش بہ بار بو
 بنہشى قہیزى یار ماندووى بارى ناسازى «احمد الملا محمد قاضى»
 غفر الله له من مستقبله والماضى

اسماء الحسنی

وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی فَادْعُوهُ بِهَا^۱

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قَالَ « لِلَّهِ تِسْعَةٌ
وَتَسْعُونَ اسْمًا مَنْ حَفِظَهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ وَإِنَّ اللَّهَ وَثَرٌ يُحِبُّ الْوَثَرَ »^۲

أبدأ بالحمد وبالصلاة
على النبي شافع العُصاة
و آله و صحبه الدعاة
الى سبيل الخير و النجاة
و العلماء السادة القادات
رب بهم ما ارتجيه آت
ثم باسمائك دعواتي
نظمها فاقض بها حاجاتي

^۱ - الاعراف / ۱۸۰

^۲ - رواه مسلم

ماكان للحياة فى حياتى
 و ما لأخرى فى مماتى
 أنت الخبير الغافر الرحيم
 أنت الغنى القادر الكريم
 بسمك يا «الله» يا الله
 يارافعا عن عبده البلاء
 أسئلك الكمال فى الإيمان
 و وسعة فى العلم والعرفان
 و النيل بالإخلاص فى العبادة
 و الفوز فى الدارين بالسعادة
 و أرتجى الحفظ عن البلية
 و أسأل المراتب العلية
 سواك يا «رحمن» يا رحمن
 من شر نفسى ليس لى أمان

منها و من مکائد الشیطان
 بالفضل هب لی الفوز بالأمان
 و أرتجى الوصول بالکرامه
 فی هذه الدنيا و فی القیامه
 فی سَیْبٍ^۱ رحمتک یا رحیم
 لی مطمع و أمل عظیم
 فآتني مالی من الآمال
 فی هذه الدنيا و فی المال
 یا «مَلِک» اجعل لی نصیبا و افرا
 فی الخلد واجعل فیہ وجهی ناضرا
 أرجوک یا «قدوس» من فضلك أن
 تنجیني من کل هول و محن
 و أرتجى منک صفاء قلبی
 و الکشف عن نفسی جمیع کربی

وہب لی فی الدارین یا «سلام»
سلامۃً یصحبها المرام
و آتنی الأمان یا «مؤمن» من
وساوس الخناس من انس و جنّ
و أقض لی الحاجات یا «مہیمن»
و ذا علیک یا «عزیز» هیئ
مما غداً أهل التقی یُجار
أجرنی و اجبر کسری یا «جبار»
یا «متکبر» أعتدی و قد طغی
من ذلک الوصف لنفسه ابتغی
فاغفر لما منی علواً وقعا
و اجعلنی ممّن فی الغنی تواضعا
و أنت یا «خالق» ہب لنا غدا
ملکاً کبیراً و رضا مؤبدا

أرجوک أن تجیرنی یا «باری»
 من خزی نفسی و عذاب النار
 علیٰ عِدایَ انصرنی یا «مُصَوِّرُ»
 فإِنِّی ما لی سواک ینصر
 أرجوک یا «غفار» أن تغفر لی
 مغفرة تشمل کلّ عملی
 و أن أکون ذا أهتداء و اقتدا
 فی کلّ خُلُقٍ بالنَّبِیِّ أَحْمَدَا
 و أرجو یا «قهار» أن تُدَمِّرَا
 أعدای و انصر من یکن لی ناصرا
 أرجوک یا «وهاب» من جودک أن
 أکون فائزا بأنواع المِنَنِ
 أجَلِّها القوَّة فی الیقین
 و رتبةً عالیةً فی الدین

و البرأ مما بی من الأدواء
کذا المعافاة من البلاء
و ارزقنی یا «رزاق» علما نافعا
و اجعل فؤادی فی هواک لامعا
و لی یا «فتاح» هب مآملی
و آتنی الفتوح فی المشاکل
و یا «علیم» أنت ما بی تعلم
فاستغنی مما منه نفسی تألم
و أنت یا «قابض» فاقبض عیش من
یُحبّ أن أكون فی قعر المحن
یا «باسط» ابسط فی حیاتی و کذا
علمی و هب لی الحفظ من کل الأذى
و هب لقلبی البسط و انشراحا
و لأُموری کلها النجاحا

یا «خافض» اجعل ذالانخفاض فی الرتب
 من کان یسعی لأکون فی الکرب
 یا «رافع» اجعلنی رفیع الجاہ
 فی الدین بالتقوی و ذکر اللہ
 و أنت یا معز فاقض دینی
 و آتنی العزة فی الدارين
 یا «مذلّ» أرتجی ذلّ العدا
 و لا تُذلّنی لهُون أبدا
 و أنت یا «سمیع» یا «بصیر»
 علی قضاء حاجتی قدير
 فاجعل هواک قرۃ لعینی
 و اقض لنا حوائج الدارين
 یا «حکم» أرجوک أن تحکم لی
 بالعفو عن جمیع سوء عملی

یا «عدل» ما فی ذمتی من مظلّمہ
 فعنّی اردد کلّہا بالمرحمہ
 أرجو دوام اللطف یا «لطیف»
 فإنّ قلبی عاجزٌ ضعیف
 تعلم یا «خیر» منّی ما صدر
 من الذنوب أو بیالی ما خطر
 أجر علی الجمیع یا «حلیم»
 سُئِلَ غفرانک یا «عظیم»
 و یا «غفور» لی ذنوب إنّہا
 تُحصی و عفوک فما لہ انتہا
 فاغفر لہا و کل ما لی من قصور
 و آتنی بالفضل سُؤلی یا «شکور»
 و یا «علی» فی الجنان أعل
 مرّتبتی مع والدی و أهلی

و اجعل وجوہنا وجوہا ناضرة
 بفضل ربہا الیہ ناظرۃ
 و ہب لی یا «کبیر» فی الأحوال
 جمیعہا الحفظ عن النکال
 و یا «حفیظ» ہب لی السلامة
 من کل ما یعقبہا الندامة
 و آتنی الحفظ عن البلاء
 و تقنی من عللی و دائی
 و یا «مغیث» اننی أرجو کہ أن
 تغیثنی فی کل هول و محن
 و ارتجی الحفظ من الشیطان
 لدی افتراق الروح من جثمانی
 و یا «حسیب» منک اننی أرتجی
 عفوک کی أكون فی الحشر النجی

أسئلك الشفاء يا «جلیل»
 فإن قلبی عاجز علی
 و هب بفضل منك يا «کریم»
 لی الشفاء إننی سقیم
 و آتنی لدیک يا «رقیب»
 مالی من الآمال يا «مجیب»
 و أنت يا «واسع» هب لی ما أنا
 أسئله من صحة و من هنا
 و هب لی الوسعة فی عمری و فی
 علمی و مالاً بکفافنا یفی
 و یا «حکیم» أرجو أن تأتینی
 رضاک و هو من أجل المنن
 و یا «ودود» ألق فی فؤادی
 وُدّی و هو أعظم المراد

یكون لی نورا به أجوز
 علی الصراط و به أفوز
 بالعفو عما قد جنیت و مضی
 فبالجنان ثم منک بالرضا
 و یا «مجید» اجعلنی عبدا كاملا
 فی الدین و اجعل سوء خلقی زائلا
 یا «باعث» ابعثنی علی الیقین
 و یا «شہید» أنت کن معینی
 یا «حق» نور قلبی فی هواکا
 کذاک و اجعل همی فی رضاکا
 و یا «وکیل» نجینی مما أنا
 أخافه من البلاء و العنا
 و لیس یا «قوی» یا «متین»
 سواک لی من احد معین

أسئلك القوة و المتانة
 فى الصدق و الإخلاص و الديانة
 و يا «ولى» هب لى العناية
 و آتني بفضلك الولاية
 لاشيئ يا ربى عليك يعظم
 لذا تجاسرت و ها إسترحم
 و هب لى يا «حميد» يا حميد
 من فضلك الواسع ما أريد
 أهمها أن أجعلها ممّا غدا
 تحشرهم تحت لواء احمد
 و منك يا «مُحصي» إني أسأل
 مالى و ما لوالدى أوّمل
 و دائي يا «مُبدئ» يا «مُعيد»
 على فؤادى مُزعجٌ شديد

أَعِدْ عَلَيَّ صَحَّتِي وَالْعَافِيَةَ
 وَنَفْسِي عَنْ قَسَوَتِهَا اجْعَلْ صَافِيَةَ
 وَأَنْتِ يَا «مَحْيِي» فِي حَيَاتِي
 كُنْ دَائِمًا عَوْنِي وَفِي مَمَاتِي
 وَاجْعَلْ مَمْنًا يَا «مَمِيت» اسْتَرْحُوا
 فِي اللَّحْدِ وَفِي الْجَنَانِ سَرَحُوا
 وَآتِينِي يَا «حَيَّ» يَا «قَيِّومُ»
 مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ مَا أُرُومُ
 وَهُوَ كَمَالُ الشُّوقِ مِنْ قَلْبِي إِلَى
 لِقَاءِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ الْأَعْلَا
 وَاتَّبَاعِ سَيِّدِ الْإِنْسَانِ
 وَالْفُوزِ بِانْجَاةٍ وَالْجَنَانِ
 وَفِيَّ يَا «وَاجِدُ» أَوْجِدْ مَا بِهِ
 أَوْاجِدُ مِنْ حُبِّ نَوْرِكَ الْبَهِيِّ

و ہب لی یا «ماجد» مجدا مثل ما
 و ہبتہ للأتقیاء الکرماء
 توفنی یا «واحد» شہیدا
 و أحيینی موّحدا سعیدا
 و ہب لب یا «صمد» فی القیامہ
 العز و الشرف و الکرامہ
 أكثرتُ یا «قادر» یا «مقتدر»
 فی السئل یا «مقدم المؤخر»
 أنت علی إعطائها قدير
 و من سواک بالعطا جدير
 یا «اوّل» اجعل هذه الدنيا لنا
 خيراً به تجعل خيراً حالنا
 یا «آخر» اجعل فی الغدا حشری بمن
 نَجَوُا و فازوا بجلائل المِنَنِ

یا «ظاهر» اغفر کلَّ ذنبٍ صادرٍ
 مِنِّی و ما اسررتُ من جرائری
 کَمَلنی یا «باطن» بالفضائل
 و صُفَّ باطنی عن الرزائل
 أرجوک أن ترحمنی یا «والی»
 فی هذه الدنيا و فی المال
 یا «متعالی» اجعل فؤادی صافیا
 و أنت کن لی دائماً معافیا
 و اکتبنی یا «بر» بوالدی
 باراً و أنت امنن بذی علی
 أسکنهما بالفضل فی جنات
 أنهارها جعلت جاریات
 و أرتجى منک رضاها لکی
 تقرُّ عینی بلقاء والدی

و اجعلنی فضلا منک یا «تواب»
 ممن الی بابک قد أنابوا
 أعذنی یا «منتقم» من النقم
 فان هذی کان لی أولى النعم
 و أنت یا «عفو» فی الدارین
 تحبّ أن تغفو فاعف عني
 و یا «رئوف» رأفة بحالی
 هب لی لکی أحمی من الویال
 یا «مالک الملک» أنلنی بالرضا
 منک و أن تغفر لکلّ ما مضی
 بالدّوم «ذالجلال والإکرام»
 جودک فیّاض علی الأنعام
 فهب لأمی و أبی و نفسی
 مساکننا فی جنة الفردوس

عاملنی یا «مقسط» لا بالعدل
 فلا تعاملنی سوی بالفضل
 إذ أن نفسی لو بعدل عوملت
 خابت و فی نار الهوان ذللت
 أرجوک یا «جامع» جمع شملی
 و شمل إخوانی و شمل أهلی
 أسئل من فضلك أن تأتینی
 فوزی بما أودّه لی یا «غنی»
 و أنت یا «مغنی» هب لی فی الغدا
 من کنز جودک رضا مؤبدا
 یا «مانع» امنعنی من العصیان
 و ما به أزداد فی النقصان
 یا «ضار» بعد عنی کل ضرّ
 و هب لی یا «نافع» کل خیر

یا «نور» نور أنت لی فؤادی
 أجد به ما ضلّ من مرادی
 أرجو أن تهديني يا «هادی»
 الى سبيل الخير و الرشاد
 و یا «بدیع» عن جميع بدعی
 أسأل عفوك و عن تصنّعی
 و ابعثنی یا «باقی» غدا شهيدا
 و أحييني موحدا سعيدا
 سواک یا «وارث» لا یدوم
 لا العین لا الأعراض لا الرسوم
 فآتيني من فضلك العظيم
 وراثۃ من جنّة النعيم
 و یا «رشید» هب لی الرشادة
 و آتيني الإخلاص فی العبادة

و یا «صبور» اجعلنی صابراً علی
 مالی بہ غذا رضاک حصلاً
 أختم بالحمد و بالسلام
 علی النبی شافع الأنعام
 و آله و صحبه الکرام
 و علماء الأمة الأعلام
 ربّ به و بهم مرامی
 هب لی واجعل حسنأ ختامی

{وروی بدل اسم (المغیث)}

(المقیث) و قد نظمت له :

و أنت یا مقیت جد بالوسعة
 فی قوّة جُثماني و قوّة مهجتي

تمت هذه المنظومة الشريفة بيد ناظمها: احمد الملا

محمد القاضی: ۱۷/۲/۱۹۶۲م الموافق ۲۱/۱۰/۱۳۸۲ھ

- ببلدة السليمانيه في عصر يوم الأحد بجامع الكبير.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسلہ المفاتیح النقبندیہ

حمدا لمن أمرنا تعالیٰ
 فی محکم آیاتہ فقالا
 (أدعونی أستجب لكم) فمالنا
 لاندعو من يبلغنا آمالنا
 ثم صلاته مع السلام
 على الذی قد جاء بالإسلام
 و آله و صحبه الكرام
 و من قفا إثره فی الأنعام
 بسمک یا الله یا الله
 یا من یجیب العبد ما دعاه
 أسئلك الحفظ عن البلیة
 و أرتجى المراتب العلیة

و أرجو أن تغفر من ذنوبی
طُراً و أن تستر لی عیوبی
و أسئل الکمال فی الیقین
و منصبا مُفَخِّماً فی الدین
و أن أکون فی الغدا محشوراً
معافیا مبتسماً مسروراً
و أدخل الخلد مع الکرام
تحت لِواء سید الأنام
بمن به قد فاحت الأزهار
من بادره استنارة الأقمار
و انفعلت من جوده البحار
تاه النهی من مجده و حاروا
به ارتقى الأقطاب و الأخیار
بدت لهم من سره الأسرار

و وضعت من أجله الأوزار

عنا و أبردت علينا النار

و أزلفت لنا به الجنات

من تحتها الأنهار جاريات

و ستقر به عين النفس

و نستقر به في الفردوس

(محمد) صلى عليه الله

مادام في إبدائه ما قضاہ

و الآل و الصحب و كل الراسخ

في حبه و زمرة المشايخ

أرجو المعافاة من البلاء

و الحفظ من مكائد الأعداء

و أن أكون من حُماة الدين

و صادقا ما عشت في اليقين

و ضاحکا مستبشرا حین المنون
 و تالیا یا لیت قومی یعلمون
 و أغفرا من خطئی و عمدی
 و أحشرا تحت لواء الحمد
 و حامدا أساق للجنان
 فأکتسی بحلل الرضوان
 ثم صلاة الله و السلام
 علیه ما أحبه الإسلام
 بصاحب الغار هو (الصدیق)
 هو الإمام الراشد الوثیق
 هب بسطة للقلب و انشراحا
 للصدر و امنح أمری النجاحا
 و جُد بعیب النفس لی بالمعرفه
 لتلبس الأفخر من ثوب الصفة

و جُبَّة الحفظ من الجحيم
 و فوزها بنصرة النعيم
 بـ(عمر) الفاروق أرجو منك أن
 تحمينى من أن يسوءنى المَحَن
 و أن أكون دائماً معافيا
 من كل ما يظلم قلبا صافيا
 و تابعاً لسيد الإنسان
 و نائلاً برتبة الإحسان
 و أنت فاقض حاجتى و دينى
 بالسيد الشهيد(ذى النورين)
 و وجهى اجعل فى وجوه ناضرة
 إليك ربّى فى الجنان ناظرة
 بالـ(حيدر) الكرار إنّى أرتجى
 ألفوز من همومنا بالفرج

و أن يكون نزع موتى أسهلاً
من سَوغ ماء الثلج ذاق عسلاً
يطغى به الظمآن فى الهواجر
ما التهبت من حرّ نار الخاطر
و أرتجى بـ (ابنيه) و (البتول)
ممن اليهم انتموا قبولى
و أرتجى الوصول بالشهادة
و الفوز فى الدارين بالسعادة
ثم بـ (سلمان) عظيم الجاه
أحمى من الفحشاء و المناهى
بـ (قاسم) أسأل كل خير
ابن محمد و دفع ضير
بجاه (جعفر) الصفى الصادق
نجل النبى أشرف الخلايق

المرشد السّامی الحرّیّ الفایق
 بدر الہدی و مجمع الطرایق
 أرجو بنیل ما ابتغیہ الظفرا
 و من قطوف الخلد جنّی الثمرا
 بدرّ قعر قلزم الأنوار
 حریق حُبّ الملک الجبار
 سیدنا (طیفور) البسطامی
 أسأل أن تُعلی لی مقامی
 و أرجو أن أحفظ من کل المحن
 فی هذه الدنیا و فی الحشر و أن
 أطوف مع أحبّتی الکرام
 فی الخلد بالقصور و الخيام
 و أرتجى بسیدی (أبى الحسن)
 ألحفظ فی الدارين من سوء الفتن

بالفارمَدیّ شیخنا (أبی علی)
 أسأل فی الدین حصول أملی
 بالهمدانی سیّدی یوسف فی
 غدٍ أکون للنبیّ مقتفی
 و أرتجى بالقطب عبد الخالق^۱
 لی انکشاف حُجب الحقایق
 أرجو بخواجه (عارف) الریوگری
 الحفظ من احوال یوم المحشر
 بخواجه (محمود) من الوبال
 أرجو من الله خلاص حالی
 بالخیر بدّل ربّ سوء عملی
 بسرّ قلب سیّدی خواجه (علی)^۲

^۱ - الفجدوانی

^۲ - الرامتنی المشهور بخواجهی عزیزان

(بابا محمد) هو السماسی
 أرجو به الحفظ من الوسواس
 نرجو بمولانا (الأمیر کلال)
 الفوز فی الدارين بالنوال
 بجاه شمس فلک العرفان
 من قد سرى نوره فی الاکوان
 سيدنا (محمد) البخاری
 قطب الزمان مطلع الأنوار
 أسرار صدر زُمر، الأحرار
 كغرفة من بحره الزخار
 أرجو انتقاش الحق فی فؤادی
 و الفوز بالحسنى لدى المعادی
 و يقظة لنفسی النائمة
 و النيل بالسعادة الدائمة

و فرحة النجاح فى أمورى
 وفى الجنان أجمل القصور
 بالغوث (عبدالقادر) الجيلانى
 شيخ شيوخ الجن والإنسان
 السيد القائل هذى قدمى
 على رقاب الأولياء كلهم
 فالأوليا الأمجاد والأقطاب
 قد خضعت منهم له الرقاب
 منه الفيوضات اليهم بالغه
 هم كنجوم حول شمس بازغه
 أسأل أن تجعلنى مهتديا
 وبسُراة الكُمَّل مقتديا
 ولا تطاول علىّ للعدو
 يد؛ و ليس لى سواك منجد

و ربّ ھب لی بعلاء الدین
 فی النشئین أصدق الیقین
 أسأل ربّی العفو عن ذنوبی
 جمیعہا بشیخنا (یعقوب)
 و أرتجى الحفظ من الدواہی
 فی العالمین بـ (عبید اللہ)^۱
 و الفوز أرجو بـ (محمد زاهد)
 بعزة الدارین و المقاصد
 بسیدی (محمد الدرویش)
 أرجو الإله الوسعة فی العیش
 بحق خواجگی (محمد) غدا
 أسأل حشری فی سواد السعدا
 ثم بجاه (باقی بالله) بلا
 مسّ الأذى أرجو المراتب العُلا

بالسید الغواص فی المعانی
 نیّر بُرج فلک العرفان
 إمامنا المشہور بالربانی
 مَن فیہ قد قیل للألف الثانی
 بغابة التجدید غیر (الأحمد)
 لم یکُ أحرى أحدٌ فی الأسد
 أرجو بأن یقضى من الرحمن
 فی حقنا بالعفو و الغفران
 و أرتجى عطیة الشفاء
 من کل ما بنا من الأدواء
 و النیل بالخلوص فی العبادة
 و الفوز بالخلود فی السعادة
 بنجله (محمد المعصوم)
 خلّت لنا مشاكل العلوم

کذا ابنہ أعنی بہ سعیدا
 غداً أقوم مؤمناً شہیدا
 و أرتجى الله بـ (عبد الأحد)
 النیل منہ بالرضا المؤبد
 أرجو بمولانا (محمد عابد)
 الفوز بالعیش الرضى الخالد
 بحق سيف الدين إني أرتجى
 عفوك كى أكون فى الحشر النجى
 بجاه سيد (نور محمد) الى
 رحمة ربى أرجو أن ارتجلا
 بخواجه (مظهر حبيب الله)
 أرجو بأن أحظى بعلو الجاه
 بجاه (عبد الله) قطب دہلى
 صلاح حالى أرتجى و أهلى

ثم بمولانا الأجلّ (خالد)
 خاض برحمة الإله والدى
 أرجو بـ (عثمان) سراج الدين
 غوث الورى قطب ذوى اليقين
 الحشر فى المعاصر الكرام
 والفوز فى الدارين بالمرام
 و بيهاء الدين أى (محمد)
 قضى لنا الله بسعد سرمد
 و بضياء الدين مولانا (عمر)
 أرجو بأن الله يقضى لى وطر
 ثم (بنجم الدين) إننى سائل
 مَوْلَايَ أن تحصل لى المآمل
 وبالذى استوى على الكرسيّ
 مُفرداً فى المجلس القدسيّ

فقد رقى بنفسه الأيَّه^۱
 فاجتاز من مرتبة القطيَّه
 الفرد فى عصره باليقين
 حضرة شيخنا (علاء الدين)
 أسأل أن أفوز بالمُرادِ
 فى هذه الدنيا و فى المعادِ
 فمنه أن أكون فى المحشر مع
 ركبهم المصون من هول الفزع
 و أرثا من غير مسّ البأسِ
 مأوى بأعلا جنة الفردوس
 عليهم الرحمة و الرضوان
 ما ازدهرت لأهلها الجنان
 ثم بنائب النبى الأكرم
 قطب الأنعام شيخنا المعظم

^۱ - هى المتعالية عن الدنات

(عثمان) طود الحلم و الإحسان
بحر الندی و منبع العرفان
الفرد غوث السالکین الجامع
شیخ الفریقین الوجیہ البارع
سراج الدین المصطفی الوہاج
بدر منیر زاخر موج
لما ثوی^۱ بخیمۃ التمکین
أحاط بالدوائر العشرين
فبان بالشواهد القاطعة
قد حلّ بالتزکیة السابعة^۲
لکنہ^۳ کالفوٹ ثم الأحمد
منہا نجا و لم یکن بمقعد

۱ - ای استقر

۲ - وہی التزکیة التراپیة

۳ - استدراک عما قیل یلزم فی احاطة بالدوائر العشرين ان یكون مقعدا لحصول الإقضاء لكل من وصل بالتزکیة التراپیة التی یضع فیها السالک قدمه فی الدائرة التاسعة عشر

أرجو الإله أن يُقرّ عيني
 بنيلي بالآمال في الدارين
 أطل له عمّره و آتاه
 بفضلك الصحة في حياته
 وهب له الحفظ من البلاء
 لاسيّما من حسد الأعداء
 ربّ بجاه هؤلاء العرفاء
 فرسان شجعان ميادين الوفا
 لدُرر الأسرار هم بحور
 في فلك العرفان بل بدور
 وهم لوالى لُجّة النّقيّة
 أرواحهم قدسيّة عرشيّة
 ضع عنى وزرى و اقض لى أوطارى
 واجعلنى من معاشر الأبرار

و هب لنا الحسنی التي قد سبقت
 منك و آمالاً لنا تحققت
 أهمها الحفظ من المخاوف
 و الفوز بالحب و بالمعارف
 فیا محب العفو یا غفار
 یا من یجیرنا و لا یجار
 یا مجری المیاء بالریاح
 و مسری الأرواح فی الأشباح
 جد لی بروح حبک القتال
 و أجز سفن الحُسن فی مآلی
 و اغفر لی الذنوب و القصورا
 غداً و هب لی الحور و الجُورا
 و ارض الهی أنتَ عن أمی و عن
 أبی و من لی سأل الله المنن

فالحمد لله العلیّ الأعظم
 الملك الوہاب ہادی الأمم
 ربّ المغارب مع المشارق
 مولی الأنام موجد الخلائق
 ثم علی من قد أتى یقینا
 برحمة للخلق أجمعینا
 وجاء هو منذر بشیر
 من ضوئہ الأکوان تستنیر
 شیخ النبیین و فخر رُسلہم
 زینُ ألی العزم إمام کلّہم
 محمد فضائل الصلوٰۃ
 ما جرت الأنہار فی الجنّات
 کذلک السلام و التحيّہ
 و آلہ ذی ہِمَمٍ علیّہ

تمت بحمد باری البریہ

سلسلۃ المشایخ النقشیہ

۲۲ ذی القعیدہ ۱۳۸۲ھ ق

شەكوا حال لە خزمەت رسول اللہدا

بەناوی ئەو خودا ناوی کە نووری قەلبی بیدارە
 کە ناوی قووتی ئەرواح و کللی فەحی ھەرکارە
 ەریزەى ناکەسى و شەکوای گورفتاری خەتاکاریم
 ئەکەم تەقدیم بە ئەو شاهی مەدینەى عیلم و ئەسرارە
 کە چوونکە ھەر ئەو مەقبوول ئەبى ھەرچى تەمەنناکا
 کە چوونکە ھەر ئەو ئەتوانى ھەموو دەردى بکا چارە
 صلاة الله لەسەرتۆ ئەى شەھەنشاهی فەلەک حیشمەت
 سلام الله لەتۆ ئەى شافیعی ھەرچى گونەھبارە
 صلاة الله لەسەرتۆ ئەى ھەبیبى ھەزرەتى باری
 سلام الله لەسەر تۆ ئەى پەئیسى ھەرچى ئەخیارە
 لەسەر تۆبى ئەبەد فەیزی خودا؛ داییم سەلامى ھەق
 لەتۆ ئەى ساحبى ھەرچى کەمال و حوسنى ئەتوارە
 نەزەر فەرموو لە شەکوام و تەماشای شان و بالتەم کە
 کە چەند داماوو بى قەدر و کە چەند بى مایەوو خواورە

دلىم دايم پەرىشانە، نەخۆشە، پەرتە، بىھۆشە
 لە نوورى مەعرفەت چۆلە بە كۆلى قاسىي و تارە
 لەھىزى جىسمىا بى بەش لەسىحە تدا نەبوو بەھرەم
 بە ئەغلەب ساحەيى سىنەم مەحەللى دەرد و ئازارە
 لەرىي باغى عىيادە تدا ئەبى چۆن جىنەمىنم من
 كە پىي حالەم بە دېكى ھەردى بەدبەختى گرفتارە
 خوسوس شەيتانە كەم گورگە و بەغەينى نەفسە كەم ئەژدەر
 منى خەستە چلۆن دەرچەم لە چنگ ئەم گورگە ئەم مارە
 بە داوى پىر لە قوللابى ھەواوہ واگرفتارم
 بە كۆلى زايقەي خولقم لە تالىدا ئەلئى ژارە
 سەراسىمەم ئىتر سا من بەچى دلخۆش و بىغەم بم
 كە چاكەم كەم خراپەيشم حىسابى دوور لە گوftarە
 بەجارى وا ھەموو نەزمى وجوودم تىكچوہ وەزعى
 ئەساسى خانەيى خۆشى دلىم شىواوہ يەكبارة
 لەبۆ چارى خەلاسى خۆم لە قەيدى ئەم ھەموو دەردە
 كە ھەريەك بۆ شكارى من بە چەشنى شىيرى خۆنخوارە

پەنام ھىنا بەتۆ ئەى ساحىبى قەلبى پەھىم سا تۆ
 بىناى خانووى وجودى تىكچووم تەعمىر كە دووبارە
 ئەگەرچى نەفسە كەم ناسى و كذوب و ناقض العہدە
 ئەمە مەحسولى تووى خۆيە لە دروینەى كە بىزارە
 ۋەلى ئەھلى جىھان ھەتا اطباء القلوبانىش
 ھەموو بۆ دەردى خۆى يەك يەك لە تۆ داۋا ئەكەن چارە
 منى بەدبەختى دل تەنگى بەدەن بىمارى غىسيان بار
 كە بەم دەردانەۋەش ئىشتا ئەبىنم نەفسە كەم ھارە
 ئەبى چۆن بۆ حوسولى حوسنى ھالى خۆم نە پارىمۆ
 لەبەر ئەو دەركە ۋا خۆلى كلى (ابصار)ى ئەبەرپارە
 بە جاھى مەرتەبەى قوربت بە پاىەى عىزەت و جاھت
 بەھەقى پرتەۋى نوورت كە نوورى ھەرچى ئەنوارە
 بە (والليل اذا يغشى) كە باسكە لە تۆرپەى مووت
 بە نوورى سورەبى والشمس كە شەرحى حوسنى روخسارە
 بە سورمەى قوۋەتى دىدەى (و مازاغ البصر) قوربان
 بە (سبحان الذى اسرى) كە پازى ۋەقتى دىدارە

بە ئەو بادەى سەداقەت نۆشە ئەو خەرقەى سەخا پۆشە
 كە ھەرچى شك ئەبرد بەخشى مەتاع ئەلبىسە و پارە
 كە زاتى ھەق بە جىبرىلا لەگەل موزدەى رەزامەندى
 سەلامى ناردبوو بۆ ئەو پەفەق و ھەمدەمى غارە
 بە ھەقى ئەو كەسە ئايىن پەرەى بەو سەند و ھەك ئاور
 سوپاى سووتىنەرى پوش و پالاشى عومرى كوففارە
 ئەمىر جەيشى لە ئىران لەكاتى خوتبەدا دەنگدا
 موھەيابن كەوا دوشمن لەسەردا ھات و چەكدارە
 بەسىماى پەر سەنا و نوورى جەنابى ئەو كەسەى فەرقەى
 مەلەك گشتى لە رووى ھەقەرى ئەوا شەرم و ھەيادارە
 لە يۆ تەجھىزى جەيشولعوسرە ئەتبىنى ئىعانەى ئەو
 بە داوین ھەر زەپرى سوورە و بە سەد سەد و شتر و بارە
 بە جاھى فاتىحى خەيبەر كورى مامى شەھى سەرورە
 كە كاتى مەعرە كە نەعرەى بە عەينى شىرى كەپرارە
 كە خۆت فەرمووتە ھەر شەخس ئەمن سەردار و گەورەى بىم
 بزانن بۆ ئەویش بيشك عەلى مەولا و سەردارە

بە عەزەز و نازى ئەو دوو نەوجەوانانەى شەھەدانە
 كە ھەر دوو (قرة العين) لە بۆ ئەو شەھە نازدارە
 بە ھەقى ھەزەرەتى ھەمزە بە عباس و بە عبداللە
 بە ئەھل و بەیت و ھەر زاتى لە رەزى ئالى اطھارە
 بە ابن عەوف و جراح و زوبەير و ھەم سەعید و سەعد
 بە تەلحە و جوملە يارانەت مەھاجر يا خود انصارە
 بە ھەيس و مالک و نەوعمان بە جەھى شافىعى و ئەھمەد
 كەوا جۆيان لە بەھرى دین بەھەق لیداوە ئەم چوارە
 بە جەھى ھەر كەسى دارای تزىكى و نەسبەتى تۆيە
 تەرەھومكە بە ئەھوالى منى بەدبەختى ئاوارە
 لە بۆ چارىكى يە كجارىم لە ھەرچى دەردە ھەممەتكە
 بە مەخسوسى لە شەيتان و لە نەفسى زالى مەككارە
 مەسىح ئىزنى بە ئىحيای قالبى گەر بوو مەجازى تۆ
 بە زیندوو كەردنەھى جىسم و دل و تەئدىبى ئەممارە
 تەمەنا سا بفرمەو بۆ ئىعادەى قووەت و پەفعى
 حىجابى قەلب و بۆ شەرح و شىفای ئەم سەینە بيمارە

بە بەزلى يەك نىگاھت بۆ نەجات و فەوز و ئىسعاد
 ھەموو دەردى كەم و كورتىم بە سەھلى بۆ بکە چارە
 لە سايەى بېشەيى شىرانى خاسەى قوربەتت قوربان
 دلىم بۆ پەرورەش بوونى بە لوتفت و اھىوادارە
 بەسەر دىمى دەروونمدا نمەى فەيزى خودا داكا
 بە سەوزەى مەعريفەت شىن كا تەواوى ئەو زەوى و زارە
 بە گولزارى مەحبەت ئەرزى دل گشتى بنەخشىن
 لە دەشتى سىنە بروينى ئەوہى ھۆى قوربى غەفارە
 ئەگەرچى نىسبەتى پەستىم لە چاوتۆلەى ئەوہى نفسى
 بە تۆلەى ئىوہ نىسبەتدا لە قەدرا عوشرى ميعشارە
 لە گەرە ھەر ئەبى گەرە تەلەب بکرىت و ناچارم
 لە بەر دەردى گرانى خۆم بکەم ئەم داد و ھاوارە
 بە دەريای مېھرى تۆ شاھد بگا پای ئاھى سەردى من
 لە بۆ ئىمدادى من بېتە شەپۆل ئەم بەحرە زەخخارە
 كە دەريای گەوھەرى حوببە و يەمى مەرجانى ئىحسانە
 كە بەحرى دوررى عىرفان و لؤلؤنى فەيزى شەھوارە

لە خەزنەى ئەو جەواھىراتە وا بارم بەرىكە وەك
 شەھى گەنجى كەرامەت كا بە مىسكىنىكى بى چارە
 لە خواری و ناكەسى و پەستىم مەپرسە چۆن بەسەر خاكا
 وەك و يەك شەست ئەكا باران ئەگەر بەرزى ئەگەر خواری
 ئەوا عەرزى پەرىشانى و تەمەنای بەزلى ئىنعامت
 بەكورتى ھاتە سەر كاغەز بە كوردى بەم دوو ئەشعارە
 بە ئومىد و ھىواوہ خۆى ئەوا ھاویشتە ئەو دەرگا
 كەوا خاشاکی مەسودى جىنان و باغ و گۆلزارە
 كە بەلكوو بى لەو پتوہ موژدەيە قەتعى كەوا (ئەحمەد)
 سەگى خۆمە و لە ھەردوولا لە ھەرچى دەرەدە رزگارە
 ئىتر برژى بە خوڤ بارانى ئەلتافى خودا دايم
 بە سەر ئەو حەزرەتە و ئال و بەسەر ئەو سەحبە كۆببارە
 ۲۰ ذى القعيدە ۱۳۸۲ھق

پىنج خىستەكى

ئەي نەفس ھەۋاي منالى تاكەي ئەبى لەسەر بى
 تاكەي درەختى ژىنت لە چاكە بى سەمەر بى
 بۆ شارى كۆچى دوايى ئەتۆ كە رىت لەبەر بى
 ھىزىت كە زۆرى چوبى و باقى لەسەر سەفەر بى
 نامەت ئەبى بۆ ئەۋەند بى خىر و پرلە شەر بى

بۆ جەمەي زادى چاكە بە ئاشكرا و نىھانى
 لە مەزىرەئى عىبادەت چەن كەس بە پەنجى شانى
 كاروانى بى وچانى بۆ رۆژى دوايى ھانى
 ئەۋەش بە دەس بە تالى ۋەك تۆ بە ناتەۋانى
 رىتى گرتەبە ر ئەبى ھەر داماوو قووربەسەر بى

بەرگى درەختى ژىنم ئەۋنەي نەماۋە پىۋە
 بەرىدى باي خەزانى نەمانم وابە رىۋە
 ناخر بە تەمەلى چۆن ئەي نەفسى بەد لە چىۋە
 مومكىن ئەبى برىنى ئەۋ شىۋو دەشت و كىۋە
 رىتە كە چەن ھەزار سال بە توول و پرخەتە ر بى

رى كە زەخىرە خوازە من بە خەتاۋە چىبىكەم
 بەبارى بەد پەۋشتى و كۆلى رىاۋە چىبىكەم
 بە روۋى زەبۇن و زەردوۋ نامەي سىاۋە چىبىكەم

بۆ كەسبى تۆشە تازە عومرم نەماوہ چىكەم
چىكەم بە رووت و قووتى كە كاتى چوونەدەر بى

خودا بە جاھى زاتى كە شاھى ئەنبىايە
كە نوورى ھەر دوو چاوى گرۆھى ئەولايە
شەھىكە خۆشەويستى جەنابى كىبرىايە
رجاى كە بۆ نەجاتى ئىنسان و جىن ھىوايە
رۆژى كە رۆژ ئەوئەندەى مېلى لەسەر بەشەر بى

خۆش بە لە گشت گوناھم لە غەفلەت و قوسورم
بە سەھلى بېنەجى بۆم ھىواى بە نرخ و دوورم
پرووناك و شادكە سىنەى تارىك و بى سرورم
دل ۋا لە جىلوەدابى بە پرتەوى حوزورم
كە شەوقى سەد بەرەبەر بە شوعلەى قەمەر بى

باى وەشتى جوودت ھەلكە با بۆى (قنوط) نەمىنى
ھەورى كەرەم بە نالەى تەرەحومۇ بەيىنى
مژدە بە بەرقى ئىحيا لە دىمى دل بسىنى
فەيزانى شەستى فەيزت سەوزەى ھىكەم بىرۆىنى
خەرمانى دەغلى عىرفان بە پىت و پىر لە فەر بى

نە فەسەم بە ئىتتىزارى موزدەى نە جاتى تۆيە
چاوى لە رىتى ھوبوبى سەبای ھىياتى تۆيە
قووەتى قووتى نە حمەد بە ئىلتىفاتى تۆيە
يانى بە بەزلى فەزلى موحەى بەراتى تۆيە
ئومىدى وا بە تۆيە باغى ھىواى بە بەر بى

فاحشرنى يا الهى فى زمرة الكرام
تحت لواء من قد ساد على الأنام
و آتينى الوصول بجملة المرام
منها غدا نزولى بأرفع المقامى
باغاتى خۆش و دلگىر قەسرى لە زىوو زەر بى
بالشكر و الثناء و حمدك اختتام
ثم على النبى الصلاة و السلام
و الآل والذين قد آمنوا و قاموا
لنصره و جادوا بجهدهم و داموا
هه تا نەمان . ئەوەش وا پەپرەوى پىغەمبەر بى

پوست

- پیشه کی ۴
- حمد و سدا ۶
- دانانی به هوئی قسهی ره خنده گران له پیشینیان که هه ر نایین پهروه بوون ۷
- پیشه کی ۱۰
- بیریک له سه ره تای دروست بوون ۱۳
- بیرئ له سوده کانی زهوی ۱۵
- بیرئ له سودی ئیجادی هه ور و ههوا ۱۷
- به یانی که من له سوده کانی روژ ۱۸
- هیلال و میسال ۲۲
- بیرئ به کورتی له نه ندای له ش ۲۶
- نمونه یه کی تر (بیر له ریتی ته کاموله وه) ۳۶
- بیریکی کورتی ئافاقی ۳۸
- سه رنجیکی تازه له بونه وه ۵۱
- نمونه یه کی تر له یه کیه کی چشت ۵۶
- نمونه ی تریش ۵۷
- نیشان له سه ر پیویستی پیغه مبه ران ۵۹
- سروشستی ره وشستی پیغه مبه رانعلی نبینا و علیهم السلام ۶۳
- په زیله و فه زیله کامانه ن ۶۴
- باسی قورنانی مه جید ۶۸
- به یانی شه رهی نه وعی ئینسانی ۸۶
- تقسیمی موجود به مه حسوس و غیره ۹۱
- به یانی هوئی که هالی له به جن هیئانی فره مانى خوا ۹۷
- به یانی ده وای نه خووشی ته ردید ۹۹

- ۱۰۳ شہرحی نہخوئی: نہخوئی دووہم
- ۱۰۸ (دہرمانی نہخوئی - نہخوئی دووہم)
- ۱۱۳ تہمسلی تہسخیری عہقل بؤ نہفس
- ۱۱۸ بہشہر نوستوہ مرد بہخہبہر دئ
- ۱۲۰ کہ مردی حالی نہبی خوا چاوی لہ ہہموو کردہوہیہ کتہوہ بووہ بہ یہقین
- ۱۲۲ میسالی سوتاندنی رۆحانی بہ ناگری جیابونہوہلہ موتہعہللقاتی و محبوبانی
- ۱۲۵ بہ پانی بن کہ لکی بہ شیمانی
- ۱۲۷ شہی کردنہوہی دنیا و مہنالی
- ۱۳۲ باسی نہولیای کیرام
- ۱۳۴ سہرہتای باسی نہولیا
- ۱۳۸ ناگاداری
- ۱۳۹ چاو رۆشنی بؤ یرتگای مہحہبہت
- ۱۴۲ سہبہبی وصول رزقنا اللہ ایاہ و القبول بجاہ حضرۃ الرسول
- ۱۴۵ بہ یانی نیستیعادی بہشہر بؤ وصول بہ ئیمانی شہود
- ۱۵۳ بہ یانی فانیدہی سلوک و پدیروہی نادابی تہریقہ
- ۱۵۴ بہ پانی نہمہ کہ تہریقہت ہہموو حہقن بہ لام لہ سوود و نزیکیانا دارای فہرقن
- ۱۶۳ وہلامی پہخنہگرہکان لہ دین پہروہری گرؤی یتشینان
- ۱۷۹ موناجات لہ قاپی قاضی الحاجات
- ۱۸۴ اسماء الحسنی
- ۲۰۳ سلسلۃ المشایخ النقشبندیہ
- ۲۲۳ شہکوا حال لہ خزمہت رسول اللہ
- ۲۳۰ بیج خستہکی

